

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete

MOBBNING OCH KRÄNKNING PÅ INTERNET OCH I VERKLIGA LIVET

– En kvantitativ studie om ungdomars risk för utsatthet på två arenor.

Socionomprogrammet

C-uppsats

Författare: Jasmina Pantic och Caroline Sjöström

Handledare: Monica Nordenfors

Abstract:

Titel: **Mobbning och kränkning på internet och i verkliga livet - En kvantitativ studie om ungdomars risk för utsatthet på två arenor.**

Författare: **Jasmina Pantic och Caroline Sjöström**

Nyckelord: **internet, mobbning, kränkning, ungdomar**

Dagens ungdomar har tillgång till fler forum för umgänge än tidigare generationer. Ett av dem är självfallet internet, som har funktionen av en gigantisk mötesplats för mängder av ungdomar varje dag. Tidigare var umgänget huvudsakligen begränsat till möten i verkliga livet och således även de problem som kan uppkomma i mänskliga relationer, till exempel fenomen som mobbning. Nu ger internet en möjlighet till ökat socialt umgänge för många av ungdomarna. Dock rymmer nätets fördelar även nackdelarna, och som titeln antyder en risk för dubbel utsatthet.

Studiens syfte är att undersöka ungdomar i årskurs nio och deras mönster gällande mobbning och kränkning på internet jämfört med mobbning och kränkning i verkliga livet. Undersökningens intention är därutöver att ta reda på vad ungdomarna har för tankar och ställningstaganden kring ovanstående fenomen, samt att i vissa frågor undersöka vilka könsskillnader som finns mellan pojkar och flickor.

I studien används till största delen en kvantitativ metod. Detta gjordes genom en enkätstudie besvarad av 201 ungdomar i tre av Göteborgs kranskommuner. Enkäten rymmer därutöver två öppna, kvalitativa frågor, även de besvarade av de 201 ungdomarna. En statistisk analys ger möjlighet att förklara samband, men undersökningen försöker även ge en förståelse för de undersökta fenomenen genom de teoretiska perspektiv som behandlas.

Huvudresultaten visar i riktning mot att mobbning och kränkning i verkliga livet fortfarande är mer frekvent förekommande än mobbning och kränkning med internet som forum. Detta gäller både att bli utsatt och utsätta andra. Därutöver framkommer en tendens att pojkar, på båda arenorna, i högre utsträckning säger sig utsätta andra, medan flickor i motsats till detta säger sig bli mer utsatta.

Ytterligare ett resultat pekar mot att de som säger sig blir utsatta i verkliga livet i hög utsträckning även är de som blir utsatta på internet, medan de som mobbar eller kränker andra i verkliga livet mer frekvent säger sig göra detsamma även på internetarenan.

Författarnas resultat styrks i hög grad av den tidigare forskning som gjorts i ämnet. Emellertid dras slutsatsen att ytterligare forskning är önskvärd då internet som den komplexa arena det i studien visar sig vara, är här för att stanna.

TACK!

Vi vill först och främst rikta ett stort tack till alla ungdomar som deltagit i studien och visat ett stort engagemang och intresse! Utan er hjälp hade undersökningen inte gått att genomföra! Tack även till samtliga rektorer och lärare på de skolor som medverkat och därigenom gjort vår studie möjlig.

Vi vill därutöver tacka vår handledare Monica Nordenfors som kommit med ovärderliga synpunkter och hjälpt oss genom hela arbetet. Slutligen vill vi även tacka Torun Österberg som kommenterat och väglett oss i det statistiska arbetet.

Jasmina och Caroline

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och Frågeställningar	2
2.1 Syfte	2
2.2 Frågeställningar	2
2.2.1 Förekomst	2
2.2.2 Vänskapsmönster	2
2.2.3 Ställningstaganden	2
2.2.4 Internet som mötesplats	2
2.2.5 Avgränsningar	2
2.3 Disposition	3
3. Definition av begrepp	3
3.1 Centrala begrepp	3
4. Bakgrund	4
4.1 Vad är mobbning?	4
4.2 Hur yttrar sig mobbning?	5
4.3 Varför uppkommer mobbning?	5
4.3.1 Individrelaterade perspektiv	5
4.3.2 Grupprelaterade perspektiv	6
4.4 Internet som forum för ungdomars umgänge	6
5. Metod	7
5.1 Val av metod	7
5.1.1 Kvantitativ metod och kvalitativ metod	7
5.2 Enkät	8
5.3 Urval och tillvägagångssätt	9
5.4 Bortfall	9
5.5 Analysarbete	10
5.6 Undersökningens trovärdighet	11
5.7 Litteraturunderlag samt källkritik	12
5.8 Etiska aspekter	12
6. Tidigare forskning	13
6.1 Inledning	13
6.2 Svensk forskning	14
6.3 Internationell forskning	15
6.4 Sammanfattning av tidigare forskning	16

7. Teoretiska grunder	17
7.1 Socialpsykologins olika perspektiv	17
7.2 Goffman enligt Daneback (tolkat för internet)	19
7.3 Genusperspektiv	21
8. Resultat och Analys	23
8.1 Ungdomarnas intressen (inledning)	23
8.1.1 Analys av ungdomarnas intressen	24
8.2 Förekomst	24
8.2.1 I vilken utsträckning förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?	24
8.2.2 Analys av utsträckning av mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet	26
8.2.3 På vilka sätt förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?	27
8.2.4 Analys av olika typer av mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet	29
8.3 Vänskapsmönster	31
8.3.1 Vänner och utsatthet på internet och i verkliga livet	31
8.3.2 Analys av vänner och utsatthet på internet och i verkliga livet	32
8.4 Ställningstaganden	34
8.4.1 Ställningstaganden kring mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet	34
8.4.2 Analys av ställningstaganden kring mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet	36
8.5 Vilka anser ungdomarna är de största fördelarna och nackdelarna med internet som mötesplats för umgänge?	37
8.5.1 Fördelar	37
8.5.2 Analys av fördelar	39
8.5.3 Nackdelar	40
8.5.4 Analys av nackdelar	42
9. Diskussion	43
Litteraturlista	46
Bilaga 1. Enkät	49
Bilaga 2. Mailutskick till rektorer	54
Bilaga 3. Missiv	55
Bilaga 4. Enkät svar på öppna frågor	56
Bilaga 5. Tabeller från SPSS använda i resultatet	65

1. Inledning

Dagens ungdomar har tillgång till fler forum för umgänge än tidigare generationer. Ett av dem är självfallet internet, som har funktionen av en gigantisk mötesplats för mängder av ungdomar varje dag. De snabba kontakterna lockar ungdomarna, liksom möjligheten att vara anonym i interaktionen (www.skolutveckling.se). Tidigare var umgänget huvudsakligen begränsat till möten i verkliga livet och således även de problem som kan uppkomma i mänskliga relationer, till exempel fenomen som mobbning. Nu ger internet en möjlighet till ökat socialt umgänge för många av ungdomarna. Dock rymmer nätets fördelar även nackdelarna (www.skolutveckling.se).

"Jag loggade in på Lunarstorm en helt vanlig dag, öppnade gästboken och såg att någon hade skrivit och kallat mig 'skabbfitta å cp-barn'." Jag blev arg, men gjorde ingenting åt det. Dagarna gick, och för varje dag fick jag höra en massa skit från både killar och tjejer, saker som 'din jävla hora' och 'fetto'. Det gick ett tag, men till slut orkade jag inte mer. Den här sortens mobbning har satt sina spår." Detta är ett citat från en vanlig 17-årig tjej, som enligt en artikel i DN (Svensson, 060322) blivit utsatt för mobbning och kränkning via internet.

Vi kom först i kontakt med ämnet och uppmärksammade detta som angeläget då vi såg en av Friends (Sveriges största organisation mot mobbning) senaste reklamkampanjer mot mobbning. Även här antyds det, liksom i Dagens Nyheters artikelserie ovan, att dagens mobbning även följer med barn och ungdomar hem, exempelvis genom internet. "Den som blir mobbad på internet kan aldrig riktigt känna sig trygg. Inte ens på kvällen hemma i mitt eget rum fick jag vara i fred". Så här citeras en flicka som endast är 12 år (Svensson, 060322). De som blir mobbade via internet får således aldrig vara i fred. Här kan mobbaren vara vem som helst, glåporden och hoten kan komma när det minst anas och åskådarna kan därutöver vara oräkneliga (Svensson, 060320).

Denna bakgrundsinformation anser vi ge oss indikationer på att internet bidrar till oro och utanförskap i ungdomars vardag. Då dagens ungdomar är den första generation som växer upp med internet som social arena anser vi att kunskapen ännu inte är tillräckligt stor om vad som händer här.

Enligt Rädda Barnen får 100 000 barn varje år utstå mobbning och kränkande behandling och de som deltar i mobbningen är betydligt fler. Man kan också se en tendens att kränkningarna blir allt grövre med tiden. Mobbningen som kan uppstå handlar om allt möjligt exempelvis "fel" hudfärg, "fel" kläder eller att individen stammar. Hur man definierar mobbning beror på vem man frågar. Vissa menar att mobbning är att man som offer utsätts för upprepade negativa handlingar av en eller flera personer. Rädda Barnen menar dock att mobbning är när ett barn uppfattar sig som kränkt och detta ska barnet själv, utifrån sin egen upplevelse, styra (www.rb.se).

Vi tror, baserat på våra föreställningar och upplevelser, att mobbning och kränkningar med just internet som forum, förekommer i långt större utsträckning än vad som hittills uppmärksammats. Vi vill med vår uppsats belysa hur mobbning och kränkningar ser ut på internet, den nya arenan, jämfört med mobbning och kränkningar i verkligheten. Genom detta hoppas vi få större kunskaper om ämnet inför framtiden samt öppna upp för en diskussion om hur man ska hantera detta nya fenomen.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Uppsatsens övergripande syfte är att undersöka ungdomar i årskurs nio och deras mönster gällande mobbning och kränkningar på internet jämfört med mobbning och kränkningar i verkliga livet. Vi vill därutöver ta reda på vad ungdomarna har för tankar och ställningstaganden kring ovanstående fenomen. Vi eftersträvar även att i vissa frågor undersöka vilka könsmonster som finns bland flickor och pojkar.

2.2 Frågeställningar

Mer specifikt söker vi svar på följande frågeställningar:

2.2.1 Förekomst

- *I vilken utsträckning förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?*
- *På vilka sätt förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?*

2.2.2 Vänskapsmönster

- *Hur ser ungdomarnas vänskapsmönster ut på internet och i verkliga livet?*

2.2.3 Ställningstaganden

- *Hur ser ungdomarna på mobbning/kränkning på internet jämfört med mobbning/kränkning i verkliga livet?*

2.2.4 Internet som mötesplats

- *Vilka anser ungdomarna är de största fördelarna och nackdelarna med internet som mötesplats för umgänge?*

2.2.5 Avgränsningar

Vi har valt att avgränsa studien till att enbart fokusera på ungdomar i årskurs 9 eftersom vi inte vill ha någon spridning i ålder samt beroende på att vi anser att denna målgrupp är lämplig för studiens syfte. Ungdomarna i denna ålder är tillräckligt mogna för att genomföra en enkätstudie, samtidigt som vi vill koncentrera oss på ungdomar i grundskolan. Mobbning via mobiltelefon genom sms och/eller mms har exkluderats ur studien då arbetet, om även detta skulle ha behandlats, hade blivit för omfattande. De flesta studier om mobbning koncentrerar sig kring skolvärlden, men trots att vi genomfört vår studie i niondeklasser har vi valt att inte lägga fokus enbart här. Då vi undersöker både internet och verkligheten har vi alltså valt att koncentrera oss på en helhetsbild inkluderande skola och fritid. Till en början

var vår strävan att inkludera ungdomarnas känslor i högre grad i uppsatsen, men då vi bedömer att detta ämne är relativt känsligt för ungdomarna sätter vi istället fokus på desammas tankar och ställningstaganden. Därutöver har vi valt att lämna förebyggande åtgärder samt på vilka sätt man kan arbeta mot mobbning utanför arbetet då detta ligger utanför ramarna för vår uppsats. Vi har även valt att exkludera föräldrars, lärares samt olika organisationer mot mobbnings perspektiv.

2.3 Disposition

Uppsatsen börjar med att förklara de centrala begrepp som vi använt oss av i vår studie. Den fortsätter sedan i avsnitt fyra med en bakgrund, i vilken vi förklarar vad mobbning är, hur mobbning yttrar sig, hur densamma uppkommer samt hur internet fungerar som forum för ungdomars umgänge. Detta för att ge en djupare förståelse inför fortsättningen.

I avsnitt fem ger vi en beskrivning av vilken metod vi använt. Här ingår vilket undersökningsinstrument vi använt oss av, hur urvalet och materialinsamlandet gått till samt hur detta sedan analyserats. Även studiens trovärdighet, litteraturval samt centrala etiska aspekter behandlas här.

I delen med tidigare forskning, avsnitt sex, redogör vi för den viktigaste nationella samt internationella forskning som tidigare genomförts inom vårt område. I avsnitt sju presenteras därefter de teoretiska perspektiv som vi använt för att resonera kring resultatet i analysen.

Resultat och analys presenteras i avsnitt åtta. Resultatet är indelat i fem delar benämnda intressen (inledning), förekomst, vänskapsmönster, ställningstaganden samt fördelar och nackdelar. Under varje resultatdel följer en analys. I delarna förekomst samt fördelar och nackdelar är dock både resultat och analys uppdelat i två.

Slutligen följer diskussionen som är det avslutande momentet i vår uppsats. Här avrundas vår studie, aspekter som vi anser extra viktiga diskuteras, och förslag ges dessutom till vidare forskning.

Efter litteraturlistan följer fem bilagor. De består i tur och ordning av enkät, mailutskick till rektorer, missiv till enkäten, samtliga ungdomars svar på de öppna frågorna och slutligen tabeller i full längd från SPSS, använda i resultatdelen.

3. Definition av begrepp

3.1 Centrala begrepp

Mobbning: Mobbning innebär att en eller flera individer upprepade gånger och under en viss tid tillfogar en annan individ skada eller obehag. Mobbning förutsätter en viss obalans i styrkeförhållandena: den som blir utsatt, mobboffret, har svårt att försvara sig mot den eller dem som angriper. Mobbning kan ske direkt, med fysiska eller verbala medel, eller indirekt exempelvis genom social isolering (www.ne.se).

Kränkning: En kränkning uppstår i en interpersonell relation då någon eller några vanärar principen om alla människors lika värde. Kränkning innefattar individens upplevelse. En

kränkning behöver till skillnad från definitionen av mobbning inte vara av upprepad art (www.ne.se).

Då mobbning, enligt Höistad, är ett negativt laddat begrepp och kan vara känsligt för ungdomarna (Höistad, 2001), samt då vi inte enbart ville undersöka händelser av repetitiv art har vi valt att i vårt arbete använda oss både av begreppet mobbning och av begreppet kränkning. Vi har för ungdomarna muntligen preciserat begreppen som ”Om ni känt er utsatta och upplevt obehag”. Detta för att underlätta förståelsen av enkäten.

Ungdom: I detta arbete betecknas målgruppen ungdomar av elever på högstadiet i årskurs nio.

Verkliga livet/Verkligheten: All interaktion som sker ”öga mot öga” i verkligheten, såväl i skolan som på fritiden. Begreppen används parallellt i uppsatsen och har alltså samma innebörd.

Internet: Världens största datornätverk och ett system för enkel och effektiv kommunikation av text, ljud och bild (www.ne.se). I uppsatsen använder vi ordet för att förklara den interaktion som sker i den virtuella världen.

4. Bakgrund

4.1 Vad är mobbning?

”Vi plågade honom för att vi var onda och gav honom stryk för att vi var fulla av elakhet; vi straffade honom för att det skulle kännas skönt för oss och vi tycker att livet känns lättare när vi vet att han lider” (Larsson, 2000).

Ovanstående är Larssons moderna tolkning ur Bibeln och långfredagens episteltext, Jesaja 53:5. Detta visar på att det, mellan människor, sedan urminnes tider alltid funnits personligt förtryck som vi med senare valt att benämna mobbning (Larsson, 2000). Detta ord användes först av etologen Konrad Lorenz (1903-1989) för att förklara hur djur attackerade i flock. Samma ord nyttjades sedan på 60-talet av en svensk läkare vid namn Peter-Paul Heinemann för att beskriva barns beteende på skolgårdar. Idag använder man sig förutom av termen mobbning, även av det närbesläktade ordet kränkning för att visa på att någon strider mot principen om alla människors lika värde (www.friends.se). De båda begreppen betecknar övergrepp som aldrig kan accepteras. Båda handlingarna underminerar våra demokratiska värderingar och rättigheter i samhället. FN:s konvention om barns rättigheter och skollagen ger klara direktiv om hur samhället måste ansvara för att förebygga alla former av mobbning (Fors, 1995). Därutöver fastslås i brottsbalken att mobbning innebär brottsliga handlingar som kan leda till åtal. Det finns ett antal brottsrubriceringar som kan komma ifråga då mobbning polisanmälts. Exempel på detta är misshandel, vållande till kroppsskada, olaga hot, olaga tvång samt ärekränkning (www.friends.se).

Mobbning kan ges flera olika preciseringar, men grundläggande är att det handlar om ett upprepat aggressivt beteende mot ett offer som har svårt att försvara sig. Mobbning är alltid ett negativt handlande där någon medvetet och med avsikt vållar eller försöker att åsamka en annan person skada eller obehag. De ungdomar som medverkar i mobbningen förstår nästan alltid att deras beteende är smärtsamt och olustigt för offret, vilket kan jämföras

med texten ovan citerad ur Bibeln. Det finns därutöver alltid ett asymmetriskt styrkeförhållande mellan den som utsätter och den som utsätts. Detta kan även korreleras med mobbning som en proaktiv aggression. Med detta menas att mobbning är ett offensivt beteende som uppkommer utan påtaglig provokation eller skrämsel från offrets sida (Menckel, 2002).

4.2 Hur yttrar sig mobbning?

Olika former av mobbning kan delas in i tre kategorier:

- Fysisk mobbning
- Verbal mobbning
- Tyst mobbning

Den lättaste formen av mobbning att upptäcka är den fysiska. Exempel på denna företeelse är att slå, sparka, ta någons saker eller hålla fast någon. Den fysiska mobbningen kan emellertid kamoufleras genom lekar och idrott så att densamma märks så lite som möjligt (Höistad, 2001).

Verbal mobbning förekommer främst i form av glåpord och hot direkt riktade till en individ. Därutöver kan denna form av mobbning spridas via lappar, viskningar samt ryktesspridning. Hit hör således alla sätt som finns att göra någon annan illa med hjälp av ord (Höistad, 2001).

Genom tyst mobbning kan man på olika sätt i det tysta visa att en person inte är välkommen i gemenskapen. Då densamma är så subtil blir det även lätt för mobbaren att skylla ifrån sig. Detta är den allra vanligaste formen av mobbning och samtidigt den som är svårast att upptäcka. Exempel på denna form av mobbning är att himla med ögonen, sucka, kasta menande blickar mellan varandra, utstötning, behandla någon som luft samt inte svara någon på tilltal (Höistad, 2001).

I dagens samhälle har en fjärde form av mobbning lagts till de föregående. Detta är e-mobbningen. Denna fungerar precis som de andra formerna av mobbning men spridningen sker via exempelvis sms, mms eller andra elektroniska kanaler såsom mail och internetforum. I denna kategori ingår den verbala mobbningen, samt den tysta mobbningen genom hot, skitsnack, rykten, blockeringar, att sprida kränkande bilder och videofilmer (www.friends.se).

4.3 Varför uppkommer mobbning?

4.3.1 Individrelaterade perspektiv

Det finns en mängd olika förklaringar till varför mobbning uppkommer och vidmakthålles. Det rör sig därutöver om relativt komplicerade processer. Ett sätt att se på fenomenet är att detsamma är individrelaterat. Vissa individrelaterade perspektiv fokuserar på yttre olikheter och ser framträdande karaktärsegenskaper samt familjebakgrund som orsak till mobbningen. Här anses således att vem som helst kan bli mobbare eller mobbningsoffer (Frånberg, 2003).

Andra individrelaterade perspektiv koncentrerar sig kring de psykologiska olikheterna mellan människor. Mobbaren utmärks av fysisk styrka i kombination med en aggressiv personlighet medan offret i större utsträckning har fysisk svaghet samt en ängslig personlighet (Frånberg, 2003). I sitt sökande efter en identitet kan mobbaren ta rollen som maktmänniska som ett sätt

att bli någon. Individerna tar makt över sin maktlöshet genom att utsätta andra. Således blir mobbningen alltså en kompensation för maktlöshet. Ibland kan barn som blivit kränkta känna ett omedvetet behov av att vilja hämnas (Höistad, 2001). I detta perspektiv förutbestämmer alltså de individuella, inre personlighetsdragen vem som blir mobbad och vem som mobbas (Frånberg, 2003).

4.3.2 Grupprelaterade perspektiv

Andra perspektiv har istället sin fokus på att mobbning grundläggande är ett grupproblemm som behandlar relationer mellan människor och processerna i en grupp. Processerna bottenar i människors behov av att bli bekräftade, samt att tillhöra ett sammanhang (www.friends.se). Drivkraften bakom mobbningen är, enligt de här teorierna, den stimulans som mobbaren upplever i gruppmedlemskapet. Det är ofta grupper som mobbar och när gruppen tillsammans gör något dumt ökar känslan av samhörighet (Frånberg, 2003). Det viktigaste för gruppen är att de fokuserar sin uppmärksamhet på samma handling och därmed blir en enhet (Menckel, 2002). Det kan även förhålla sig så att några i gruppen har privata problem och vill skylla desamma på andra. De negativa känslorna kan därmed projiceras på någon som blir utsedd till syndabock. Detta betyder att vem som helst kan komma att bli utvald (www.friends.se).

I en grupp där medlemmarna känner sig osäkra och där det råder dålig stämning och intolerans, är risken för mobbning störst. Ofta samverkar många faktorer för att mobbning uppstår, och sedan fortgår (www.friends.se). De individer som blir utsatta ur en grupp söker sig ofta till andra arenor, ofta söker de sig därmed till grupper där andra blivit utsatta för samma sak. I de här grupperna känner desamma tillhörighet och de delar den tidigare upplevelsen av tomhet tillsammans. Här kan alltså de mobbade finna nya roller. Dock tycks det vara svårt att förändra rollen som mobboffer. De mobboffer som exempelvis byter klass i en skola, tenderar även i fortsättningen att bli utsatta (Menckel, 2002).

4.4 Internet som forum för ungdomars umgänge

Såsom beskrivits ovan fungerar internet som en stor mötesplats för mängder av ungdomar. Tillgången till denna värld gör att många ungdomar lever ett parallellt liv i verkligheten och på nätet. För dagens ungdomar är det en självklarhet att möta nya och gamla vänner genom internet. Dock är det betydelsefullt att betänka att det finns både dragningskraft och risker med denna umgänkesform. Synligheten är lockande i tonåren. För denna kan man dock få betala dyrt genom att rykten, bilder och filmer sprids i ett snabbt tempo över internet (www.skolutveckling.se).

Umgänget på internet sker via flera olika kanaler. Förutom e-mail är ett alternativ fristående program såsom MSN Messenger vilket är en tjänst som används för att skicka snabbmeddelanden och filer mellan varandra. Ytterligare ett sätt att kommunicera är genom bloggar. Dessa fungerar som webbplatser, där inlägg publiceras i dagboksform (docendo.bai.nu).

Ett av de vanligaste sätten för ungdomar att umgås på via nätet är genom communities. Desamma kan liknas vid ungdomsgårdar riktade till olika åldrar och olika grupper av människor. Därför kan utseende, innehåll och funktionalitet variera beroende på vilken målgrupp communityn vänder sig till. Syftet med en sådan mötesplats är att etablera kontakter med likasinnade. Precis som på en verklig ungdomsgård, kan individen välja mellan att

involvera sig mer aktivt i interaktionen eller ta en mer passiv roll (docendo.bai.nu). Lunarstorm, Playahead och Helgon är några av de största mötesplatserna på internet. Här är fler människor inloggade samtidigt än antalet invånare i en genomsnittlig svensk kommun. Interaktionen kan handla om allt möjligt. Ungdomarna besöker varandras krypin och lämnar avtryck om vad som hänt under helgen eller skriver något elakt eller snällt om fotot på sidan. Detta kan jämföras med snacket på skolgården, men är ofta än mer obetänksamt (www.skolutveckling.se).

Samtal på internet handlar om att vara en i gänget. Den aktuella konversationen är inte lika viktig för ungdomarna som de sociala relationerna och känslan av grupptillhörighet (Björnstad/Ellinsen, 2002).

5. Metod

5.1 Val av metod

Vi har i denna studie valt att huvudsakligen arbeta med kvantitativ metod genom den enkätstudie som genomförts. Dock har vi på enkäterna därutöver valt att lägga till två öppna frågor vilket breddar studiens metodologiska ansats och tillför en mindre kvalitativ dimension. Därutöver har arbetet med analysen skett med en mer kvalitativ strävan än vad som vanligen görs vid statistiska undersökningar. Nedan följer en genomgång av hur det metodologiska arbetet fortskridit.

5.1.1 Kvantitativ metod och kvalitativ metod

Då vi valt metod har självfallet syfte och frågeställningar varit ledande. Kvalitativa och kvantitativa metoder är verktyg och deras användbarhet beror på vilka forskningsfrågor som ställs (Kvale, 1997). Då svaren på de frågor vi ställt oss behöver besvaras av en relativt stor grupp blev det huvudsakliga valet en kvantitativ metod (Holme/Solvang, 1997). Den kvantitativa delen av vår metod syftar främst till att undersöka antalet som svarar på ett visst sätt och därmed urskilja de mönster som finns bland ungdomarna då det kommer till mobbning och kränkningar på internet och i verkliga livet. Denna ansats passar enligt oss bra här då kvantitativ forskning har fokus på just andelen som gör ett visst antagande samt hur något ser ut. En kvantitativ ansats besvarar därutöver spørsmål om skillnader mellan olika grupper (Larsson, red. 2005), vilket är aktuellt i denna studie då vi även undersöker skillnader i mönster sett till kön. Kvantitativ metod kan därutöver sträva efter att förklara varför något är som det är samt testa teorier om verkligheten och förstå ett fenomen (Larsson, red. 2005), vilket vi tagit fasta på i vårt arbete.

För att få en bredare metodologisk ansats har vi därutöver valt att inkludera en mindre kvalitativ del i våra enkäter. Den kvalitativa delen ger respondenterna fritt utrymme att uttrycka sina tankar kring internet som mötesplats för unga. En kvalitativ metod har som mål att fastställa egenskaper samt innebörder av en företeelse (Widerberg, 2002) och genom det fria utrymme som ungdomarna ges kan betydelser och karaktärsdrag hos fenomenet få möjlighet att framträda.

5.2 Enkät

Som undersökningsinstrument har vi använt oss av en gruppenkät (bilaga 1). En fördel med detta är att nå ut till fler ungdomar än vid djupintervjuer. Därutöver har respondenterna inte någon större möjlighet att påverka varandras svar och möjligheten till ärlighet ökar då de unga som besvarat enkäten är anonyma (Patel/Davidsson, 2003). Vid en kvantitativ undersökning bör man tidigt göra klart för sig vilken information man vill ha samt hur denna information ska bearbetas, redovisas och användas (Körner/Wahlgren, 2002). Redan innan vi utformade enkäten funderade vi därför noggrant över vilka svar vi eftersökte, samt hur vi ville arbeta med desamma. Syftet med detta var att få en grund, för att sedan utforma frågorna för att kunna få en så ärlig bild som möjligt av ungdomarna (Larsson, red. 2005). Vår intention var att inte använda ledande frågor samt tänka på att erbjuda nyanserade svarsalternativ. Vi har därutöver försökt att anpassa språket i frågorna med tanke på vår målgrupps ålder (Holme/Solvang, 1997).

Enkäten består av 25 frågor uppdelade i fyra delar. I den första delen är frågorna utformade för att få en bakgrundsbild av respondenten. Efter detta följer frågor om frekvens och förekomst av de fenomen som vi undersöker. I den tredje delen har vi valt att använda oss utav påståenden för att få en tydligare bild av ungdomarnas tankar om mobbning på internet och i verkligheten. Påståendena är formulerade så att de ibland innehåller negationer. Detta för att desamma inte ska bli ledande samt för att respondenten inte ska fastna i ett visst svarsmönster (Patel/Davidsson, 2003). I de här delarna fanns inledningsvis några öppna frågor som vi vid analysen valde bort då informationen vi erhöll här inte var tillräcklig. Således har alla frågor vi valt att använda från de första tre delarna fasta svarsalternativ. Slutligen har vi även utformat två öppna frågor där respondenterna får en möjlighet att uttrycka sina åsikter om internet som mötesplats för ungdomar. Trots att en enkät främst är ett kvantitativt undersökningsinstrument är frågorna till stor del utformade i en mer kvalitativ riktning och behandlar tankar och funderingar.

Gällande vilka variabler som ska fokuseras i en enkät skiljer man mellan kategorivariabler och kvantitativa variabler. Att mäta kategorivariabler innebär att göra en klassificering av de individer som ingår i undersökningen (Körner/Wahlgren, 2002). Det finns därutöver kvantitativa variabler som är numeriskt mätbara (Körner/Wahlgren, 2002). Vi har i studien enbart valt att arbeta med kategorivariabler, vilket stämmer överens med studiens syfte och frågeställningar.

Det är en konst att utforma ett lämpligt frågeformulär (Körner/Wahlgren, 2002), och vissa saker kunde, trots en pilotgrupp, gjorts på annat sätt. För att erhålla en bra bakgrundsbild frågade vi ungdomarna på vilket sätt de bodde och vad deras föräldrar arbetade med. Detta var dock komplicerade frågor för ungdomarna att besvara, varför vi sedan inte kunnat använda oss av denna information. Därutöver har vi i frågan om hur lång tid ungdomarna spenderar på internet varje dag missat i två av svarsalternativen, vilket skulle kunna ge oss en felaktig bild av hur det verkligen ser ut. Svarsalternativet 1-2 timmar saknas och 3- 5 timmar borde ha benämnts 4-5 timmar då alternativet 2-3 timmar redan innehåller siffran 3. Slutligen har vi i resultat och analys valt att inte behandla alla frågor från enkäten då densamma var så pass stor och vi enbart valt att inkludera de resultat vi ansett vara viktigast för studien.

5.3 Urval och tillvägagångssätt

Vår undersökningsenhet består av niondeklassare i tre av Göteborgs kranskommuner. Självfallet hade det ultimata varit om enkäten besvarades av alla niondeklassare i landet då detta är vår ideala målpopulation, alltså den grupp vi skulle vilja studera utan reservationer för vad som är praktiskt möjligt (Larsson, red. 2005). På grund av praktiska begränsningar har urvalet reducerats till en mindre grupp, det vill säga en rampopulation (Larsson, red. 2005). Utifrån tillgängliga resurser har vi således gjort ett urval som ger oss så mycket information som möjligt.

Datansamlingen inleddes genom mailutskick (bilaga 2) till rektorerna på 21 högstadieskolor i Göteborg med omnejd. Inledningsvis var vi även intresserade av skolor inom Göteborg, men då vi i ett tidigt skede insåg att de ansåg sig vara överbelastade av universitetsstudenternas enkätstudier valde vi att istället koncentrera oss enbart kring kranskommunerna. Vi fick snabb respons från ett flertal rektorer som kontaktat sina mentorer för niondeklasserna och var positiva till att delta i vår studie. Vi var till och med tvungna att avböja en del klasser då respondentantalet annars blivit för stort med tanke på den tid som stod till vårt förfogande. Sammanlagt besökte vi sedan 13 klasser på sex skolor, varav en klass på en skola fungerade som pilotstudie för att fastställa om undersökningsinstrumentet fungerade. Efter att pilotstudien genomförts frågade vi ungdomarna i klassen om deras åsikter gällande enkäten för att sedan utföra vissa mindre förändringar i denna innan vi besökte resterande klasser. Respondentantalet uppgår sammantaget till 223 individer, varav 22 enbart ingick i pilotstudien och därför inte finns med som en del av vårt resultat (Totalt antal respondenter i resultatet, 201).

Det urval som enligt ovan gjorts kan möjligen inte kan kallas slumpmässigt utan snarare slumpartat då det blivit en viss selektion gällande vilka som erbjudits att besvara enkäten (Larsson, red. 2005).

Vid enkättillfällena åkte vi därefter ut till klasserna för att informera om studien och enkäten. Vi presenterade oss själva och anledningen till att vi besökte klassen. Därutöver förklarade vi specifikt vissa begrepp i enkäten för att ungdomarna skulle förstå vad vi hade för avsikt med frågorna. Här beskrev vi vad vi menade med begreppen mobbning/kränkning samt internet och verkliga livet/verkligheten. Detta så att alla ungdomar skulle tolka begreppen på samma sätt. Vi betonade särskilt att deltagandet var frivilligt, att ungdomarna när som helst kunde avbryta studien samt att alla deltagare är anonyma. Det fanns även ett informationsbrev (bilaga 3) som försättsblad till enkäten som innehöll den information vi även presenterat muntligen. Under ifyllandet av enkäten befann vi oss i klassrummet och var tillgängliga för frågor om det var något som var oklart. Då vi samlat in enkäterna avsatte vi slutligen tid för synpunkter och ytterligare frågor samt informerade om att vi skickar ut ett exemplar av studien till varje klass då denna är färdigställd.

5.4 Bortfall

Fördelen med en gruppenkät är att denna ger ett litet externt bortfall; att en individ väljer att inte svara på enkäten (Larsson, red. 2005). Genom att vi befann oss i klassrummet och svarade på frågor tror vi att det interna bortfallet minimerades. Ett internt bortfall betecknas av att en individ inte svarar/eller svarar på ett felaktigt sätt på någon/några frågor i enkäten (Larsson, red. 2005).

Det var inte någon elev som valde att avstå från enkäten helt, och därför blev det inte heller något externt bortfall. Givetvis är det möjligt att några elever var frånvarande och därför inte fick möjlighet att besvara enkäten, men vi anser inte att detta har någon betydelse för vårt resultat. Det interna bortfallet är relativt lågt, trots att många av frågorna behandlar ett ämne som kan vara känsligt (Körner/Wahlgren, 2002). Denna typ av bortfall ligger genomgående på 0-3 procent, vilket enligt oss gör resultatet tillförlitligt. Då internt bortfall förekommer är detta utskrivet i vår resultatdel. I ett påstående (Mobbning/kränkning i verkligheten är vanligare än mobbning/kränkning på internet) uppgår dock det interna bortfallet till 16, 5 procent och det är möjligt att ungdomarna tyckte att just denna fråga var svår att besvara. Vi är medvetna om att detta svar skulle kunna ge en missvisande bild, men vi har ändå valt att ta med denna i resultatet då vi har andra frågor som styrker detta svar. Därutöver är respondenterna ändå så pass många, trots bortfallet, att svaret kan beräknas som tillförlitligt.

5.5 Analysarbete

Efter insamling av materialet har alla 201 enkätsvar kodats och lagts in i SPSS 12.0. Eftersom vårt material enbart består av kategorivariabler har vi valt att analysera materialet genom deskriptiv statistik i frekvenstabeller. Huvudsyftet med en frekvenstabell är att göra informationen mer lättförståelig. I våra frekvenstabeller använder vi oss av procent för att ytterligare förenkla data (Körner/Wahlgren, 2000) Med deskriptiv statistik, även kallad univariat, kartlägger man alltså en företeelse, vilket överensstämmer med syfte och frågeställningar i vår studie (Österberg, 070216). Frekvenstabellerna har sedan omarbetats för att presenteras i diagram och tabeller samt i löpande text, där de mest angelägna resultaten valts ut.

Vi har även arbetat utredande, bivariat, för att klarlägga samband. Här använder vi oss av korstabeller i vilka vi korstabulerar två variabler, X och Y mot varandra (Österberg, 070205). I vårt fall är det främst skillnader mellan kön som analyseras på detta sätt. Även chi-två test har genomförts, som visar oss hur stor samvariationen är mellan olika variabler (Trost, 2001). Chi-två testen kontrollerar resultatens signifikans, och är en metod för hypotesprövning (Körner/Wahlgren, 2000). I hypotesprövningen ställs hypotesen att ett samband finns mot en nollhypotes som säger att inget samband finns. Exempel på nollhypotes i vår studie är att inga skillnader finns mellan könen i de frågor som vi ställt till ungdomarna. Då vi i chi-två testet får ett signifikansvärde under 5 procent (0,05) är det statistiskt sannolikt att det finns skillnader, och nollhypotesen kan därmed förkastas. Om signifikansvärdet istället är högre än detta betyder det att det inte finns några skillnader och/eller att resultatet är orsakat av slumpen (Österberg, 070205). Även detta resultat presenteras främst i förenklade tabeller och diagram följt av chi-två test, men även i löpande text. För att underlätta för läsarens hågkomst skrivs även termerna Signifikant/Ej signifikant ut på vissa ställen i resultat och analys där resultatet behöver upprepas.

När man slår ihop variabler till enbart två grupper benämns detta dikotomisering. Behovet av att dikotomisera kan uppstå när materialet inte är stort. Genom detta vinner undersökaren i överskådlighet men förlorar i informationsförlust (Dahmström, 1991). I resultatet har vi valt att använda oss av dikotomisering då vi presenterar hur många nära vänner man har på internet och i verkligheten. Istället för fyra kategorier har vi istället ändrat detta till två. Därutöver har vi ändrat svarsalternativen på frågorna om hur man värderar sina vänner på internet och i verkligheten från fem kategorier till tre. Detta för att göra materialet mer överblickbart för läsaren.

I resultatet har procentantalen, för bättre överskådlighet, i största möjliga utsträckning avrundats till heltal. För exakta siffror hänvisas till bilagan (bilaga 5) där de tabeller från SPSS som använts i studien presenteras i sin helhet.

De två öppna frågorna sist i enkäten har vi valt att skriva ner i sin fulla utsträckning i ett worddokument (bilaga 4), för att sedan kategorisera och välja ut de svar som vi anser passa bäst i resultatet. Att strukturera materialet i text ger överblick och är i sig början till vidare analys. (Kvale, 1997). Detta för att få en överskådlig bild av vilka svar som förekom mest frekvent då det gäller vilka fördelar och nackdelar som respondenterna ser med internet som mötesplats för ungdomar

Enligt oss är analysen något som genomsyrar arbetet redan från början genom de teorier och begrepp vi funderat över sedan inledningen. Analysen kan ske induktivt utifrån en empirinära strategi där mönster, begrepp och teori härleds ur data, eller mer deduktivt där empirin analyseras utifrån valda teoretiska begrepp. Man kan även använda sig av båda strategierna vilket benämns abduktion (Larsson, red. 2005). Vår analys har genomförts deduktivt då vi redan inledningsvis funderat över begrepp och teori att utgå från. Detta för att ha en så bra grund som möjligt då vi gick ut med enkäten i klasserna. Då vi fått in enkätmaterial hade vi inte heller något behov av väva in ytterligare teori och begrepp i arbetet.

En statistisk analys ger möjlighet att förklara samband, men vi har även gått in för att med hjälp av de teoretiska perspektiv vi har valt försöka få en förståelse för de undersökta fenomenen. Detta mer ingående sätt överensstämmer egentligen i större utsträckning med en kvalitativ ansats. Vår tanke var redan från början att arbeta på detta sätt då ämnesvalet och teorierna kändes självklara att bearbeta så här. Då material bearbetas enligt ovan är det bra att betänka att resultat och analys inte blir en total sanning utan en social konstruktion som bygger på sociala överenskommelser och normer (Nordenfors, 2006). Utifrån de teorier som valts, och den förståelse som desamma ger, blir arbetet en konstruktion som med andra teorier och utgångspunkter möjligen hade gett oss andra svar.

5.6 Undersökningens trovärdighet

Validiteten betecknar att vi verkligen mäter det som vi avsett mäta och därmed speglar verkligheten på ett bra sätt. Detta betyder att vi måste granska våra mätinstrument för att undersöka om desamma mäter det vi faktiskt ämnar (Körner/Wahlgren, 2002). I enkäten har vi frågat ungdomarna på olika sätt om verklighetsmobbing kontra internetmobbing genom att kombinera frågor och påståenden, vilket bör ge en högre validitet. Då vi använt oss av främst en kvantitativ metod men även en mindre kvalitativ del där vi i stor utsträckning fått samma svar som i den kvantitativa delen anser vi att även detta ger en högre validitet. Vi anser oss därutöver ha frågat rätt personer rätt frågor vilket är positivt. Dock har vissa frågor och begrepp, trots att vi förklarar på plats, varit svåra att förstå för ungdomarna vilket kan ha inverkat negativt på studiens giltighet. Upplägget med negationer i vissa av påståendena ha gjort desamma svåra att förstå för ungdomarna. Den inre validiteten innebär att man kan göra en koppling mellan teori och empiri, medan den yttre validiteten handlar om hela projektets, med dess teorier och empiri, förankring i en vidare ram (Svenning, 2003). Vi anser att en koppling mellan teori, tidigare forskning och empiri varit genomförbar. Den inre validiteten är i och med detta accepterbar. Dock kunde vi för att göra tydligare kopplingar till teorin frågat i högre utsträckning efter orsaker till mobbningen. Vår åsikt är att vi genom studien speglar verkligheten vilket tyder på god yttre validitet.

Reliabiliteten betyder istället graden av tillförlitlighet som en undersökning har och för en hög reliabilitet krävs pålitliga resultat vid upprepade mätningar. Måttet är således stabilt och störs ej av variationer i exempelvis tid eller plats. En förutsättning för hög reliabilitet är att frågorna är tydligt formulerade. Oklara frågor ger alltså en låg reliabilitet (Larsson, red. 2005). Det relativt låga interna bortfallet tyder på god reliabilitet. Dock kan svårigheterna för ungdomarna att förstå vissa frågor, enligt ovan, även ge en lägre reliabilitet. Hög validitet kräver därutöver en hög reliabilitet (Larsson, red. 2005), varför de otydliga frågorna kan diskuteras i båda fallen. Genom vår pilotstudie anser vi oss dock kontrollerat frågorna och fått en indikation på att ungdomarna i det stora hela förstår dem. Sett till tidigare forskning är våra resultat relativt överensstämmande vilket även detta visar på en hög tillförlitlighet. Detta dock med förbehållet att vi inte inkluderat mobiltelefoni i vår studie vilket många tidigare studier har gjort.

Med tanke på ovanstående anser vi därutöver att generaliserbarheten är relativt hög. Det låga bortfallet gör det enklare att generalisera resultatet för enkäten till en större population (Österberg, 070205). Dessutom är möjligheten till generalisering vid enkäter stor då många personer svarar på samma frågor (Patel/Davidsson, 2003). Dock begränsas generaliserbarheten, och även reliabiliteten, genom att enkäten enbart besvarats av ungdomar i förorter till Göteborg. För högre generaliserbarhet skulle studien ha genomförts på både landsbygd och i städer över hela landet för att kunna generaliseras till vår målpopulation. Vi har inte heller använt oss av ett statistiskt urval vilket begränsar generaliserbarheten ytterligare.

5.7 Litteraturunderlag samt källkritik

Litteratur till studien har sökts i universitetsbibliotekets katalog GUNDA. Därutöver har vi inhämtat litteratur efter råd på handledning, samt använt oss av kursböcker från tidigare faser av utbildningen. Vi har även sökt i databaser efter artiklar och tidskrifter. Exempel på databaser som vi använt oss av är Social Services Abstracts samt Sociological Abstracts. Detta med utgångspunkt från Göteborgs Universitetsbiblioteks hemsida. Sökorden vi utgått från har varit internet, mobbning, kränkning och ungdomar i olika kombinationer. Sökningarna har även genomförts på engelska. Liknande sökningar har dessutom gjorts via Google. Vi har även undersökt Friends samt BRIS hemsidor för att finna ytterligare information.

Litteraturen behandlar i stor utsträckning mobbning i skolan och den tidigare forskning som finns är mest i form av artiklar och uppsatser. Vi hade gärna sett att det fanns mer litteratur och studier om internetmobbning för att få en djupare inblick i denna värld, och för en bredare bakgrundsförståelse. Vi är medvetna om att litteraturen gällande genus är något gammal. Dock har vi ändå valt att arbeta med denna då institutionen för socialt arbete använder boken som kurslitteratur och densamma därmed borde anses vara lämplig.

5.8 Etiska aspekter

Vi vill även belysa etikens viktiga plats i forskningen. Etiken blir enligt oss särskilt viktig då undersökningen riktar sig till unga människor och ämnet kan uppfattas som känsligt. En undersökning om mobbing kan medföra vissa sociala risker. Den som är utsatt för detta kan känna sig ytterligare stigmatiserad i klassrumssituationen då undersökningen presenteras och delas ut. Det har därmed varit ännu viktigare att vara tydlig och upplysa ungdomarna om

forskningsetiska rådets fyra principer. Vi har genom hela studien haft principerna i beaktande, och desamma består enligt nedan av:

- *Informationskravet*
- *Samtyckeskravet*
- *Nyttjandekravet*
- *Konfidentialitetskravet*

Informationskravet innebär att undersökningsdeltagare ska informeras om deras uppgift i projektet samt vilka villkor som gäller för deras deltagande i studien. Här ingår även att upplysa om att deltagandet är frivilligt (www.vr.se). Vi har genom hela datainsamlingen tänkt på att informera de unga om syftet med studien samt att förklara vilka vi är samt var vi kommer från så inga missförstånd uppkommit. Vi har även noggrant talat om att man deltagandet är frivilligt vilket är extra viktigt i en studie som denna där ämnet kan vara känsligt för vissa individer. Ovanstående upplysningar har skett både muntligen och skriftligen för att ytterligare tydliggöra för ungdomarna.

Enligt *samtyckeskravet* ska undersökningsdeltagarnas samtycke inhämtas. Om de undersökta är under 15 år och ämnet är känsligt ska därutöver samtycke inhämtas även från föräldrarna. Samtycke ska även inhämtas från företrädare såsom skolledning eller lärare om ämnet är känsligt (www.vr.se). Vår studie är ett gränsfall. Ungdomarna är över 15 år men ämnet kan anses vara av känslig karaktär. I samråd med vår handledare har vi dock beslutat att samtycke från föräldrarna inte är nödvändigt. Vi har dock varit noga med samtycke från de berörda rektorerna och lärarna, samt självfallet även från alla elever. Enligt denna punkt ska deltagaren även ha rätt att bestämma sig för att avbryta sin medverkan när som helst under studiens gång (www.vr.se). Även detta har ungdomarna informerats om både muntligen och skriftligen.

I *Konfidentialitetskravet* ingår att alla uppgifter runt berörda personer ska ges största möjliga konfidentialitet och deras personuppgifter ska förvaras på ett sätt så att obehöriga inte kan ta del av dem. Det ska alltså vara praktiskt omöjligt för utomstående att ta del av uppgifterna (www.vr.se). Även här har vi upplyst ungdomarna (skriftligen och muntligen) om att de kommer att vara anonyma i studien, och att inga namn därför ska skrivas på enkäterna. Vi har valt att inte heller skriva på enkäterna vilken skola respondenten kommer från och detta anser vi säkra individens anonymitet ytterligare. Alla enkäter har därutöver behandlats varsamt så att ingen utomstående haft möjlighet att ta del av dem.

Slutligen ingår även *nyttjandekravet* i de etiska forskningsprinciperna. Detta innebär att uppgifter om respondenterna inte får användas i icke-vetenskapliga syften (www.vr.se). Vi klargjorde därför för ungdomarna att uppgifterna enbart kommer att användas till vår studie och inte i något annat syfte.

6. Tidigare forskning

6.1 Inledning

Mobbning på internet är som tidigare påpekats ett relativt nytt fenomen och därmed finns ett ganska begränsat utbud av tidigare forskning. Den forskning som finns tillgänglig är därutöver ofta svår att jämföra. I en del undersökningar förhör man sig om elever någon gång

varit utsatta för traditionell eller digital mobbning, vilket betyder att desamma behandlar även enstaka händelser relativt långt tillbaka i tiden. Detta gör undersökningarna svåra att jämföra med liknande forskning som karaktäristiskt handlar om enbart aktuella händelser.

Ett ytterligare problem för forskare världen över är att när det gäller traditionell mobbning ingår i definitionen att den ska vara av upprepad karaktär. I den digitala världen kan emellertid en unik händelse som ett enstaka foto eller ett videoklipp snabbt nå många mottagare och orsaka stort lidande under lång tid för den som är utsatt, då ett foto eller en film som en gång lagts upp på nätet kan finnas kvar för all framtid (www.skolutveckling.se).

Nedan följer ett antal exempel på nationell och internationell forskning aktuell för vårt fortsatta arbete.

6.2. Svensk forskning

Fredrik Olin färdigställde 2003 en D-uppsats vid institutionen för utbildningsvetenskap i Karlstad benämnd "Digital mobbning, trakasserier bland ungdomar via internet och SMS". Syftet med denna studie var att beskriva hur den digitala mobbningen ser ut och analysera mobbningen ur ett sociokulturellt perspektiv. Uppsatsen utfördes genom kvalitativa djupintervjuer med sju ungdomar i högstadieålder, en förälder samt en lärare. Resultaten visar här att den digitala mobbningen skiljer sig från den traditionella. En viktig slutsats är att detta beror på möjligheten att vara anonym på internet, och därmed blir mobbningen hårdare än i verkligheten. Densamma sprider sig snabbare och till en större publik än i verkligheten då inga fasta gränser finns på internet. Olin fastslår även att det finns en koppling mellan digital mobbning och mobbning i verkligheten och att den digitala mobbningen kan initiera fortsatt mobbning i verkligheten. De som är mobbade på internet är ofta mobbade även i verkligheten. Densamme konstaterar därmed att krafttag och intresse från vuxenvärlden måste ökas för att stoppa mobbningen i den digitala "informella" världen så att ingen spridning sker till den "formella" verkligheten (Olin, F, 2003).

En C-uppsats med liknande ansats har skrivits av Elinor Hägg från institutionen för medie- och kommunikationsvetenskap, Karlstad Universitet. Denna har namnet "Virtuell mobbning, mobbning bland ungdomar genom ny teknik" och tar liksom Olins uppsats upp mobbning via internet och mobil med en kvalitativ metod. Sammanlagt fem intervjuer har genomförts med representanter från mötesplatser på internet, Lunarstorm samt Playahead, och företrädare för organisationerna BRIS och Friends. Även här får anonymiteten stort utrymme och Hägg fastslår att det är enklare att mobba då man kan gömma sig bakom internets anonymitet och att detta är den största skillnaden jämfört med mobbning i verkligheten. Dock framgår det ändå att respondenterna var eniga om att mobbaren och den mobbade oftast har någon form av kontakt utanför den virtuella världen. Ett faktum som behandlas är därutöver att internet ger mobbningen möjlighet att förändras och anpassas till nya miljöer och därmed sprids lättare och i större utsträckning samt följer med den mobbade hela vägen hem (Hägg, 2006).

BRIS genomförde år 2000 en stor undersökning för att få en uppfattning om det sociala klimatet bland ungdomar på internet. Ett enkätformulär var under sex dygn tillgängligt för ungdomar på nätforumen, Lunarstorm och Passagen. 6774 ungdomar under 19 år besvarade enkäten. Resultat av intresse är enligt nedan följande:

- 55 procent av ungdomarna spenderade 1-2 timmar om dagen på internet medan 26 procent spenderade runt en halvtimme av sin tid här och 18 procent använde ännu mer av sin tid varje dag till att surfa.
- 38 procent av respondenterna hade någon gång blivit utsatta för mobbning på internet medan 28 procent utsatt någon annan för mobbning på internet.
- 65 procent hade vid undersökningstillfället någon gång utsatts för mobbning utanför internet medan 43 procent mobbat någon utanför nätet.
- 90 procent av ungdomarna har noterat elakheter av varierande slag och vanligast är personlig kritik följt av rasistiska eller sexuella skällsord.
- Sett till skillnader mellan könen är det något fler flickor som känt sig mobbade både på nätet och utanför nätet. Då det gäller att mobba andra är skillnaden större och långt fler pojkar uppger att de mobbat någon både på nätet och utanför än flickorna i samma undersökning (www.bris.se).

Robert Slonje, doktorand på psykologiska institutionen på Goldsmiths universitet i London, genomförde hösten 2005 en ännu opublicerad kvantitativ studie på åtta skolor i Göteborg. Deltagarna var 360 till antalet och hälften gick vid tillfället i årskurs sju till nio och andra hälften studerade vid senare hälften av gymnasiet. Denna enkätstudie var omfattande och behandlade både traditionell mobbning samt digital mobbning (Där även mobbning via mobiltelefoni ingick). Här var dock frågorna begränsade till vad som hänt under de senaste tre månaderna. Resultatet visar på att 10 procent av de tillfrågade varit utsatt för någon form av traditionell mobbning under de senaste tre månaderna medan 11.7 procent varit utsatta för digital mobbning under samma tidsperiod. 10.3 procent hade själva mobbat någon digitalt under denna tidsperiod. Ytterligare ett resultat var att flickor mer frekvent blivit utsatta för digital mobbning än pojkar. Därutöver uppfattade de ungdomar som blivit utsatta för digital mobbning i hög frekvens densamma som lika allvarlig eller allvarligare än den traditionella, medan de som inte blivit utsatta såg mindre allvarligt på samma fenomen (www.skolutveckling.se).

Under perioden januari-mars 2006 genomförde stiftelsen Friends en studie liknande BRIS ovanstående om elektronisk mobbning på Friends egna webbplats. I denna ingår förutom mobbning via internet även mobbning via mobiltelefoni. Syftet med studien var att undersöka hur många som blivit utsatta för mobbning av denna sort, på vilka sätt detta sker samt om individerna känner den de blivit utsatta av. Åldersintervallet var här mycket stort och innefattade åldrarna 7-40+. Antalet medverkande i studien slutade på 10575 individer och resultaten visar på nedanstående:

- 10 procent av de tillfrågade har ofta utsatts för e-mobbning medan 25 procent ibland utsatts för samma sak.
- Kvinnor är i högre grad utsatta än män då sammanlagt 41 procent av kvinnorna blivit utsatta medan 28 procent av männen upplevt detsamma.
- 73 procent uppger i undersökningen att de känner den som de blivit utsatta för mobbningen av (www.friends.se).

6.3 Internationell forskning

Li Qing, forskare i pedagogik vid universitetet i Calgary, publicerade 2006 i *School Psychology International* en studie inkluderande 264 elever från tre högstudier. Studien är benämnd "Cyberbullying in schools, a research of gender differences", och undersöker förekomsten och typen av ungdomars upplevelser elektronisk mobbning (Även mobiltelefoni

inkluderat). Resultaten visar att nästan hälften av eleverna utsatts för mobbning av något slag och att en fjärdedel av desamma har blivit utsatta för elektronisk mobbning. Över hälften av de tillfrågade svarade därutöver att de kände någon som utsatts för elektronisk mobbning, och närmare hälften hade använt elektroniska verktyg för att trakassera någon vid mer än tre tillfällen. Då forskaren inkluderade kön i studien syntes stora skillnader, då pojkar utsatte andra för mobbning mer frekvent i båda fallen, medan flickor i större utsträckning blivit utsatta. 60 procent av flickorna hade någon gång blivit utsatta för elektronisk mobbning (Qing, 2006).

Ytterligare en forskare som koncentrerat sig kring fenomenet digital mobbning är Marilyn Campbell, lärare och psykolog verksam vid universitetet i Queensland, som publicerat flera artiklar i ämnet. 2005 publicerades undersökningen "Cyber bullying an old problem in new guise" där densamma har frågat 120 elever i sjunde klass i just Queensland, Australien om digital mobbning. Resultatet blev som följer:

- 14 procent svarade att de varit offer för digital mobbning.
- 11 procent av de tillfrågade ungdomarna beskrev därutöver att de mobbat någon annan digitalt.
- 25 procent beskrev att de kände någon som blivit digitalt mobbad.
- 50 procent ansåg att den digitala mobbningen konstant ökar.

Efter denna undersökning använde sig Campbell även av en fokusgrupp för att få en fördjupad inblick i ämnet. Här koncentrerade hon sig dock främst på ungdomarnas tankar om vad föräldrar och lärare kan göra för att förebygga fenomenet (Campbell, 2005).

I "Issues in mental health nursing" har Sandra P Thomas, forskare samt redaktör vid tidningen, skrivit artikeln "From the editor- The phenomenon of cyberbullying". Denna studie behandlar den skrämmande värld som dagens unga studenter utsätts för via användandet av internet och andra elektroniska medel i skolan och hemma. Resultatet beskriver hur Thomas genom att studera utsatta ungdomar upp till 12 år sett konsekvenserna av den elektroniska mobbningen som hon anser är illavarslande. Densamma kan skapa förödande resultat för ungdomarna såsom oro, depression samt försämrat självförtroende. Thomas varnar således för den elektroniska mobbningens potential att skapa känslomässiga svårigheter för dagens ungdomar (Thomas, 2006).

Även två amerikanska forskare vid namn Robert D Strom samt Paris S Strom, verksamma vid universitetet för utbildningspsykologi i Arizona och universitetet för utbildningsgrunder, ledarskap och teknologi i Auburn, har undersökt fenomenet digital mobbning. De koncentrerar sitt resultat till stor del kring den som utsätter andra för digital mobbning och den anonymitet som detta ger. Resultatet presenterades 2005 i artikeln "When teens turn cyberbullies" och konstaterar att den som mobbar digitalt kan vara psykiskt svagare än den som mobbas. Eftersom den som utsätter andra för mobbning slipper möta den mobbade öga mot öga förstår individen inte heller alltid vilken skada den utsatta underkastas. I resultatet som presenterats i "The education digest" konstateras därför att den som utsätter därför inte heller kan känna ånger, sympati, och medkänsla med offret (Strom/Strom, 2005).

6.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Som tidigare nämnts är forskningen svår att jämföra. Resultaten är som synes oftast publicerade i artikelform och det saknas ett utbud av större studier såsom avhandlingar i ämnet vilket är att önska inför framtiden. I Danmark har mobbningen på internet varit mer

uppmärksammas än i exempelvis Sverige. Här har forskare från Danmarks pedagogiska universitet nyligen fått medel för att genomföra ett fyraårigt tvärvetenskapligt forskningsprojekt kring mobbning. Projektet kommer bland annat att ta upp frågor kring vad internet innebär för mobbningens innehåll, men även koncentrera sig kring hur föräldrar och lärare ställer sig till problemet (www.skolutveckling.se).

Sammantaget visar emellertid ovanstående studier mot att:

- Antalet som utsatts för nätmobbning varierar kraftigt beroende på undersökning. En anledning till detta kan dock enligt ovanstående vara att begreppet mobbning definierats olika samt att vissa undersökningar enbart handlar om aktuella händelser medan andra går längre tillbaka i tiden.
- Resultaten visar i olika riktning mot vad som är mest frekvent förekommande, nätmobbning eller mobbning i verkligheten. Ett större antal av ovanstående studier pekar dock mot att verklighetsmobbning är mer frekvent förekommande.
- Ett större antal flickor är utsatta för både nätmobbning och mobbning i verkliga livet medan ett större antal pojkar mobbar andra både på internet och i verkliga livet.
- De som är utsatta för mobbning på internet är även ofta utsatta för mobbning i verkligheten
- Den som mobbar och den som blir utsatt för mobbning på internet har ofta någon form av koppling till varandra i verkligheten.
- Anonymiteten gör internetmobbningen hårdare och mer obetänksam än mobbning i verkligheten.

7. Teoretiska grunder

7.1 Socialpsykologins olika perspektiv

Vi har valt att i arbetet koncentrera oss kring socialpsykologisk teori. Som en grund presenteras nedan några av de vanligaste socialpsykologiska perspektiven och deras främsta karaktärsdrag.

Socialpsykologin behandlar effekter av relationer inom och mellan grupper då det gäller att skapa och vidmakthålla sociala identiteter. Teorierna koncentrerar sig kring det interpersonella och hur människor beter sig i förhållande till varandra och därmed påverkar varandra samt effekter av sociala faktorer som exempelvis stämpling, åsikter och beteenden i gruppen (Payne, 2002).

Utformningen av olika roller är ett skeende som innebär att man skapar en plats för sig själv i olika sociala relationer. Människor styr sitt handlande på basis av olika underlag i medvetandet som säger hur de ska uppföra sig som en följd av tidigare erfarenheter (Payne, 2002).

Socialpsykologin lägger stor vikt vid språk men också på andra kommunikativa symboler samt hur desamma utväxlas mellan individer och grupper. Maktrelationer har sin grund i hur man använder språket för att konstruera en bild av världen som kan påverka andra, vilket mobbning är ett exempel på (Payne, 2002). Socialpsykologins språk ligger nära vårt vardagsspråk, vilket är en naturlig aspekt med tanke på att den studerar de arenor som vidrör vårt vardagsliv (Helkama, red. 2000).

Den sociala konstruktionismen är en del av socialpsykologin som behandlar att människan i grunden är en social varelse. Människan föds, enligt detta perspektiv, inom en viss kultur och dess språk. Denna värld är för individen mer eller mindre redan färdigbyggd. För att kunna förstå en människa enligt detta perspektiv bör man kunna känna till det system av betydelser som denne genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla. Genom de här relationerna skapar man alltså en gemensam verklighetsuppfattning. Inom den sociala konstruktionismen ingår *den symboliska interaktionismen* som en del av den traditionella socialpsykologin (Helkama, red. 2000).

Denna teori talar om att människan är kapabel till symbolisk förståelse och kommunikation. Den symboliska kommunikationen innebär att meningsfyllda gester används medvetet. Budskapet är det essentiella i kommunikationen så att det kan uppfattas av både mottagare och avsändare (Helkama, red. 2000). Den symboliska interaktionismen beskriver vidare att ett av människans utmärkande drag är rolltagandet, det vill säga förmågan att sätta sig in i en annan människas position, samt medvetenheten om det egna jaget. Dessa utvecklas i samband med den symboliska kommunikationen. När en människa talar så kan hon höra sig själv och samtidigt befinna sig bland den lyssnande publiken, lyssnande till sig själv. Ljud, gester, handlingar och föremål är symboler som människan själv äger förmågan att använda. När dessa anspelar på något utöver sig själva blir de symboliska. Under samspel mellan människor får ord och företeelser sin symboliska innebörd. De ord som används vittnar om användarens sociala ställning, karaktär, attityd till åhöraren etc. I det sociala samspelet är det också viktigt att komma överens om betydelser av dessa ord och företeelser. Hela samhället är ett resultat av alla rådande interaktionshändelser, som också bör uppfattas som en process i ständig förändring, inte som en oföränderlig struktur (Helkama, red. 2000).

Även *rollteorin* är en del av det socialpsykologiska perspektivet och berör människors interaktion med andra och hur deras förväntningar och interpretationer förmår dem att agera på ett visst sätt. Rollerna ska ses i dess sammanhang med andra relationer, och dessa roller formar vår identitet utifrån hur andra ser oss. Utifrån de andras reaktion på oss formas vår egen bild av oss själva och våra roller. Således kan rollerna härleda från de andras förväntningar eller ens egna. Hur vi uppfattar våra roller påverkar sedan vår förmåga att hantera förändringar. Vår roll härstammar främst från det hänfödda, exempelvis om du är kvinna eller man. Därefter till det förtjänade, utifrån något vi åstadkommit som exempelvis en hög position inom ett företag (Payne, 2002).

Människor som agerar i det sociala samspelet behöver ha information om varandra. Denna skaffar de sig utifrån hur de andra människorna agerar. Dessa idéer härstammar från symboliska interaktionismen, som framhåller att våra roller "stämplas" eller formas av de sociala förväntningarna, även kallad för *stämplingsteorin* eller *stigmatiseringsteorin*. (Payne, 2002). Med stigmatisering menar teorins grundare Goffman att människors sociala liv influeras av rådande normer för hur en normal människa ska definieras i ett visst samhälle. De människor som inte kan leva upp till de rådande normerna stämplas istället som en avvikare. Detta innebär att de förväntas uppfylla speciella roller, ofta med låg social status och distans till övriga samhällsmedlemmar. Den stigmatiserande själv bidrar till sin egen utstötning och nedvärdering, eftersom denne införlivat aktuella sociala normer och förväntningar (Gustavsson, 2001).

Ofta ligger fokus på omgivningens reaktioner, och inte på den stigmatiserade personen i fråga. Stigmatiserade grupper placeras eller knyts ofta till signaler och symboler som ytterligare förstärker nedvärderingen och intrycket av avvikelse. Detta har således effekter som

förstärker marginaliseringen. Ett selektivt hjälpmottagande ges exempelvis ofta stigmatiserade innebörder. I välfärdssamhället uppstår lätt en klyfta mellan vi och dem, mellan oss som klarar oss och dem som avviker, och enligt Goffmans teori, inte kommer att betraktas som fullständiga människor i alla avseenden (Tössebro, red. 2004).

Att uppleva och utvecklas utanför familjen anses eftersträvansvärt i vårt samhälle. Enligt Goffman har denna betydelse för att en individ ska socialiseras. Det sociala umgänget med likar, såsom andra utstötta, kan upplevas som motsägelsefullt. På ett sätt förstärker umgänget upplevelsen av att vara annorlunda och utsatt. Dock skulle detta umgänge kunna erbjuda en slags fristad. Samvaron med personer som har erfarenhet och kunskap om vad det innebär att leva med stigma medför att man kan uppnå en känsla av delad verklighet (Olin, E, 2003).

7.2 Goffman enligt Daneback (tolkat för internet)

Efter en inledande presentation av socialpsykologins perspektiv, för djupare bakgrundsförståelse, följer nedan en mer ingående beskrivning av *Goffmans dramaturgiska perspektiv* som är den huvudsakliga teoretiska grunden i studien. Det dramaturgiska perspektivet som även det är en viktig del av socialpsykologin tolkas här av Kristian Daneback, universitetslektor vid Göteborgs Universitet, som 2006 publicerade avhandlingen "Love and sexuality on the internet". Avhandlingen behandlar människors användande av internet med hänsyn till kärlek och sexualitet samt hur scenerna för detta ser ut. En av hans slutsatser är att män i större utsträckning letar pornografi medan kvinnor oftare söker efter partners på internet. I Danebacks teoretiska del koncentrerar han sig kring Goffmans dramaturgiska perspektiv sprunget ur den sociala konstruktionismen.

Det dramaturgiska perspektivet behandlar hur vi bygger upp och befäster våra jag och våra identiteter. Goffman använder dramaturgiska metaforer för att beskriva detta och mänsklig interaktion och liknar individen vid en aktör som framträder på en scen inför en publik, då det utan publik inte blir någon teater. Det behövs även medaktörer för att verifiera aktörens uppvisning. Utfallet blir sedan godkänd eller underkänd av publiken som har stor makt. Scenen har en inramning som Goffman kallar settings. Denna inramning består av aktörens personliga fasad såsom yrke, rang, kön, ålder, storlek, utseende, hållning, talmönster, ansiktsuttryck, gester eller liknande.

Socialt beteende beror på de agerande och på scenen. Interaktion är således en produkt av situationen. Olika scener ger olika beteenden och därför är socialt beteende föränderligt och inte statiskt enligt Goffman. Förändring är därutöver karaktäristiskt för dagens samhälle. Detta betyder att vi uppfattar sociala trender och förändrar vårt beteende enligt dem. Om vi accepterar föränderligheten betyder det att det vi vet om samhället är provisoriskt och förväntas ändras över tid.

Utvecklandet av internet och dess spridning betecknar denna föränderlighet och genom detta har det blivit möjligt att kombinera vårt privata och gemensamma liv ett. I dagens samhälle kan vi genom internet interagera med främlingar samtidigt som vi befinner oss i hemmets trygga vrå. Detta kan vi därutöver göra utan inblandning av närstående såsom familj, vänner och grannar. Vi kan således uppnå självkänsla i mötet med okända samtidigt som vi i större utsträckning än tidigare isolerar oss från "verkligheten". Det är emellertid vanligt, främst bland ungdomar att möta både vänner från verkliga livet och internetvänner under den tid man befinner sig på nätet. I många familjer har idag familjemedlemmarna ett flertal datorer i olika rum där de kan surfa isolerat för att umgås med andra utanför familjen. Det verkar som att vi i dagens samhälle, genom internet, hittat tillbaka till en efterlängtd gemenskap trots att vi samtidigt blir allt mer isolerade.

Medan Goffmans perspektiv handlar om möten ansikte mot ansikte går det enligt Daneback att använda begreppen för att analysera vad som händer på internet. Vi kan analysera möten mellan människor på internet på samma sätt som möten mellan människor i verkligheten. Det går att utforska hur aktörerna presenterar sig själva på internet samt hur de samspelar med andra. Ökandet av bredbandshastighet och bättre datorer samt användandet av bilder och webbkameror har gjort det möjligt att mötas "ansikte mot ansikte" även på internet. Vi måste se internet som en integrerad del av vårt vardagliga liv och som en viktig del i vårt vardagliga samspel.

På internet såväl som på verklighetens arena beskriver Daneback att det finns flera områden där människor kan agera såsom communities, chattrum eller MSN. Samhällen måste bli uppbyggda för att fungera och det är precis denna form av konstruktion som sker då communities byggs upp på internet. Där, liksom i verkligheten, kan man välja vem man umgås med och vem man vill tillhöra. internetplatserna samlar människor med liknande intressen oberoende av var man befinner sig. Ju större utbudet av mötesplatser blir, desto större blir friheten för individen.

Varje område har sin egen särart genom hur de är konstruerade och definierar därför olika sätt att interagera. Några av områdena kan alla få tillgång till, medan andra är avgränsade för specifika grupper och individer. Det krävs ibland vissa kriterier och medlemskap för att få tillgång till dessa rum. Det kan handla om ålder eller att människorna känner varandra i verkligheten. Sett ur Goffmans perspektiv kan vi tolka de här områdena som scener där individer uppträder inför olika stor publik precis som i verkliga livet. Den fysiska kontakten finns inte på nätets scen, men varje scen har ändå sina egna normer, regler och skyldigheter som medlemmarna måste följa så att de inte blir exkluderade. Detta uppförande benämner Goffman värdighet.

Vid första anblick ser internetscenerna ut att skilja sig helt från verklighetens scener. Detta då man i verkligheten agerar och kommunicerar direkt genom blickar och kroppsspråk. På internet är interaktionen "ansiktslös". Det är emellertid möjligt att på internet finna aktörer som är närvarande utan att engagera sig i några aktiviteter. En specifik egenskap är möjligheten att konstruera presentationer som finns kvar även då aktören loggat ut och är borta. Man fortsätter då som aktör att sända ut signaler så länge presentationen finns kvar online. Detta betyder, enligt Goffmans tankesätt, att aktörerna kan vara på scenen och agera samtidigt som de ändå i verkligheten ändå är långt från scenen. På denna punkt behöver vi förändra våra tankar om scenuppträdanden.

Vi kan använda internetarenorna för att koppla av från vardagslivet och agerandet här samt diskutera ämnen och använda ett språk vi anser som olämpligt någon annanstans. Goffman menar att skälet för agerandet avgör om området är scen eller backstage. Internet kan alltså vara både backstage och scen eftersom individen här kan vara både anonym och interagera med andra.

Internetanvändaren kan själv avgöra i vilken grad man utnyttjar anonymiteten och kontrollera den information som publiken ges under "uppträdandet". Densamma ger individerna större frihet att spela roller utan att konfronteras med andra roller i verkliga livet och på internet. Individen kan själv skapa sin roll, hur man vill se ut och vem man ska vara, och detta kan även ändras kontinuerligt. Individen kan själv styra över informationen som ges till publiken för att kunna uppnå sina specifika mål. På grund av bristen på ledtrådar kan ålder, kön och

utseende manipuleras. Om man sedermera skulle träffas i verkligheten skulle de här manipulationerna upptäckas relativt enkelt.

Manipulationen på det personliga planet på internet är dock inte helt olik verkligheten där vi faktiskt också kan kontrollera informationen som når fram till andra individer. Goffman hävdar att personligheten består av både utseende och uppträdande och att de båda måste vara överensstämmande. Man kan inte slänga ur sig glåpord och samtidigt förvänta sig att folk ska acceptera en eftersom detta beteende avslutar ”scenen” vare sig detta sker på nätet eller i verkligheten. Detta betyder att även om individen manipulerar och förvränger vem hon eller han är ute på nätet, baserar sig beteendet ändå på samma grunder som i verkligheten.

Samtidigt som vi spelar flera olika roller i vårt vardagsliv, både på nätet och i verkligheten måste rollerna vara konsistenta för att vara övertygande. Sammanfattningsvis kan man säga att det är möjligt att helt fritt skapa individen online, men att denna individ trots anonymiteten är begränsad eftersom man måste upprätthålla ett sammansatt jag. Att bete sig dumt på internet ger dock mildare sanktioner än vad samma handling skulle ha gjort i verkligheten.

Internet gör det möjligt att spela flera roller på flera scener samtidigt och ändå hålla publiken separerad från varandra. Detta betyder att vi kan utöva roller som är okända för oss eller som vi inte kan spela någon annan stans. Genom att utöva en roll på internet kan vi känna hur det är att spela en viss roll och få verklig respons från publiken.

Communities och andra mötesplatser på internet har gjort det lättare att bli mer personlig och intim med andra. Detta beror på möjligheten att via internet upprätthålla säkerheten och den fysiska distansen mellan en själv och de man möter, medan man granskar och värderar desamma för att avgöra om en vidare relation är möjlig. Eftersom vi är skyddade bakom vår datorskärm så vågar vi närma oss människor som ger oss hopp att vidareutveckla kärlek eller vänskap (Daneback, 2006).

7.3 Genusperspektiv

Könssocialisation är en anpassning till samhällets krav och innebär således en identitetsbildning för de pojkar och flickor som blir socialiserade. Med denna identitetsbildning följer upplevelsen av vem man är och vad som är viktigt i livet. Flickor blir flickaktiga och pojkar blir pojkaktiga eftersom det är detta de fått beröm och uppmuntran för från omgivningen medan motsatt beteende antingen har ignorerats eller straffats. Då båda könen vill bli accepterade av andra och därmed bli en del av en social gemenskap försöker de uppfylla de rollförväntningar som omgivningen har på dem (Nielsen/Rudberg, 1991).

Rollteorier ser således socialisationen som en inlärningsprocess där vi gradvis integrerar de normer och attityder som omgivningen önskar att vi ska ha för att den sociala ordningen ska fortlöpa. Vi är våra kön på ett mer basalt sätt än vad vi är våra förhållningssätt och åsikter.

Vi tillägnar oss genom könssocialisationen olika uppsättningar av normer som på ett flertal områden styr vårt handlande. Ovanstående leder sedermera till att kvinnor tenderar bli mer relationsorienterade och styrs av hänsyn till andra, medan män i större utsträckning styrs av ett förnuft där effektivitet är målet. Det är således ingen slump att vissa typer av beteenden är mer vanliga hos flickor än hos pojkar och tvärtom, utan faktiskt relativt logiskt (Nielsen/Rudberg, 1991).

Redan tidigt syns vissa socialt inlärd, karaktäristiska drag hos pojkar och flickor. Medan pojkar kan vara mer våldsamma i sina lekar, stöjiga och fysiskt aktiva uppfattas flickor istället

som mer hjälpsamma, lyhörda samt benägna att gråta och skvallra. De här egenskaperna följer med upp i högstadieåldern då tonårsflickor tenderar vara mer stingsliga, känsligare och tar allt personligt medan pojkarna ofta tål motstånd bättre och ser detta som en del av livet. Även i konfliktmönster skiljer sig de båda könen åt. När två pojkar är i konflikt blir det många gånger mer tydligt då de ofta slåss, välter bänkar och skriker åt varandra medan flickor i större utsträckning använder subtila medel i sina konflikter. Det kan här röra sig om att på ett subtilt sätt välja bort och stöta ut andra som inte får ta del av gemenskapen i gruppen. Trots att konflikterna ser ut på skilda sätt för pojkar och flickor är aggressionen i grunden den samma (Nielsen/Rudberg, 1991).

Sett ur mobbningsperspektiv brukar pojkars mobbning vara enklare att se då denna tenderar vara mer utåtriktad, både verbalt och fysiskt. Pojkar tenderar att trakassera genom att fälla högljudda, personliga kommentarer eller genom att uttala hot liknande ”Vänta du till efter skolan”. Pojkars fysiska mobbning består ofta av knuffar, sparkar eller brottning som rättfärdigas med att den som ger sig in i leken får leken tåla (Höistad, 2001).

Flickornas mobbningsmönster börjar allt mer likna pojkarnas sätt att mobba, men det är fortfarande vanligare att flickor mobbar på ett sätt som inte syns så tydligt. Den tysta mobbningen är oftast en typisk flickmobbning och flickorna ägnar sig mer åt att spela ut varandra på olika sätt och sätta in stötar på varandras svagaste punkter. Viskningar är vanliga bland flickor liksom ryktesspridning och anmärkningar på kläder och hår (Höistad, 2001).

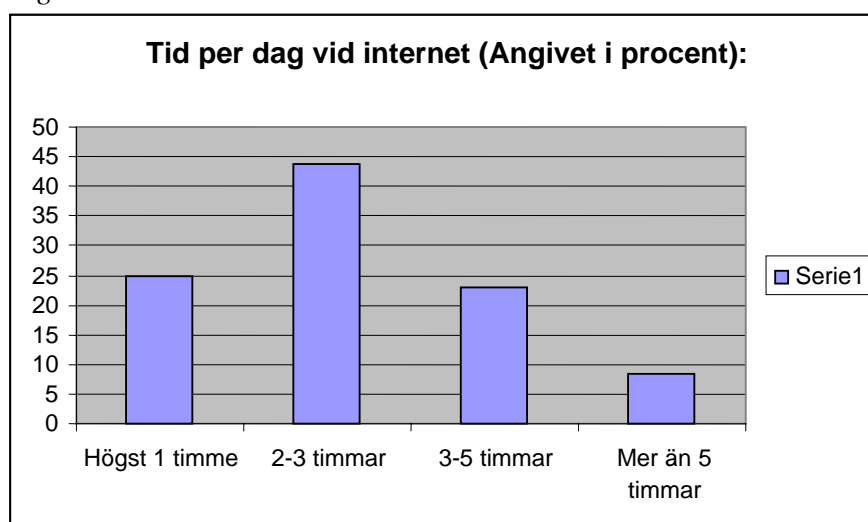
Flickor och pojkar använder sig därutöver av olika strategier för att förhålla sig till makt och underordning. Flickornas strategier utspelas på en mer privat arena medan pojkarnas arena är offentlig i högre grad. Båda typerna av strategier har dock samma syfte, nämligen att skapa kontroll och ta utrymme (Frånberg, 2003).

8. Resultat och analys

8.1 Ungdomarnas intressen (inledning)

Deltagandet i undersökningen uppgick till sammanlagt 201 respondenter från årskurs nio. 94 (47 procent) av desamma var flickor medan 107 (53 procent) var pojkar. Dagens ungdomar har en mängd olika arenor att röra sig på under sin fritid. Den mest förekommande arenan bland respondenterna i studien är emellertid internet då 85 procent av de 201 ungdomarna anger detta som en del av sin fritid. Utbredningen av denna sysselsättning är lika stor bland pojkarna som bland flickorna. För att jämföra internetintresset med andra områden säger sig två tredjedelar träna eller sporta, medan en tredjedel anger att de utövar musik, teater eller konst, och 18 procent av ungdomarna svarar att de jobbar extra på sin fritid.

Figur 1:

Som synes säger sig högst antal (44 procent) ungdomar spendera mellan 2-3 timmar på internet varje dag. Könsfördelningen nedan visar att de som säger sig spendera mest tid på internet är pojkarna. 13 procent av dem lägger enligt svaren mer än fem timmar på internet varje dag medan bara 3 procent av flickorna anger att de sitter lika länge framför internet (Signifikant).

Tabell 2: Tid på internet per dag för respektive kön (Angivet i procent):

Tid på internet/kön	Pojkar	Flickor
0-1 timme	22	28
2-3 timmar	40	49
3-5 timmar	25	20
Mer än 5 timmar	13	3
Total	100	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariabelernas oberoende. Signifikansnivån är 0.047.

Därutöver svarar ungdomarna att föräldrarna begränsar deras internetanvändande på något sätt i 43 procent av fallen. Det finns ingen större könsmässig skillnad i begränsandet men flickorna svarar att deras föräldrar inskränker internetanvändandet i 46 procent av fallen jämfört med 40 procent av pojkarnas föräldrar (Signifikansnivå, 0,427).

8.1.1 Analys av ungdomarnas intressen

Dagens samhälle är föränderligt, och vi uppfattar sociala trender samt förändrar vårt beteende enligt dem. Utvecklandet av internet och dess spridning betecknar just denna föränderlighet (Daneback, 2006). Människan föds enligt den sociala konstruktionismen in i en viss kultur och dess språk. Man bör enligt denna teori känna till det system som människan genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla (Helkama, red. 2000).

Ungdomarna idag är födda och uppvuxna i ett samhälle där internet är en stor del av deras vardag. För att få ta del av gemenskapen krävs med stor sannolikhet att ungdomarna känner till detta system och vårdar sina sociala relationer på denna arena. Detta visar sig i det faktum att så många som 85 procent av ungdomarna i vår studie anser internet vara en del av deras fritid. Detta antyder på att det är viktigt för de här ungdomarna att vara en i gänget och känna grupptillhörighet även på internetarenan (Björnstad/Ellinsen, 2002), eftersom internet idag är en så integrerad del av vårt vardagliga liv samt en så viktig del i vårt vardagliga samspel (Daneback, 2006).

Internet är som intresse enligt vårt resultat större än både sport och olika former av kultur. Synligheten är viktig för dagens ungdomar (www.skolutveckling.se), och eftersom alla inte kan vara stjärna i fotbollslaget eller är musikaliska och har möjlighet att synas på de här arenorna blir internet enligt Danebacks syn på Goffman en annan scen att framträda på inför publik. En möjlig tolkning är att man här kan synas på det sätt man vill inför en publik som man i verkliga livet inte skulle få tillgång till (Daneback, 2006). Eventuellt leder detta till att internet enligt ungdomarna är ett mycket större fritidsintresse än traditionella arenor som sport och kultur.

Jämfört med BRIS tidigare forskning från år 2000 har internetanvändandet ökat. Högst antal ungdomar (55 procent) spenderar, enligt denna undersökning, 1-2 timmar om dagen på internet (www.bris.se). Detta kan jämföras med det resultat som erhållits i vår studie, nämligen att det högsta antalet (44 procent) lägger 2-3 timmar om dagen på surfande. Även detta kan tyda på att ungdomarna i högre grad än tidigare måste upprätthålla sina relationer på internet för att få del av gemenskapen på denna arena.

8.2 Förekomst

8.2.1 I vilken utsträckning förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?

Mobbning och kränkning i verkliga livet är enligt resultatet mer frekvent förekommande än samma företeelser på internet. Detta gäller både att själv bli utsatt och vid utsättande av andra. Det är emellertid höga siffror för båda typerna av mobbning/kränkning och 45 procent av ungdomarna svarar att de har blivit utsatta för mobbning/kränkning på internet medan 65 procent säger sig blivit utsatta för detsamma i verkligheten. 44 procent säger sig ha mobbat/kränkt någon på internet, medan hela 58 procent svarar att de har utsatt andra för samma behandling i verkligheten.

Tabell 3: Blivit utsatta för mobbning/kränkning på internet fördelat på kön (Angivet i procent):

Blivit utsatta på internet/kön	Pojkar	Flickor
Aldrig utsatta	64	45
Utsatta	36	55
Total	100	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,005. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Tabell 4: Blivit utsatta för mobbning/kränkning i verkliga livet fördelat på kön (Angivet i procent):

Blivit utsatta i verkliga livet/kön	Pojkar	Flickor
Aldrig utsatta	38	33
Utsatta	62	67
Total	100	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,097. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Sett till föregående tabeller visar sig en viss könsmissig differens. I båda fallen framträder det faktum att flickor säger sig ha blivit utsatta för mobbning/kränkning på internet och i verkligheten i större utsträckning än vad pojkarna anger att de blivit. Dock är skillnaden betydligt ansevärdare då det gäller mobbning/kränkningar med internet som forum. Detta svarar hela 55 procent av flickorna att de upplevt mot 36 procent av pojkarna (Signifikant), medan skillnaden mellan könen sett till utsatthet i verkliga livet bara uppgår till 5 procentenheter (Ej signifikant).

Tabell 5: Utsatt andra för mobbning/kränkning på internet fördelat på kön (Angivet i procent):

Utsatt andra på internet/kön	Pojkar	Flickor
Aldrig utsatt	53	60
Utsatt	47	40
Total	100	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,406. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Tabell 6: Utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten fördelat på kön (Angivet i procent):

Utsatt andra i verkliga livet/kön	Pojkar	Flickor
Aldrig utsatt	35	51
Utsatt	65	49
Total	100	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,067. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Även här syns ett mönster som visar att det är pojkarna som i högre grad säger sig utsätta andra för mobbning/kränkningar både på internet och i verkligheten. Skillnaden mellan könen är större gällande mobbning i verkligheten där hela 65 procent av pojkarna svarar att de utsatt

någon annan mot 49 procent av flickorna (Ej signifikant). Sett till internetmobbingen är åtskillnaden mellan könen enbart 7 procentenheter (Ej signifikant).

8.2.2 Analys av utsträckning av mobbing/kränkning på internet och i verkliga livet

Mobbing och kränkning i verkligheten är enligt resultatet mer frekvent förekommande än samma företeelser på internet. Detta gäller både att själv bli utsatt och vid utsättande av andra. En av anledningarna till att verklighetsmobbing fortfarande är mer frekvent förekommande kan vara att umgänget på internet sker via ett stort antal olika kanaler (docendo.bai.nu). Enligt Daneback finns det på internet flera områden där människor kan agera såsom olika former av communities. Även i verkligheten finns differentierade områden (Daneback, 2006). I verkligheten existerar dock ett område du inte kan välja bort och detta område betecknas av skolan och klassrumssituationen. Att du inte kan välja bort klassrumssituationen medan du på internet själv kan styra över vilka forum du visar dig i kan vara en möjlig anledning till att fler både känt sig utsatta och utsatt andra i högre utsträckning i verkligheten än på internet. I verkliga livet finns ingen möjlighet att komma undan sina klasskamrater samtidigt som individen spenderar en stor del av sin tid här, medan internet samlar människor med liknande intressen och varje område har sin särart och sin specifika interaktion (Daneback, 2006). På internet kan du alltså välja var, när och hur du vill synas. Daneback beskriver det som att du kopplar av från vardagslivet och agerandet där genom att undvika specifika områden, vilket gör att du möjligen kan undgå mobbing och kränkningar.

Ovanstående resultat kan jämföras med tidigare forskning som visar på att verklighetsmobbing är mer frekvent förekommande än internetmobbing. Den studie som ligger närmast vår undersökning i resultaten visar sig återigen vara BRIS studie från 2000 (www.bris.se). Där har 38 procent av respondenterna blivit utsatta för mobbing på internet jämfört med 45 procent av ungdomarna i denna studie. 65 procent i BRIS studie har någon gång utsatts för mobbing utanför internet jämfört med samma antal även här. Gällande utsättandet av andra har 28 procent i BRIS undersökning mobbat någon på internet medan 44 procent i vår studie har utsatt någon för mobbing eller kränkning i ovanstående resultat. Slutligen har 43 procent i BRIS studie utsatt någon annan i verkligheten medan hela 58 procent har utsatt andra för samma behandling i denna studie. Övriga undersökningar ligger längre från detta resultat. Som tidigare påpekats kan detta emellertid bero på att begreppet mobbing definieras olika samt att vissa undersökningar enbart koncentrerar sig kring aktuella händelser medan andra går längre tillbaka i tiden. Då vi använder oss av ordet kränkning samt frekvensen ”någon gång” har detta möjligen medfört ett resultat med högre förekomst.

Därutöver framkommer att flickor svarar att de har blivit utsatta för mobbing/kränkning både på internet (Signifikant) och i verkliga livet (Ej signifikant) i större utsträckning än vad pojkarna svarar att de har blivit. Ytterligare ett mönster blir uppenbart då det visar sig att pojkar i högre grad säger sig utsätta andra för mobbing/kränkningar både på internet (Ej signifikant) och i verkligheten (Ej signifikant). Detta skulle enligt könsocialisationsteorin kunna bero på den identitetsbildning som sker hos pojkar och flickor när desamma blir socialiserade. De socialt inlärda dragen visar sig tidigt både hos de båda könen (Nielsen/Rudberg, 1991). Förväntningar och tolkningar förmår enligt rollteorin sedan pojkar och flickor att agera på vissa specifika sätt (Payne, 2002). Både pojkar och flickor föds enligt den sociala konstruktionismen in i en viss kultur och dess språk. För att kunna förstå en människa enligt detta perspektiv, här alltså varför pojkar i högre utsträckning utsätter andra

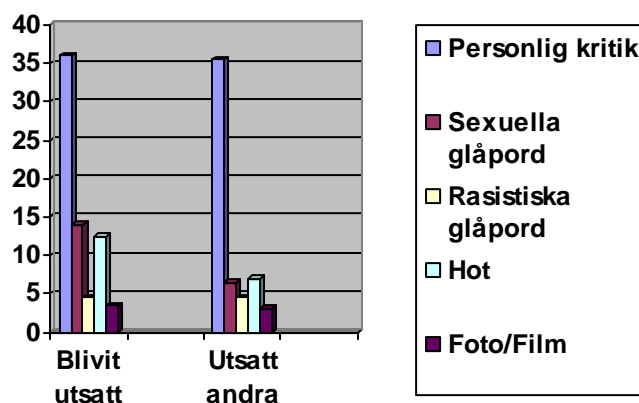
medan flickor i högre grad blir utsatta, måste man alltså känna till det system av betydelser som individen genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla. Genom relationerna skapar man en gemensam verklighetsuppfattning, som därmed skulle kunna leda till att detta mönster upprätthålls (Helkama, red. 2000). Att pojkar svarar att de mobbar och kränker i högre grad medan flickor säger sig bli mer utsatta kan bero på att kvinnor, enligt den roll de agerar efter, tenderar vara relationsorienterade i större utsträckning och styras av hänsyn till andra. Resultatet skulle även kunna vara en produkt av det socialt inlärda beteende att flickor i högstadieåldern visar en större benägenhet att lätt bli sårade och tar saker mer personligt (Nielsen/Rudberg, 1991), vilket möjligen gör att de upplever sig vara utsatta i större utsträckning. Pojkar i sin tur tenderar att tåla motstånd bättre och ser detta som en del av livet (Nielsen/Rudberg, 1991), vilket skulle kunna betyda att desamma inte uppfattar sig vara utsatta lika frekvent.

Jämfört med tidigare forskning är även könsmönstret överensstämmande. BRIS undersökning tar upp att fler flickor utsatts för mobbning både på nätet och i verkligheten, medan fler pojkar utsatt andra för mobbning i båda fallen (www.bris.se). Även Slonje (www.skolutveckling.se) liksom FRIENDS (www.friends.se) ser i sina studier ett mönster då det gäller digital mobbning, nämligen att flickor är utsatta i högre grad än pojkar. Likaså den internationella forskningen stämmer överens med ovanstående resultat. Li Qing kommer även hon fram till att det syns stora skillnader i kön då pojkar utsätter andra för mobbning mer frekvent i båda fallen, medan flickor återigen oftare blir utsatta (Qing, 2006).

8.2.3 På vilka sätt förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?

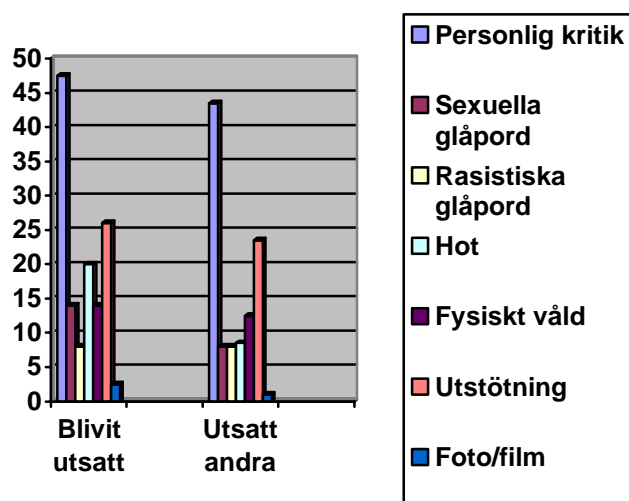
Gällande internetmobbningen kan denna se ut på en mängd olika sätt. Tabellen nedan visar hur många av ungdomarna i procent som säger sig blivit utsatta/utsatt andra för en viss typ av mobbning/kränkning på internet.

Figur 7: Olika former av mobbning/kränkning på internet (Angivet i procent):

Den vanligaste formen av mobbning/kränkningar via internet är personlig kritik. Detta upplevs både då man själv blivit utsatt och då man utsatt någon annan. 36 procent respektive 35,5 procent har svarat att de blivit utsatta/utsatt någon för detta. Den lägsta svarsfrekvensen uppnår mobbning med internet som forum via foto eller film. Enbart 3,5 procent säger sig blivit utsatta för detta medan 3 procent utsatt andra för detsamma. Därutöver kan i tabellen utläsas att gällande alla former av mobbning/kränkning är det fler som anser sig blivit utsatta än vad som anser sig mobbat/kränkt någon annan. Ett mönster som även syns i tabellerna 3-6.

Figur 8: Olika former av mobbning/kränkning i verkliga livet (Angivet i procent):

Liksom i föregående tabell är den vanligaste upplevelsen av att bli mobbad/kränkt eller mobba/kränka andra i verkligheten, personlig kritik. Samma mönster syns gällande foto/film, som även här utgör den lägsta representerade kategorin. Frekvent förekommande är även de kategorier som uppstår först då mobbningen sker öga mot öga, fysiskt våld samt utstötning. En skillnad är att andelen som känner sig utsatta för hot är betydligt större i verkligheten (20 procent) jämfört med internet (12,5 procent). Genomgående är det även här ett bortfall på 0,5 procent.

Sett till ovanstående finns därutöver olikheter mellan könen. Gällande upplevelsen av att ha blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet syns en stor skillnad i sexuella glåpord som 19 procent av flickorna säger sig blivit utsatta för jämfört med 9 procent av pojkarna (Signifikansnivå 0,225). Framträdande är därutöver att så många som 16 procent av flickorna jämfört med återigen 9 procent av pojkarna känt sig som föremål för hot (Signifikansnivå 0,164). Närmare en fjärdedel av pojkarna svarar därutöver att de fått ta emot personlig kritik via internet medan detsamma gäller för närmare hälften av flickorna (Signifikansnivå 0,004). Således överväger antalet flickor då det anbelangar olika former av utsatthet på internet.

Vid en övergång till det verkliga livet syns markanta skillnader i aspekten fysiskt våld. Här är antalet av manligt kön som svarar att de blivit utsatta överrepresenterade med 22 procent jämfört med 5 procent av det kvinnliga könet (Signifikansnivå 0,001). Likaledes rörande hot är det i verkligheten, skilt från internet, pojkarna som är mest frekvent figurerande med 25, 5 procent mot 14 procent (Signifikansnivå 0,04). Ett motsatt exempel syns emellertid rådande utstötning vilket 35 procent av tjejerna säger sig ha upplevt kontra 18 procent av killarna (Signifikansnivå 0,006). Även i verkliga livet överväger flickor sett till utsatthet för sexuella glåpord men skillnaden visar sig dock vara mindre här med 17 procent kontra 11 procent (Signifikansnivå 0,246). Mönstret från internet visar sig även i den personliga kritiken som 52 procent av flickorna jämfört med 43 procent av pojkarna känt sig drabbade av (Signifikansnivå 0,217). Sammanfattningsvis framträder att pojkar här är överrepresenterade i fler kategorier än gällande internet. Det kan även tilläggas att procentantalet som fått utstå rasistiska glåpord samt mobbning/kränkning via foto/film är jämt fördelade både på internet och i verkligheten.

Gällande vad man utsatt någon annan för på internet syns också skillnader i könsmonster, om än något mindre. Killar svarar i högre utsträckning att de utsatt andra för såväl sexuella

glåpord med 8,5 procent mot 4 procent (Signifikansnivå 0,225) som rasistiska glåpord med 6 procent mot 3 procent (Signifikansnivå 0,401). Fler pojkarna säger sig dessutom ha hotat andra på internet med nästan tio procent jämfört med flickornas nästan fem procent (Signifikansnivå 0,152). Här syns dessutom den minsta skillnaden rådande personlig kritik som 36 procent av pojkarna säger sig utsatt andra för korrelerat med 35 procent av flickorna (Signifikansnivå 0,913). Siffrorna är jämnare mellan könen i denna kategori än i ovanstående.

Då ungdomarna tillfrågades om vad de utsatt andra för i verkliga livet är skillnaderna återigen större och flickorna är enbart representerade i större utsträckning i en kategori nämligen utstötning 29 procent av flickorna jämfört med 19 procent (Signifikansnivå 0,101) svarar att de utsatt andra för detta. En extrem åtskillnad syns därutöver gällande hot som enbart 1 procent av tjejerna säger sig utsatt någon för medan 15 procent av killarna svarat samma sak (Signifikansnivå 0,000). Även sett till om man utsatt någon annan för fysiskt våld är pojkarna närmare tre gånger så många med 18 procent jämfört med 6 procent (Signifikansnivå 0,014). Slutligen syns åter en större åtskillnad gällande personlig kritik som hälften av pojkarna svarar att de utsatt andra för medan 36 procent av flickorna säger sig gjort detsamma (Signifikansnivå 0,049).

8.2.4 Analys av olika typer av mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet

Den vanligaste formen av upplevd utsatthet sett till mobbning och kränkningar både på internet och i verkligheten är personlig kritik. Detsamma gäller även att utsätta andra för mobbning och kränkningar både på internet och i verkligheten. Den personliga kritiken överstiger vida de andra formerna av mobbning/kränkning. Ett liknande resultat syns i BRIS undersökning från år 2000 (www.bris.se) där personlig kritik också är den vanligaste formen av utsatthet på internet. Den personliga kritiken är i BRIS undersökning följd av rasistiska eller sexuella skällsord. Även detta är jämförbart med denna studie, med skillnaden att hot här tränger sig in mellan sexuella glåpord och rasistiska glåpord. Förvånande är den låga förekomsten av att bli utsatt eller utsätta andra för mobbning/kränkning via foto/film. Ett skäl till detta kan vara att mobiltelefoni uteslutits ur denna studie. Möjligtvis är ett vanligt förfarande att ta bilder eller filma sekvenser via mobilen för att sedan lägga ut materialet på internet. Ungdomarna har möjligen inte räknat detta som internetmobbning och har därmed inte valt alternativet.

En av anledningarna till varför personlig kritik är den största kategorin kan vara att människors sociala liv enligt stämplingsteorin influeras av rådande normer för hur en normal människa ska definieras i ett samhälle. De människor som inte kan leva upp till dessa normer stämplas som avvikare (Gustavsson, 2001). Förändring är, som tidigare behandlats i analysen om ungdomars intressen, därutöver karaktäristiskt för dagens samhälle. Detta betyder att vi uppfattar sociala trender och förändrar vårt beteende enligt dem (Daneback, 2006). Följer man inte med i denna förändring och lever upp till de nya normerna kan det vara så att man snabbt blir en avvikare, som lätt stigmatiseras och utsätts för personlig kritik. Goffmans dramaturgiska perspektiv liknar individen vid en aktör som framträder på en scen inför en publik, då det utan publik inte blir någon teater. Det behövs även medaktörer för att verifiera aktörens uppvisning. Utfallet blir sedan godkänd eller underkänd av publiken som har stor makt (Daneback, 2006). Om individen i dagens samhälle inte ser ut på rätt sätt, har de rätta kläderna eller nya prylarna kan möjligtvis slutsatsen dras att man snabbt stämplas som avvikare och därmed utsätts för personlig kritik som en påminnelse från andra att ändra sitt utseende och beteende i enligt dem "rätt" riktning. Liknande tankar kan man ha även runt andra former av olikhet såsom exempelvis sexuell eller etnisk. Detta kan resultera i sexuella

eller rasistiska glåpord, och även de kategorierna förekommer i relativt stor utsträckning i vår studie sett till att utsätta eller bli utsatt på internet.

I denna undersökning är det på internet inte lika många som säger sig ha utsatts eller blivit utsatta för personlig kritik som i verkligheten. En anledning kan vara liksom i föregående analys att man lättare kan undkomma mobbningen och kränkningen. Dock förekommer den personliga kritiken även här. Detta är möjligen beroende av att inte enbart den tänkta huvudgruppen för ett community, de likasinnade, har tillgång hit. Enligt Daneback kan man på internet välja vem man vill umgås med och vem man vill tillhöra. Internetplatserna samlar människor med liknande intressen oberoende var man befinner sig. Ibland krävs vissa kriterier för att få medlemskap och tillgång till mötesplatserna (Daneback, 2006). Det kan dock vara en möjlighet för dem som har andra intressen att anonymt bli medlemmar här med intentionen att nedvärdera individerna som umgås på specifika forum. Emellertid kan detta sluta med att personen i fråga blir utkastad från communityt eftersom man inte kan slänga ur sig glåpord och samtidigt förvänta sig att folk ska acceptera en då detta beteende avslutar "scenen" vare sig detta sker på nätet eller i verkligheten. Detta betyder att även om individen manipulerar och förvränger vem hon eller han är ute på nätet, baserar sig beteendet ändå på samma grunder som i verkligheten (Daneback, 2006).

Då det gäller skillnader mellan könen syns i vissa kategorier stora olikheter i denna studie. De största skillnaderna syns i verkligheten där pojkarna överväger stort i att svara att både ha blivit utsatta (Signifikant) och utsatt andra (Signifikant) för fysiskt våld. Den lättaste formen av mobbning att upptäcka är just den fysiska. Exempel på detta är att slå, sparka eller ta någons saker. Denna kan även kamoufleras genom lekar och idrott (Höistad, 2001). Bland flickorna i vår studie är det mest utmärkande i verkligheten istället utstötning som förekommer i mycket högre grad hos flickor både då det gäller att själv bli utsatt (Signifikant) och att utsätta andra (Ej signifikant). Utstötning hör kategorin tyst mobbning som är den mest subtila formen av utsättande och därmed den svåraste att upptäcka (Höistad, 2001). Detta mönster stämmer väl överens med teorin gällande könssocialisation, där det beskrivs att pojkar tenderar vara mer tydliga då de är i konflikt och ofta slåss, medan flickor i högre utsträckning använder sig av subtila medel genom att välja bort och stöta ut andra ur gemenskapen (Nielsen/Rudberg, 1991). Även detta skulle liksom ovanstående kunna bero på att pojkar och flickor socialiseras in i vissa roller, samt agerar enligt det system av betydelser som individen genom sina sociala relationer, enligt den sociala konstruktionismen är med att bygga upp och upprätthålla (Helkama, red. 2000).

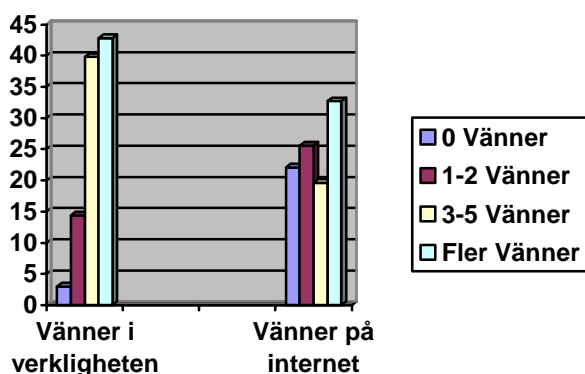
Gällande internet är mönstren inte lika utpräglade som i verkligheten. Sett till utsatthet är ändå flickorna överrepresenterade i alla typer av mobbning och kränkningar i denna studie (Enbart personlig kritik är dock signifikant). Detta överensstämmer med ovanstående analys som säger att resultatet kan vara en produkt av det socialt inlärdade beteende att flickor i högstadiet tenderar att vara lättsårade och tar saker mer personligt, medan pojkar i sin tur har benägenhet att tåla motstånd bättre och ser detta som en del av livet (Nielsen/Rudberg, 1991). Då vi istället ser till att utsätta andra på internet är de procentuella skillnaderna mellan pojkarna och flickorna gällande de olika tillvägagångssätten mindre markanta än i verkligheten (Ingen kategori är signifikant). Även i resultatdelen om utbredning syns att fördelningen mellan pojkarna och flickorna är jämnare sett till att utsätta andra på internet jämfört med att utsätta andra i verkligheten. Ett sätt att tolka detta är att internet som den relativt nya arena det är, främjar det faktum att flickornas mobbningsmönster allt mer börjar likna pojkarnas (Höistad, 2001). På en ny arena är det möjligen lättare introducera detta nya mönster än på den traditionella arenan, verkliga livet. Ytterligare ett sätt att tolka detta är att

flickor enligt ovan tenderar att mobba på ett sätt som inte syns så tydligt (Höistad, 2001), och på internet är det lättare att mobba i det tysta än i verkligheten.

8.3 Vänskapsmönster

8.3.1 Vänner och utsatthet på internet och i verkliga livet

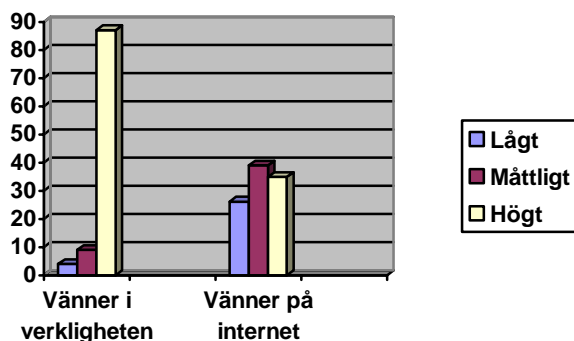
Figur 9: Hur många nära vänner har du i verkliga livet/på internet? (Angivet i procent):

Det mönster som syns tydligast är att högst antal ungdomar säger sig ha fler än fem nära vänner både i verkligheten och på internet. Allra högst är antalet som säger sig ha fler än fem nära vänner i verkligheten, 43 procent jämfört med 33 procent på internet. Det blir även tydligt att det är en långt större mängd av ungdomarna som svarar att de har noll vänner på internet (22 procent) jämfört med i verkliga livet (3 procent). Av samtliga 201 ungdomar är det i första kolumnen ett bortfall på 0 personer, medan det i den andra kolumnen är ett bortfall på två personer, 1 procent.

Resultatet visar därutöver att 12 procent av de 199 respondenterna svarar att de har 0-2 vänner både i verkliga livet och på internet. Det är alltså i stor utsträckning samma individer som säger sig ha inga eller få vänner i båda fallen. Emellertid är det flest ungdomar som uppger sig ha tre eller fler vänner sett till verkliga livet samt internet. Denna siffra uppgår till hela 47 procent. (Signifikansnivå 0,011).

Figur 10: Hur värderar du dina vänner i verkliga livet/på internet? (Angivet i procent):

Här kan en stor skillnad uppmärksammas gällande hur man värderar sina vänner i verkligheten samt på internet. Hela 87 procent säger sig värdera sina kompisar i verkligheten högt, medan enbart 35 procent av ungdomarna tänker lika höga tankar om sina internetvänner. Därutöver är det hela 26 procent som svarar att de prioriterar vännerna på internet lågt jämfört

med enbart 4 procent sett till de verkliga vännerna. Bortfallet ligger här på 1 person i första kolumnen, 0,5 procent och 6 personer i andra kolumnen, 3 procent.

Sammanlagt hela 34 procent av deltagarna i undersökningen deklarerar att de värderar sina vänner högt både i verkligheten och på internet. Det är även ett stort antal, 33 procent som uppger sig värdera vännerna i verkliga livet högt medan vännerna på internet värderas måttligt (Signifikansvärde 0,001).

Då ungdomarna tillfrågades om de blivit utsatta på internet och i verkligheten visar det sig att 37 procent svarar att de blivit utsatta både i verkligheten och på internet medan 28 procent säger sig inte ha blivit utsatta på vare sig det ena eller det andra sättet (Signifikant). Det åskådliggörs således att det i hög grad faktiskt är samma människor som blir utsatta både i verkligheten och på internet.

Tabell 11: Blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet (Angivet i procent):

Blivit utsatt på internet/i verkliga livet	Aldrig blivit utsatt i verkliga livet	Blivit utsatt i verkliga livet	Total
Aldrig blivit utsatt på internet	28	27	
Blivit utsatt på internet	7,5	37,5	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,000. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Tabell 12: Utsatt andra för mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet (Angivet i procent):

Utsatt andra på internet/i verkliga livet	Aldrig utsatt andra i verkliga livet	Utsatt andra i verkliga livet	Total
Aldrig utsatt andra på internet	30	26	
Utsatt andra på internet	12,5	31,5	100

Ett chi-två test är genomfört för att testa rad och kolumnvariablernas oberoende. Signifikansnivån är 0,000. Bortfall: en person, 0,5 procent.

Även i tabellen ovan syns att de som mobbar/kränker i verkligheten även i hög grad mobbar/kränker på internet. Hela 31,5 procent tillhör denna kategori. Det är emellertid även en stor grupp som svarar att de inte utsatt någon, varken i verkligheten eller på internet, nämligen 30 procent. Dessutom är det även många som uppger sig ha utsatt andra i verkligheten men inte på internet medan det motsatta, att enbart ha utsatt någon på internet men inte i verkligheten, är relativt ovanligt (Signifikant).

8.3.2 Analys av vänner och utsatthet på internet och i verkliga livet.

Resultatet i studien visar tydligt att ungdomarna anser sig ha fler nära vänner i verkligheten än på internet. Det framkommer därutöver att vännerna i verkliga livet värdesätts högre än de vänner man anser sig ha på nätet (Signifikant). En möjlig tolkning till detta resultat kan vara

att umgänget på internet sker via ett stort antal olika kanaler (docendo.bai.nu). De snabba kontakterna som internet erbjuder lockar därutöver ungdomarna (Trudesson, 2006) vilket möjligen leder till att den strida ström av kontakter på otaliga mötesplatser i hög fart gör det svårare att skapa nära relationer med andra. En reflektion är att vännerna på internet träffar man bara här och den fysiska kontakten finns inte heller på nätet (Daneback, 2006). Vännerna från verkliga livet möter man emellertid både på internet och i verkliga livet. Det är vanligt bland ungdomar att möta både vänner från verkliga livet och internetvänner under den tid man befinner sig på nätet (Daneback, 2006). Detta skulle kunna leda till att ungdomarna värderar vännerna i verkligheten högre eftersom de har kontakt med varandra på båda arenorna. En möjlighet är att de snabba internetrelationerna inte överförs till verkligheten i så hög grad och att man således inte umgås i verkliga livet med de man inleder kontakt med på internet. Därutöver är det troligen många gånger stora geografiska avstånd till internetkontakterna vilket begränsar möjligheterna att mötas öga mot öga. På internet är interaktionen dessutom ofta "ansiktslös". Internetanvändaren kan själv avgöra i vilken grad man utnyttjar anonymiteten. På grund av bristen på ledtrådar kan ålder, kön och utseende manipuleras (Daneback, 2006). För att kunna förstå en människa bör man enligt den sociala konstruktionismen känna till det system av betydelser som denne genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla. Genom de här relationerna skapar man alltså en gemensam verklighetsuppfattning (Helkama, red. 2000). Sett till ovanstående är det möjligt att det tar längre tid för ungdomarna att bygga upp förtroendefulla relationer på nätet och därmed kalla någon för nära vän och värdera densamme högt.

Resultatet pekar i en tydlig riktning sett till ungdomarnas sociala mönster. Det visar sig här att det är samma ungdomar som säger sig inte ha några vänner alls eller få vänner i verkligheten som svarar att de inte heller har ett stort antal vänner i verkligheten (Signifikant). Likaså syns att den som uppger sig bli mobbad i verkligheten i stor utsträckning även säger sig bli mobbad på internet, medan den som svarar att den utsätter andra för mobbning i verkligheten även säger sig utsätta andra på internet (Signifikant). Även tidigare forskning visar i samma riktning. Olin (2003) pekar även på att det finns en koppling mellan digital mobbning (via mobil och internet) och mobbning i verkligheten och att den digitala mobbningen kan initiera fortsatt mobbning i verkligheten. Han visar därutöver att de som är mobbade på internet ofta är mobbade även i verkligheten (Olin, F 2003). Resultatet skulle således kunna tolkas som att det är svårt att ta sig ur den roll man en gång fastnat i, även då interaktionen flyttar från verklighetsarenan till internetarenan. Människor styr, enligt de socialpsykologiska teorierna, sitt handlande på basis av tidigare erfarenheter (Payne, 2002), vilket exempelvis skulle kunna vara en anledning till att de som mobbar andra i verkligheten även mobbar andra på nätet. Rollteorin berör just människors interaktion med andra och hur en individs förväntningar förmår henne eller honom att agera på ett visst sätt. Genom rollerna formar vi vår identitet utifrån vår föreställning om hur andra ser oss (Payne, 2002). Detta kan möjligen leda till att det blir svårt att ta sig ur en roll som en gång implementeras och som andra förväntar sig att vi håller fast vid. Detta gäller både rollen som utsatt och utsättare, att vara den utan vänner eller den med vänner. För den utsatte kan rollen kanske vara ännu mer fastlåst än för någon annan. Goffman menar enligt stämplingsteorin att människors sociala liv influeras av rådande normer för hur en normal människa ska definieras i ett visst samhälle. De människor som inte kan leva upp till de rådande normerna stämplas istället som avvikare. Detta innebär att de förväntas uppfylla speciella roller, ofta med låg social status (Gustavsson, 2001). När man en gång förvärvat rollen som avvikande i verkligheten blir möjligen förväntningarna på att vara en avvikare även på internetscenen så stora att desamma uppfylls. Trots att det på internet finns en stor mängd människor man inte känner, och trots det faktum att man kan vara anonym, kan möjligen de egna föreställningarna vara så starka att det blir svårt att ta sig ur

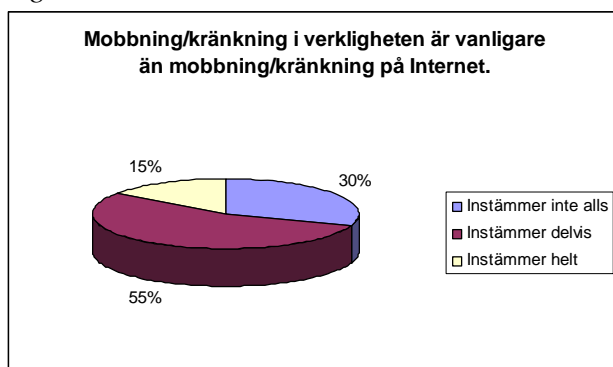
denna roll. Samtidigt som vi spelar flera olika roller i vårt vardagsliv, både på nätet och i verkligheten, måste rollerna vara konsistenta för att vara övertygande. Det är möjligt att helt fritt skapa individen online, men att denna individ trots anonymiteten är begränsad eftersom man måste upprätthålla ett sammansatt jag. Även om individen manipulerar och förvränger vem hon eller han är ute på nätet, baserar sig beteendet ändå på samma grunder som i verkligheten (Daneback, 2006). En möjlig tolkning blir därmed att våra roller i verkligheten lyser igenom internets fasad.

De individer som blir uteslutna ur en grupp söker sig ofta till andra arenor, ofta söker de sig därmed till grupper där andra blivit utsatta för samma sak. I de här grupperna känner de tillhörighet och de delar den tidigare upplevelsen av tomhet tillsammans (Menckel, 2002). Här kan alltså de mobbade finna nya roller. Internet skulle således kunna tänkas vara en arena för de utsatta och för dem som inte har så många vänner i verkliga livet (Menckel, 2002). Självfallet stämmer detta för vissa individer. Dock visar tidigare forskning att det faktiskt är mycket svårt att förändra rollen som mobboffer. De mobboffer som byter klass tenderar att även i fortsättningen bli utsatta (Menckel, 2002). Detta skulle därför även kunna appliceras på vårt resultat att utsattheten följer med även till internetarenan.

8.4 Ställningstaganden

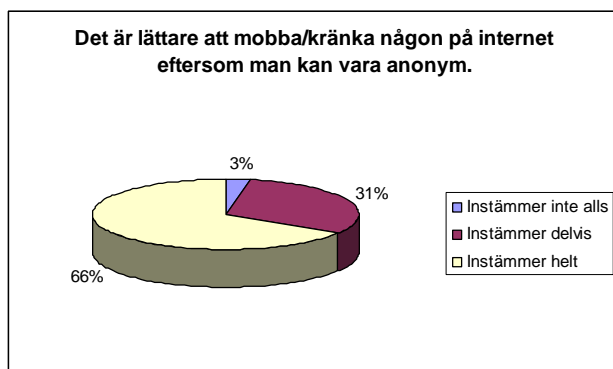
8.4.1 Ställningstaganden kring mobbing/kränkning på internet och i verkliga livet

Figur 13-18:

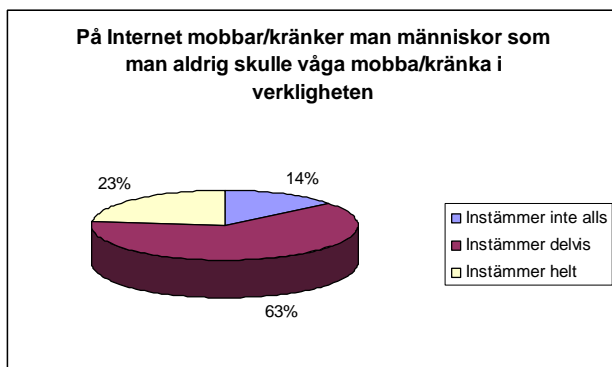
(13): Då ungdomarna fick påståendet att ta ställning till instämmer 30 procent inte i att mobbing/kränkning är vanligare i verkligheten, de menar alltså att mobbing är vanligare på internet. 15 procent anser till fullo att verklighetsmobbingen är vanligare eller lika vanligt, medan 55 procent instämmer delvis i detta påstående. Ungdomarna lutar alltså här mot att mobbing i verkligheten är vanligare.

Bortfall 13 personer, 16,5 procent

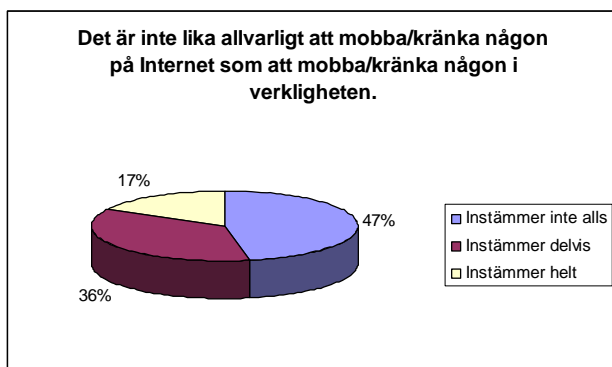

(14): Detta diagram visar tydligt på det faktum att ungdomarna i väldigt hög utsträckning anser det vara lättare att utsätta någon på internet än i verkligheten eftersom man här har en möjlighet att vara anonym. Hela 66 procent instämmer helt i detta faktum, medan 31 procent instämmer delvis. Bara 3 procent inte instämmer alls i detta, och anser därmed att anonymiteten inte gör det lättare att kränka på internet än i verkligheten.

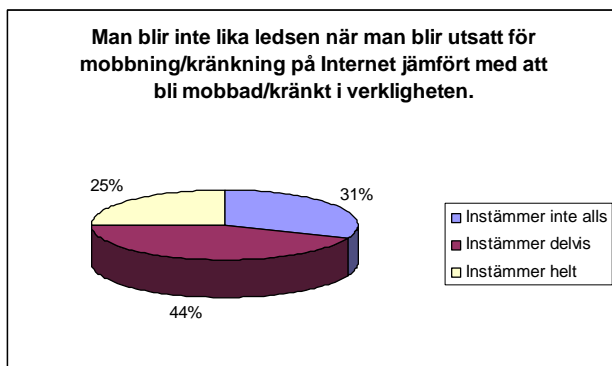
Bortfall: 2 personer, 1 procent

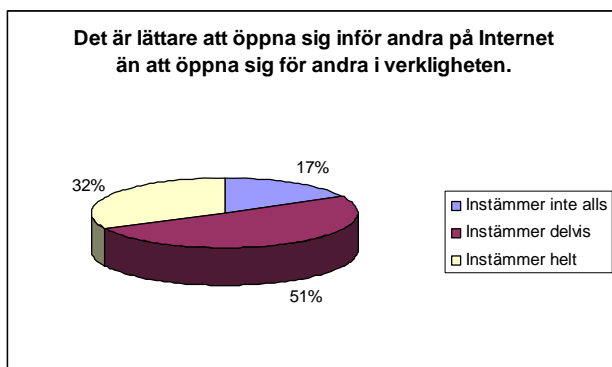
Bortfall 4 personer, 2 procent

Bortfall 5 personer, 2,5 procent

Bortfall 3 personer, 1,5 procent

Bortfall 2 personer, 1 procent

(15): Här har en stor del av ungdomarna valt att instämma delvis i påståendet om att man på internet utsätter människor som man inte skulle våga utsätta i verkligheten. Nästan två tredjedelar har valt detta alternativ, medan 14 procent instämmer helt i att fallet är så. Sammanlagt lutar alltså svaren här mot att man på internet vågar utsätta personer som man inte skulle vågat utsätta i verkligheten.

(16): Svaren på denna fråga visar att ungdomarna är relativt oense gällande om internetmobbing inte är lika allvarligt som verklighetsmobbing. 17 procent instämmer helt i detta, medan 36 procent instämmer delvis. I motsats till detta säger närmare hälften av de tillfrågade att de inte instämmer alls i påståendet och tycker därmed att internetmobbingen är lika allvarlig.

(17): Den största gruppen av ungdomarna instämmer delvis i att man inte blir lika ledsen när man utsätts för mobbing/kränkning på internet som i verkligheten. 44 procent är av denna åsikt, medan 25 procent instämmer helt i att man inte blir lika ledsen då man utsätts på nätet. 31 procent anser dock att man visst blir lika ledsen av mobbing och kränkningar på internet.

(18): Även här är det många av ungdomarna som väljer att instämma delvis. Därutöver är det 32 procent som instämmer helt i att det är lättare att öppna sig för andra på internet. Enbart 17 procent tar helt ställning mot att det är lättare att öppna sig i verkligheten. Mönstret visar därmed att ungdomarna faktiskt ser det som lättare att öppna sig för andra på nätet.

8.4.2 Analys av ställningstaganden kring mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet

Enligt ovanstående påståenden har ungdomarna fått tre svarsalternativ att välja mellan. Tolkningen här inför den fortsatta analysen är att de som valt alternativet ”instämmer delvis” lutar mer åt hållet ”instämmer helt” än ”instämmer inte alls.”

Resultatet i diagram 13 visar att många av ungdomarna i studien har en uppfattning om att verklighetsmobbning är mer frekvent förekommande än internetmobbning. Denna uppfattning stämmer väl överens med resultatet gällande förekomst, som säger att mobbning och kränkning i verkligheten är vanligare än samma företeelser på internet. Detta gäller både att själv bli utsatt och vid utsättande av andra. Ungdomarnas ställningstagande kan även jämföras med tidigare forskning som styrker detta resultat ytterligare. Två tredjedelar av ungdomarna kan således sägas ha en bra uppfattning om hur det verkligen ser ut. Liksom i analysen gällande förekomst kan resultatet bero på att det i verkliga livet inte finns någon möjlighet att komma undan sina klasskamrater samtidigt som individen spenderar en stor del av sin tid här, medan internet samlar människor med liknande intressen och varje område har sin särart och sin specifika interaktion.

I diagram 14 är en majoritet av ungdomarna i undersökningen övertygade om det faktum att det är lättare att mobba eller kränka andra på internet eftersom man kan vara anonym. Detta kan tyckas motsäga resultatet i diagram 13 i viss utsträckning. Emellertid kan man även tolka detta svar som att ungdomarna inte alltid genomför mobbningen eller kränkningarna, men om de skulle ha gjort det anser de samma att det skulle ha varit lättare att genomföra på internet där man kan vara anonym. Därutöver lutar ungdomarna även i diagram 15 mot att man på internet vågar mobba eller kränka individer man inte hade vågat utsätta i verkligheten. Även detta resultat kan tolkas som att anonymiteten spelar en viktig roll.

Tidigare forskning pekar också mot att anonymiteten är av betydelse för mobbning och kränkningar på internet. Enligt Olin vågar man mer då möjligheten till anonymitet finns och därmed blir mobbningen hårdare än i verkligheten (Olin, F, 2003). Även Hägg fastslår att det är enklare att mobba då man kan gömma sig bakom internets anonymitet och att detta är den största skillnaden jämfört med mobbning i verkligheten (Hägg, 2006). Robert och Paris Strom pekar därutöver på det faktum att då man inte möter sitt ”offer” öga mot öga kan det vara svårt att förstå vilken skada utsättandet faktiskt innebär (Strom/Strom, 2005).

Daneback anser att interaktionen på internet kan uppfattas som ”ansiktslös”, och att internetanvändaren därmed själv kan avgöra i vilken grad man utnyttjar anonymiteten och själv styra över informationen som ges till publiken, samt diskutera ämnen och använda ett språk som anses vara olämpligt någon annanstans (Daneback, 2006). Detta är en möjlig tolkning till varför ungdomarna i studien har uppfattningen att det är lättare att kränka någon, samt vågar utsätta individer de inte hade vågat utsätta i verkligheten på internet. Internet tenderar alltså att ge individerna större frihet att spela anonyma roller utan att konfronteras och därutöver ger ett dumt beteende på internet, enligt Daneback, mildare sanktioner än vad samma handling skulle ha gjort i verkligheten (Daneback, 2006), vilket även kan spela roll för ungdomarnas ställningstagande.

Enligt diagram 16 anser hälften av ungdomarna i undersökningen att det inte är lika allvarligt att mobba eller kränka någon på internet som i verkligheten. Detta är enligt vår tolkning ett relativt högt antal. Detta intryck stärks av diagram 17 som visar att ungdomarna lutar mot det

faktum att man inte blir lika ledsen då man blir utsatt på internet som då man blir utsatt i verkliga livet.

Ovanstående ställningstaganden pekar till viss del mot tidigare forskning. De ungdomar som blivit utsatta för digital mobbning uppfattar, enligt Slonjes forskning, i hög frekvens densamma som lika allvarlig eller allvarligare än den traditionella, medan de som inte blivit utsatta såg mindre allvarligt på samma fenomen (www.skolutveckling.se). Dessutom påpekar Sandra B Thomas i sin artikel konsekvenserna av den elektroniska mobbningen som hon anser vara illavarslande. Internetmobbningen kan enligt henne skapa förödande resultat för ungdomarna såsom oro, depression samt försämrat självförtroende (Thomas, 2006).

Att ungdomarna gör detta ställningstagande kan tolkas enligt ovanstående resultat i denna studie att inte lika många utsatts för nätmobbning som för verklighetsmobbning. Därmed är ungdomarna möjligen inte lika medvetna om hur denna mobbning känns. Det faktum att dumt beteende på internet ger mildare sanktioner än samma handling i verkligheten (Daneback, 2006) kan dessutom tolkas som att ungdomarna inte uppfattar sitt beteende som lika allvarligt och därför resonerar så att den som utsätts inte heller tar så illa vid sig. Internet gör det, som tidigare nämnts, möjligt att förflytta sig mellan flera scener samtidigt och ändå hålla publiken separerad från varandra (Daneback, 2006). Detta kan ge ungdomarna en möjlighet att byta scen om de blir utsatta till ett forum där ingen sett vad de tidigare utsatts för. Detta beteende är inte möjligt i klassrumssituationen och detta kan vara en anledning till att ungdomarna inte upplever mobbning och kränkningar på internet lika allvarliga. Som tidigare resultat och analys visat kan det vara svårt att ändra en redan invand roll, men enligt vårt resonemang ovan i stycket är detta troligen ändå lättare att göra på internet än i verkliga livet.

Det sista diagrammet, 18, visar att många ungdomar faktiskt i mycket stor utsträckning anser det vara lättare att öppna sig för andra på internet jämfört med i verkligheten. Detta stämmer väl överens med Danebacks resonemang om att internet gjort det möjligt att bli mer personlig och intim med andra. Han menar att man med datorskärmen som skydd i sin egen takt kan utvärdera om en vidare relation är möjlig (Daneback, 2006). Detta ger möjligen ungdomarna en distans och samtidig närhet som de inte kan upprätthålla i sina verkliga liv, och detta betyder att de liksom resultatet visar tenderar öppna sig i större utsträckning för andra på internet än i verkliga livet. Detta trots att ungdomarna i undersökningen ändå säger sig ha fler nära vänner i verkliga livet samt värderar desamma högre. Ett resonemang kring detta kan vara att anonymiteten som skyddar din person på internet även ger dig distans till de du interagerar med. Så länge du är anonym och själv väljer hur mycket information du vill delge andra kan ingen skada dig, men ingen kan heller lära känna hela dig precis som du är.

8.5 Vilka anser ungdomarna är de största fördelarna och nackdelarna med internet som mötesplats för umgänge?

8.5.1 Fördelar

Då ungdomarna tillfrågades om de största fördelarna med internet som mötesplats för umgänge framträder ett tydligt mönster och många väljer att ta upp det faktum att internet är en arena som ger möjlighet att utvidga det sociala umgänget. De tar i viss utsträckning även upp den omständighet att det genom internet blir lättare att hålla kontakten med sina vänner från verkliga livet, men främst ser respondenterna internet som en möjlighet att knyta nya kontakter, både på nära och långt håll.

”Man kan träffa folk från andra delar av Sverige t.o.m. från hela världen. Det är roligt att man kan göra presentationer m.m. som alla kan ta del av.” F

Internet har enligt ungdomarna blivit ett forum där desamma får möjligheten att träffa människor som de inte skulle ha mött på annat sätt och som ger ett positivt tillskott i deras vardag.

”Man träffar många fler, kan lära känna människor som man aldrig gjort annars. Man kan bygga upp självförtroendet om man hittar bra människor.” F

Det positiva tillskottet som de nya kontakterna ger ungdomarna kan även fungera som en ventil, där möjligheten finns att uttrycka tankar och känslor som inte alla klarar av att uttrycka i verkliga livet. Internet som forum skapar en öppenhet mellan ungdomarna.

”Man kan träffa människor genom internet och man kan våga berätta något för någon som man inte skulle våga i verkligheten.” F

Detta visar på betydelsen av internet som en möjlighet för ungdomarna att öva upp sin sociala kompetens för att sedan våga ta steget ut och agera även i verkligheten.

”Man kan få kontakt med sådana från andra ställen. Om man börjar prata där så kanske man vågar prata i verkligheten.” F

Andra ungdomar fortsätter på samma spår och påpekar vikten av att genom internet finna vänner som liknar en själv. Internet skapar därigenom en möjlighet för respondenterna att diskutera och reflektera över just de ämnen som är viktiga för den enskilde. Just möjligheten att hitta likasinnade att dela sina intressen och känna tillhörighet med är ett mönster som är frekvent återkommande i de ungas beskrivningar.

”Man kan möta nya människor och prata och diskutera olika saker. Man kan hitta folk med samma intressen som en själv.” F

För en specifik grupp tror ungdomarna att internet är ett ännu viktigare forum, nämligen de ensamma. Ett stort antal beskriver hur detta forum skulle kunna tänkas ge isolerade individer gemenskap och tillit hos andra som är i samma situation. Ungdomarna ser således internet som en möjlighet för de som är ensamma i verkliga livet att hitta någon att prata med och skaffa de vänner man inte lyckats finna på andra arenor.

”Har man inget liv kan det vara trevligt att snacka med andra som inte har något liv.” P

”Det ger ensamma personer en chans att träffa personer oberoende av utseende, omgivning och liknande.” P

Ett annat ämne som tas upp av några respondenter beskriver internet som en möjlighet att få vara anonym, att vara någon helt annan än den man egentligen är. Ungdomarna tar upp att man genom internet får en chans att framstå på ett annat sätt än i sitt vardagliga liv samt presentera och visa upp sig på exakt det sätt man själv vill. Genom de personliga presentationer som individen själv skapar på olika communities får densamma möjlighet att bygga denna nya bild av sig själv. Ingen vet egentligen vem man är eller vad man har för roll i verkligheten.

”Man kan komma bort från vardagen och prata av sig eller bara bli en helt ny människa.” F

Slutligen tar ungdomarna även upp betydelsen av att kunna prata med flera individer samtidigt och därmed inte behöva begränsa sitt umgänge. Därutöver kan man sitta i hemmet vilket leder till att ungdomarna samtidigt kan göra andra saker utöver surfandet.

”Till skillnad från en telefon så kan man prata med flera på en gång och man kan göra flera saker samtidigt.” P

Det nämns även som en fördel att man inte behöver planera saker med sina vänner i verkliga livet i förväg, eftersom man hela tiden har möjlighet att nå varandra genom nätet.

8.5.2 Analys av fördelar

Resultatet visar att ungdomarna i hög utsträckning ser internet som ett sätt att utvidga sitt sociala nät. Det beskrivs att man träffar sina vänner från verkligheten även på Internet, men att den främsta fördelen enligt många är möjligheten att knyta nya kontakter och umgås med människor från hela världen. En möjlig tolkning är att ungdomarna på detta sätt känner en stor frihet. Detta eftersom internet ger en möjlighet att umgås med precis vem man vill, när man vill. Internetplatserna samlar människor med liknande intressen oberoende av var man befinner sig. Ju större utbudet av mötesplatser blir, desto större blir friheten för individen (Daneback, 2006). Internet fungerar verkligen som en stor ”ungdomsgård” för ungdomar över hela världen, och tydligt blir att det ses som en självklarhet för ungdomarna i undersökningen att på denna arena interagera med både nya och gamla vänner. Genom samtalen på internet känner ungdomarna grupptillhörighet och det viktigaste är möjligen inte den aktuella konversationen utan de sociala relationerna (Björnstad/Ellinsen, 2002).

Emellertid blir det tydligt att flera av ungdomarna har en föreställning om att internet är en ännu viktigare plats för en viss grupp av ungdomar, de ensamma. Detta motsäger i viss mån resultatet att de som inte har några eller enbart få vänner i verkligheten i stor utsträckning är samma individer som inte har speciellt många vänner på internet. För vissa blir möjligen internet ett nytt forum att möta likasinnade och dela sina upplevelser. Resultatet i vår studie visar dock liksom Menckels forskning på svårigheten för utsatta att bryta sina roller. Detta är möjligen inte så lätt som ungdomarna tror. Därutöver är tolkningen ändå att det är lättare att bryta rollen som utsatt på internet än i verkligheten.

Ungdomarna ser därutöver internet som ett sätt att uttrycka tankar och känslor som de inte klarar av att uttrycka i verkligheten. Internet kan tolkas fungera som en form av social träning för de unga så att de med hjälp av denna träning senare vågar öppna sig även i verkligheten. Detta kan tänkas bero på att internet gör det möjligt att spela flera roller på flera scener samtidigt och ändå hålla publiken separerad från varandra. Detta betyder att vi kan utöva roller som är okända för oss eller som vi inte kan spela någon annan stans. Genom att utöva en roll på internet kan vi känna hur det är att spela en viss roll och få verklig respons från publiken (Daneback, 2006). Då vi övat på rollen i tryggheten på internet blir det möjligen inte lika svårt att ta steget fullt ut och öppna sig även i verkliga livet. Därutöver är internet uppdelat i olika mötesplatser med olika intresseområden. Intresset som sammanlänkar gör möjligen att det blir lättare att förstå varandra och därmed att våga öppna sig för varandra i större utsträckning än i verkliga livet.

Ett annat ämne som tas upp av ett flertal respondenter är att man genom internet får en chans att framstå på ett annat sätt än i sitt vardagliga liv samt presentera och visa upp sig på exakt det sätt man själv vill. Detta resultat är jämförbart med Danebacks resonemang om hur individen själv kan skapa sin roll, hur man vill se ut och vem man ska vara stämmer överens med detta resultat (Daneback, 2006). Genom de personliga presentationer som individen själv skapar på olika communities får densamma möjlighet att bygga denna nya bild av sig själv. Ingen vet egentligen vem man är eller vad man har för roll i verkligheten. De här presentationerna betecknar därutöver en viktig skillnad mellan verklighetens och internets scener. Presentationerna finns kvar även efter utloggandet och man sänder därmed ut signaler hela tiden (Daneback, 2006). Detta kan vara ett exempel på ungdomarnas behov att hela tiden kunna få tag på varandra. Ingen vill missa något viktigt, och genom att presentationen ligger kvar sänder man konstant ut ett budskap. Detta kan, enligt Goffmans tankesätt, tolkas så att aktörerna kan vara på scenen och agera samtidigt som de ändå i verkligheten är långt från scenen (Daneback, 2006). Att man själv kan bestämma hur man vill framstå hör till viss del ihop med ovanstående analys och möjligheten till social träning. Detta betyder möjligen att det blir lättare för ungdomarna att utforska och hitta sin egen identitet, vilket ger dagens ungdomar en helt annan möjlighet än tidigare generationer.

Ungdomarna reflekterar därutöver kring möjligheten att kunna prata med flera individer samtidigt på internet och därmed inte behöva begränsa sitt umgänge. Därutöver kan man sitta i hemmet vilket leder till att ungdomarna slipper gå någonstans och kan göra flera saker samtidigt. Genom detta kan desammas privata och gemensamma liv kombineras i ett. I dagens samhälle kan vi genom internet interagera med främlingar samtidigt som vi befinner oss i hemmets trygga vrå. Detta kan vi därutöver göra utan inblandning av närstående såsom familj, vänner och grannar. Vi kan således uppnå självkänsla i mötet med okända samtidigt som vi i större utsträckning än tidigare isolerar oss från "verkligheten" (Daneback, 2006). Detta tyder på att ungdomarna inte behöver känna sig låsta utan kan hinna med flera saker samtidigt. Man kan göra sina läxor, umgås med gamla och nya vänner, spela spel och shoppa utan att behöva resa sig. På samma sätt som ungdomarna ser detta som en fördel följer med denna strida ström av information även nackdelar, vilket visar sig nedan.

8.5.3 Nackdelar

Den främsta nackdelen som ungdomarna pekar på är just den mobbning och de kränkningar som internet enligt dem anses vara ett forum för. Flera ungdomar gör starka uttalanden om de personangrepp man kan utsättas för på internet och hur djupa spår detta kan sätta i en. En flicka beskriver att det förekommer "skitsnack och skvaller" och "att folk säger elaka saker som att man blir ledsen av". En pojke uttrycker sig enligt nedan ännu kraftfullare:

"Det finns respektlösa, störda ungar som mobbar och nedvärderar andra för deras utseende och personlighet." P

Andra beskriver emellertid att de trots förekomsten inte tar så illa vid sig av den mobbning och de kränkningar som sker på internet.

"Många är så jobbiga. Dom skriver kränkande saker. Dock brukar jag skratta åt dem." P

Ytterligare en negativ aspekt med internet som forum för umgänge, som även kan vara anledningen till att vissa tar väldigt illa vid sig medan andra skrattar åt kränkningarna, är att mimik och tonläge försvinner i den virtuella världen.

”Man kan skämta om en sak som den andra tar seriöst. Miner uttryck eller röstförändringar hörs eller syns inte på internet som i IRL.” F

Därutöver beskrivs hur mobbningen inte alltid stannar i skolan utan följer med ungdomarna hem. De redan utsatta mobbas enligt flera ungdomar även via internet. Ungdomarna förklarar att alla faktiskt inte har möjlighet att vara ute på nätet. Trots att internet vid första anblick ger intrycket av en frizon för dem som är utsatta i verkligheten så kan mobbningen fortsätta även här, vilket begränsar deras tillträde även till gemenskap i den virtuella världen.

”Man kan bli mobbad och utsatt. Om man blir mobbad i skolan och sitter hemma vid datorn så kan ju mobbarna fortfarande mobba. Det är som att de följer med hem.” F

Ungdomarna fokuserar även till viss del på hur internetmobbningen ser ut. Personlig kritik tas upp som exempel, men det som de flesta funderat över som en nackdel med internet som forum är sexuella trakasserier, bilder och film som sprids över webben utan de ungas medgivande och kan skapa obehag under lång tid framöver.

”Det finns killar som lurar tjejer att visa sig i camen (webbkameran) och sedan lägger ut dom.” F

Därutöver får det faktum att folk inte längre ser varandra på riktigt stort utrymme, då det kommer till nackdelarna med internet. Många tankar handlar om att det svåraste med mobbningen är att den kan ske eftersom man vågar säga saker till andra på internet som man inte hade gjort öga mot öga. Ungdomarna menar att det kanske till och med sägs saker som man inte menar i verkligheten.

”Mobbningen är den största nackdelen på internet eftersom man kan mobba utan att känna skuld känslor eller se dem man mobbat i ögonen.” P

Anonymiteten som även tas upp som en fördel nämns även i stor utsträckning bland de negativa sidorna. Det upplevs som ett stort problem utav många respondenter att individer kan ljuga om sin identitet. Enligt de unga är detta påfrestande eftersom man i stor utsträckning öppnar sig för andra på internet, vilket kan få förödande konsekvenser om personen på andra sidan är någon annan än den man tror.

”Osäkerheten med om personen är den de utger sig för att vara. Om man verkligen kan lita på varandra.” F

Denna osäkerhet anser ungdomarna kan leda till ännu större problem. En rädsla finns bland respondenterna för att bli lurade eller utnyttjade av nätkontakterna. Ungdomarna oroar sig för att personen man interagerar med på internet visar sig vara någon annan, att den man trodde man kunde lita på i själva verket visar sig vara en bluff.

”Man vet inte vem man egentligen chattar med. Det kan lika gärna vara en äcklig gubbe som bara vill utnyttja fjortisar och sådana idioter borde skjutas.” P

Emellertid finns det även ungdomar som trots möjligheten till anonymitet känner sig utsatta då folk man inte känner kan få reda på vem man är och vad man gör.

”Internet leder till att ens person är öppen för allmänheten. Inget hindrar någon från att skriva något dumt.” F

Samtidigt som det kan vara positivt att träffa likasinnade på internet, ser ungdomarna även en risk att inleda sämre bekantskaper här. Den tillhörighet som internet betyder för många kan således även göra att man hamnar i dåligt sällskap.

”Eftersom det finns så många olika åsikter och röster kan man också skapa sämre bekantskaper.” P

Medan vissa av ungdomarna därutöver ser en positiv möjlighet i att sitta hemma och surfa och därmed inte behöva gå ut för att träffa vänner, ser andra istället en fara med detta.

”Dom nackdelar jag tycker med internet som mötesplats är att man mer och mer sitter vid datorn och är social än att träffa folk mer på riktigt.” F

Internet riskerar enligt dem att ta över livet och göra så att man sluter sig och därmed riskerar att glömma sina vänner i verkligheten. Då man inte har tid att träffas öga mot öga kan banden till vännerna i verkliga livet försvagas eller försvinna.

8.5.4 Analys av nackdelar

Då ungdomarna i studien beskriver vilka de största nackdelarna med internet som mötesplats för ungdomar för med sig, nämns i stor utsträckning de negativa sidor som tagits upp tidigare i undersökningen. Det som ungdomarna skriver om handlar nästan uteslutande om risken för mobbning som internet faktiskt bidrar till.

En intressant aspekt som ungdomarna i undersökningen tar upp är att man inte ser hör röster eller ser gester på internet, vilket gör att alla inte uppfattar budskap på samma sätt. För att kunna förstå en människa bör man enligt den sociala konstruktionismen känna till det system av betydelser som man genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla. Genom de här relationerna skapar man alltså en gemensam verklighetsuppfattning (Helkama, red. 2000). På internet känner ungdomarna, enligt en möjlig tolkning, inte alla man interagerar med lika bra som sina nära vänner i verkliga livet. Då desamma inte heller ser varandra skulle detta kunna leda till att budskap är svårare att förstå, och därmed kan det vara svårare att förstå varandra. Budskapet som är det essentiella i kommunikationen, enligt den symboliska interaktionismen (Helkama, red. 2000), når möjligen inte fram mellan ungdomarna på samma sätt som i verkligheten.

Det framkommer även att det finns en stark tendens till att oroa sig för att den som sitter på andra sidan skärmen inte är den som personen utger sig för att vara vilket kan leda till utsatthet och obehag. Detta kan bero just på att man öppnar sig för andra i så stor utsträckning på internet. Trots att man enligt Daneback lättare kan upprätthålla en säkerhet med den

fysiska distansen som skydd (Daneback, 2006), kan detta möjligen leda till stark utsatthet om man öppnat sig i stor utsträckning och personen på andra sidan inte är den som han eller hon utgett sig för att vara.

På ett sätt är ju faktiskt den egna individen, genom presentationer och interaktion, öppen för allmänheten på ett annat sätt än i verkliga livet. Man fortsätter då som aktör att sända ut signaler så länge presentationen finns kvar online (Daneback, 2006). Dessutom gör denna tillgänglighet att vem som helst när som helst kan nå dig med sina åsikter. Detta kan även vara en anledning till att man, som ungdomarna skriver om, hamnar i dåligt sällskap på nätet. I en ålder som denna då man är känslig för påverkan skulle internet kunna vara en plats där andra får möjlighet att påverka dig dygnet runt, vare sig du är online eller offline. En ytterligare anledning till att man hamnar i dåligt sällskap kan vara den ständiga strävan efter gemenskap och tillit som man kanske inte finner någon annan stans.

Internet riskerar slutligen enligt ungdomarna att ta över livet och göra så att man sluter sig och riskerar att glömma sina vänner i verkligheten. Som Daneback skriver ger internet en möjlighet att uppnå självkänsla i mötet med okända samtidigt som vi isolerar oss från den verkliga delen av livet. I många familjer har exempelvis alla separata datorer i olika rum. De interagerar med andra på nätet och distanserar sig i viss utsträckning från familjen. I dagens samhälle har vi genom internet hittat tillbaka till en gemenskap trots att vi samtidigt blir allt mer isolerade (Daneback, 2006) Detta sammanfattar internets motpolar. Via internet får vissa av ungdomarna möjlighet till ett nytt eller alternativt umgänge, men på samma gång riskerar detta umgänge att ödelägga verklighetens viktiga och socialiserande interaktion. Interaktionen både på internet och i verkliga livet, är viktiga byggstenar för ungdomarna i dagens samhälle och förhoppningen är att båda arenorna kan samexistera sida vid sida.

9. Diskussion

Innan studien inleddes hade vi givetvis tankar och funderingar över vilket utfall arbetet skulle ge. Resultatet har överlag stämt bra överens med de föreställningar vi haft med oss in i undersökningen. Emellertid har vi under arbetets förlopp insett komplexiteten med internet som mötesplats för unga, och även kommit fram till resultat som förvånat oss. Inledningsvis hade vi en bild av internet som frizon för de ungdomar som är utsatta i verkligheten. En möjlighet för ungdomarna att knyta de kontakter, och känna den tillhörighet som de saknar i verkliga livet. Resultaten pekar dock i riktning mot att de ungdomar som har få vänner i verkliga livet även har få vänner på internet. Dessutom anser många av ungdomarna därtill att det är lättare att öppna sig för andra på internet, vilket ökar komplexiteten ytterligare. Det hade givetvis varit spännande att gå djupare in i individuella upplevelser kring internet som forum för att undersöka orsakerna till varför mönstren är så komplexa och i vissa fall pekar i olika riktningar.

Ytterligare ett intressant resultat är enligt oss det faktum att pojkar säger sig utsätta andra i högre grad både i verkliga livet och på internet, medan flickor i sin tur säger sig bli mer utsatta på båda arenorna. Även tidigare forskning tyder på liknande mönster. Vi undrar givetvis hur detta kommer sig? Kan det vara så att de tror sig utsätta andra mer eftersom deras mobbning hörs och syns mer än flickornas? Möjligt är att vuxna tydligare ser denna typ av mobbning och att pojkarna därmed i högre grad får ta konsekvenserna av sina handlingar. Flickorna i sin tur kanske inte uppfattar att de mobbar, då de gör det på ett mer subtilt sätt och

därmed kan undvika följderna i större utsträckning. Även här hade det enligt oss varit mycket intressant att gå in på djupet för att se hur samhället med dess strukturer påverkar pojkar och flickor. Sett ur ett helhetsperspektiv är det intressant att betänka hur förskolor och skolor hanterar arbetet med barn utifrån ett genusperspektiv. Är roller och mönster verkligen så fastlåsta som resultaten visar både i vår studie och i tidigare forskning? Tidigare forskning visar faktiskt även att flickornas mobbning allt mer efterliknar pojkarnas. Det är ofta de manliga normerna som statuerar exempel på flera av de arenor som finns ute i vårt samhälle idag. Vi kan därför fråga oss om den subtila mobbningen i framtiden kommer att försvinna medan det fysiska våldet och de hårda orden ökar? Det hade enligt oss varit väldigt intressant att genomföra en liknande studie om tio år för att se om mobbningsstrukturerna förändrats och i så fall hur?

Tydligt blir i och med våra höga siffror, sett till hur många som utsatts och hur många som utsätter andra, att mobbningen är ett stort problem, både i verkliga livet och på internet. Detta visade sig även enligt vår uppfattning i ungdomarnas stora intresse då vi besökte skolorna. Vi såg ett stort engagemang och en stor respekt för ämnet, vilket vi tror är viktigt att bygga vidare på. Vår uppfattning är därutöver att verklighetens mobbning får större utrymme och mer tid läggs här på förebyggande åtgärder. Självklart är detta en konsekvens av att denna mobbning blir tydligare för lärare och andra vuxna, medan det som händer på internet kan gömmas på ett annat sätt i slutna forum. Detta leder till att konflikter inte blir lösta och att ungdomar kan utsättas under längre tid utan att någon varken ser eller hör. Det är ungdomarna som sitter inne med både intresset och kunskapen om vad som händer på internet. Vår åsikt är att man här bör lyssna på ungdomarna och ta tillvara deras kompetens på området för att lärare, föräldrar och andra vuxna ska kunna orientera sig inom området och hjälpa till att lösa konflikterna. Regeringen har i dagarna beslutat att satsa 40 miljoner på att hitta beprövade metoder mot mobbning. Nästan alla skolor har i dagsläget mobbningsprogram och planer, men för att pengarna ska komma till nytta hoppas vi att regeringen och skolorna tar tillvara på ungdomarnas engagemang i frågan och satsar en del av pengarna på att komma tillrätta med internetmobbningen.

Resultaten visar ändå att ungdomarna beskriver att det fortfarande förekommer mer mobbning i verkligheten än på internet. Detta trots att det kanske borde anses som lättare att utsätta andra på internet bakom den anonymitet som denna mötesplats ändå ger. Att verklighetsmobbningen är mer frekvent förekommande kanske kan, enligt våra funderingar, bero på just synligheten. Utsättandet av andra kan ses som ett rop på hjälp. Då man utsätter andra i verkligheten så tror möjligen ungdomarna att de vuxna ser vad som pågår, de har en tillit till vuxna där de hoppas på att desamma ser en och ingriper. På internet däremot, är ungdomarna eventuellt mer medvetna om att mobbningen inte får uppmärksamhet av vuxna i samma utsträckning.

En intressant aspekt av undersökningen är att de flesta ungdomarna på frågorna vad de anser är de största fördelarna och nackdelarna med internet valde att besvara frågorna med ”man”. De valde alltså att vara mer generaliserande och inte diskutera i termerna av vad ”jag” anser. Detta kan tolkas som en strategi av ungdomarna för att distansera sig då ämnet väcker känslor. Våra funderingar kring detta är om en sådan distansering gjorts i hela enkäten och om resultatet därför hade pekats i en annorlunda riktning om vi istället använt oss av kvalitativa djupintervjuer. Vid en djupintervju finns inte möjligheten att avskärma sig på samma sätt som vid ifyllandet av en enkät och svaren hade därmed kunnat bli annorlunda.

Genom studien har vi fått en tydlig uppfattning om att ytterligare forskning behövs på området. Forskare från Danmarks pedagogiska universitet har, som nämnts i tidigare forskning, nyligen fått medel för att genomföra ett fyraårigt tvärvetenskapligt forskningsprojekt kring internetmobbing. Det är, enligt oss, önskvärt med fler studier som denna. Liksom vi beskrivit ovan är en ytterligare intressant aspekt att forska vidare i könsmönster då det gäller mobbningen. Både bakomliggande orsaker till mobbningen och förebyggande åtgärder bör undersökas vidare. Viktigt inför framtiden blir att inte enbart fokusera på mobbningen i verkliga livet, vilket tidigare gjorts i stor utsträckning. Perspektivet måste, enligt oss, breddas och sambanden mellan mobbing på verklighetsarenan och internetarenan måste undersökas. Det går inte att blunda för den ena arenan och tro att problemen här ska försvinna av sig själva. Risken blir då att problemen sprider sig vidare från internet ut till verklighetens arena. Internet som mötesplats för ungdomar är här för att stanna och forskning är enligt oss önskvärd, även kring ungdomarnas positiva umgängesmönster på denna scen.

Vår uppsats har främst handlat om de negativa företeelserna, mobbing och kränkningar både på internet och i verkliga livet. Emellertid rymmer internet, precis som verkliga livet, inte bara negativa företeelser utan även mer positiva aspekter såsom nya kontakter och öppenhet. Vi har, som vi skrivit i diskussionens inledning, stött på det komplexa med internet som mötesplats för ungdomar. Dock kan man vända på resonemanget och göra det enkelt för sig. Internet som arena är som tidigare påpekats här för att stanna, och som en av ungdomarna så anspråkslöst uttryckte det:

”Internet är en stor mötesplats för ungdomar, det kan vara både bra och dåligt.” P

Litteraturlista

- Dahmström, K. (1991): *Från datainsamling till rapport*. Lund: Studentlitteratur.
- Daneback, K. (2006): *Love and sexuality on the internet*. Göteborg: Intellecta DocuSys AB.
- Fors, Z. (1995): *Makt maktlöshet mobbning*. Stockholm: Liber AB.
- Frånberg, G. (2003): *Mobbning i nordiska skolor*. Århus: Scanprint A/S.
- Gustavsson, A. (2001): *Inifrån utanförskapet: Om att vara annorlunda och delaktig*. Lund: Studentlitteratur.
- Helkama, K. red. (2000): *Socialpsykologi. En introduktion*. Karlshamn: Liber AB.
- Holme, I. & Solvang, B. (1997): *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Hägg, E. (2006): *Virtuell mobbning: Mobbning bland ungdomar genom ny teknik*. Karlstad Universitet. Institutionen för medie- och kommunikationsvetenskap.
- Höistad, G. (2001): *Mobbning och människovärde. Om förtryck, utanförskap och vad vi kan göra*. Göteborg: Förlagshuset Gothia.
- Kvale, S. (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Körner, S & Wahlgren, L. (2000): *Statistisk dataanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2002): *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, E. (2000): *Mobbad? Det har vi inte märkt!* Stockholm: Liber AB.
- Larsson, S. red. (2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Menckel, E. (2002): *Vänskap vinner. Om mobbning och kränkande behandling i skolan*. Halmstad tryckeri.
- Nielsen-Bjerrum, H. & Rudberg, M. (1991): *Historien om flickor och pojkar*. Oslo: Studentlitteratur.
- Nordenfors, M. (2006): *Ett reflexivt syskonskap. En studie om att växa upp tillsammans med fostersyskon*. Göteborg: Intellecta DocuSys AB.
- Olin, E. (2003): *Uppbrott och förändring. När ungdomar med utvecklingsstörning flyttar hemifrån*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete.
- Olin, F. (2003): *Digital mobbning. Trakasserier bland ungdomar via internet och SMS*. Karlstad Universitet: Institutionen för Utbildningsvetenskap.

Patel, R. & Davidsson, B. (2003): *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Payne, M. (2002): *Modern teoribildning i socialt arbete*. Falköping: Elanders Gummessons.

Svenning, C. (2003): *Metodboken. Samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling. Klassiska och nya metoder i informationssamhället. Källkritik på internet*. Eslöv-Höör: Lorentz.

Trost, J. (2001): *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Tøssebro, J. red. (2004): *Integrering och inkludering*. Lund: Studentlitteratur.

Widerberg, K. (2002): *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Internetkällor:

<http://www.bris.se/upload/library/report/BRIS-Webbrapport2001.pdf>

<http://docendo.bai.nu/img/kapitel/9789178827275.pdf>

http://www.friends.se/fileadmin/user_upload/pdf_2/mobbningsundersokning.pdf

<http://www.friends.se/index.php?id=525>

<http://www.friends.se/index.php?id=573>

<http://www.ne.se>

<http://www.rb.se/sv/FaktaOmBarn/Mobbning/>

<http://www.skolutveckling.se/skolnet/kolla/naslundh2.html>

<http://www.skolutveckling.se/skolnet/kolla/truedson.html>

<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

Artiklar:

Campbell, M. (2005): *Cyber bullying: An old problem in a new guise?* Australian Journal of Guidance and Counselling 15(1): 68-76.

Strom, P. & Strom, R. (2005): *When teens turn cyberbullies*. Education Digest: Essential Readings Condensed for Quick Review; v71 n4 p35-41 Dec 2005.

Svensson, G. (2006): *Hon är vidrig, hon är äcklig, en liten hora*. Ur artikelserie i Dagens Nyheter, 060320.

Svensson, G (2006): *Håll käften, jävla bitch*. Ur artikelserie i Dagens Nyheter, 060322.

Thomas, S. (2006): *From the editor–The phenomenon of cyberbullying*. Issues in Mental Health Nursing. Vol 27(10), Dec 2006.

Qing, Li (2006): *Cyberbullying in schools, a research of gender differences*, School Psychology International, Vol. 27, No. 2, 157-170, 2006.

Föreläsningar:

Österberg, T. (070205): *Föreläsning om kvantitativ metod*. Institutionen för socialt arbete, Göteborgs Universitet.

Österberg, T. (070216): *Föreläsning om kvantitativ metod*. Institutionen för socialt arbete, Göteborgs Universitet.

Bilaga 1. Enkät:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete

1) Är du: Pojke Flicka

2) Bor du i:

Radhus/Villa
Hyresrätt
Bostadsrätt
Annat _____

3) Bor du med:

Båda föräldrarna
Mamma
Pappa
Förälder och styvförälder
Växelvis hos mamma och pappa
Annat _____

Antal syskon _____

4a) Vad har din mamma för sysselsättning?:

Jobbar
Studerar
Sjukskriven
Arbetslös
Annat _____

4b) Om din mamma jobbar, vad jobbar hon med?:

5a) Vad har din pappa för sysselsättning?:

Jobbar
Studerar
Sjukskriven
Arbetslös
Annat _____

5b) Om din pappa jobbar, vad jobbar han med?:

6) Brukar du på din fritid:	Ja	Nej
Träna/sporta	☐	☐
Utöva teater/musik/konst	☐	☐
Sitta vid datorn/gå ut på internet	☐	☐
Jobba extra	☐	☐
Annat _____	☐	

7a) Hur många nära vänner anser du dig ha i verkliga livet?:

0	☐
1-2	☐
3-5	☐
Fler _____	☐

7b) Hur värderar du dina vänner i verkliga livet?:

Inte alls	☐
Lågt	☐
Måttligt	☐
Högt	☐
Väldigt högt	☐

8a) Hur många nära vänner anser du dig ha på internet?:

0	☐
1-2	☐
3-5	☐
Fler _____	☐

8b) Hur värderar du dina vänner på internet?:

Inte alls	☐
Lågt	☐
Måttligt	☐
Högt	☐
Väldigt högt	☐

9) Hur många timmar per dag spenderar du vid internet?:

Högst en timme	☐
2-3 timmar	☐
3-5 timmar	☐
Mer än 5 timmar	☐

10a) Begränsar dina föräldrar på något sätt ditt internetanvändande?:

- Ja
Nej

10b) Om ja, på vilket sätt?:

11a) Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet?:

- Aldrig
Någon gång
Flera gånger
Ofta

11b) Om ja, på vilka sätt har detta skett?: (Du kan här välja flera alternativ.)

- Personlig kritik
Sexuella glåpord
Rasistiska glåpord
Hot
Foto/Film
Annat _____

12a) Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?:

- Aldrig
Någon gång
Flera gånger
Ofta

12b) Om ja, på vilka sätt har detta skett?: (Du kan här välja flera alternativ.)

- Personlig kritik
Sexuella glåpord
Rasistiska glåpord
Hot
Fysiskt våld
Utstötning
Foto/Film
Annat _____

13a) Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet?:

- Aldrig
Någon gång
Flera gånger
Ofta

13b) Om ja, på vilka sätt har detta skett?: (Du kan här välja flera alternativ.)

- Personlig kritik
- Sexuella glåpord
- Rasistiska glåpord
- Hot
- Foto/Film
- Annat _____

14a) Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?:

- Aldrig
- Någon gång
- Flera gånger
- Ofta

14b) Om ja, på vilka sätt har detta skett?: (Du kan här välja flera alternativ.)

- Personlig kritik
- Sexuella glåpord
- Rasistiska glåpord
- Hot
- Fysiskt våld
- Utstötning
- Foto/Film
- Annat _____

15a) Är det lättare att mobba/kränka någon på internet än i verkligheten?:

- Ja Nej

15b) Om ja, hur kommer det sig?:

Ex. _____

Här följer några **påståenden** som vi önskar att ni tar ställning till:

Instämmer inte alls Instämmer delvis Instämmer helt

16) Det är samma människor som blir mobbade/kränkta i verkligheten som blir mobbade/kränkta på internet.

17) Det är inte lika allvarligt att mobba/kränka någon på internet som att mobba/kränka någon i verkligheten.

Instämmer inte alls Instämmer delvis Instämmer helt

18) Man blir inte lika ledsen när man blir utsatt för mobbning/kränkning på internet jämfört med att bli mobbad/kränkt i verkligheten.

19) Det är lättare att mobba/kränka någon på internet eftersom man kan vara anonym.

20) Det är lättare att öppna sig inför andra på internet än att öppna sig inför andra i verkligheten.

21) På internet så mobbar/kränker man människor som man aldrig skulle våga mobba/kränka i verkligheten.

22) De som mobbar/kränker på internet känner oftast den de utsätter i verkligheten.

23) Mobbning/kränkning i verkligheten är vanligare än mobbning/kränkning på internet.

24) Vilka anser du är de största fördelarna med internet som mötesplats för ungdomar?

25) Vilka anser du är de största nackdelarna med internet som mötesplats för ungdomar?

Bilaga 2. Mailutskick till rektorer:

Hej XXX!

Vi är två studenter från sista terminen på socionomprogrammet, Göteborgs Universitet. Vi skriver nu vår c-uppsats i vilken vi ska genomföra en studie gällande mobbing och trakasserier via internet. Detta är ett område som intresserar oss mycket och vi har beslutat att genomföra denna undersökning i niondeklasser. Därmed är vår fråga om vi kan få möjlighet att besöka er skola för att dela ut en enkät i klassrummen till någon/några nior under vecka 12, eller om denna tid inte passar under vecka 13. Detta tar inte någon längre tid i anspråk utan beräknas till cirka 20 minuter. Vi är tacksamma för snabb respons! Du kan även nå oss på XXXXXXXXXXX om du har ytterligare frågor!

Med vänlig hälsning
Jasmina Pantic och Caroline Sjöström

Bilaga 3. Missiv:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete

Hej!

Vi är två blivande socionomer som heter Caroline Sjöström och Jasmina Pantic. Vi går sista terminen på socionomprogrammet vid Göteborgs Universitet. Just nu skriver vi en C-uppsats och vårt syfte med denna är att undersöka mobbning/kränkning på internet jämfört med mobbning/kränkning i verkliga livet samt ungdomars tankar kring detta. Vår handledare för uppsatsen heter Monica Nordenfors. Hon är själv socionom och doktor vid Göteborgs Universitet.

I Friends (Sveriges största organisation mot mobbning) reklamkampanj mot mobbning antyds det att dagens mobbning även följer med barn och ungdomar hem genom exempelvis internet. Vi vill undersöka om detta stämmer och behöver därför din hjälp. Vi är tacksamma för möjligheten att ta del av ditt liv för att få reda på vad du har för tankar om mobbning och kränkningar på internet. Det betyder mycket för oss att du ger oss lite av din tid för att svara på vår enkät! Svara gärna så öppet och ärligt som du kan på frågorna!

Denna enkätundersökning är frivillig och deltagaren har rätt att avbryta sin medverkan. De uppgifter som insamlas kommer inte att användas för något annat syfte än för forskning. Forskningsresultaten kommer att publiceras på institutionen för socialt arbete vid Göteborgs Universitet. Ni behöver inte uppge namn och är i och med detta anonyma. De uppgifter som ni lämnar kommer inte att kunna härledas till er.

Vi vill passa på och tacka alla Er som valt att medverka i vår undersökning på förhand!

Med vänlig hälsning
Jasmina Pantic och Caroline Sjöström

Bilaga 4. Enkät svar på öppna frågor:

Fördelar med internet. Kvalitativ fråga, uppdelat i ämnesområden.

Vet ej

- 197 – F
- 193 vet ej P
- 191 – P
- 188 Vet ej P
- 173 Vet inte P
- 172 – P
- 163 Vet ej P
- 31 Vet ej. F
- 2 – F
- 29 – F
- 21 Har ingen åsikt. P
- 18 – P
- 10 - P
- 9 – P
- 5 – F
- 11 Jag vet inga fördelar med detta. F
- 150 – P
- 147 Inget P
- 59 Inga fördelar. P
- 133 Vet ej P
- 132 – P
- 131 Vet ej P
- 122 Vet faktiskt inte. P
- 114 Finns inga fördelar. P
- 111 Vet inte P
- 95 Vet inte P
- 55 Vet inte. P
- 52 Vet ej F
- 13 Vet inte MSN P
- 43 Vad är internet? P
- 167 Jag är personligen inte så mycket för mötesplatser på internet överhuvudtaget. F

Billigt sätt att umgås på/teknik

- 195 Billigare än att ringa. P
- 190 MSN, man kan prata gratis. P
- 162 En snabb uppkoppling P
- 151 MSN är bra istället för att prata i telefon. P
- 97 Det kostar inte lika mycket att börja snacka med folk. P
- 175 Man slipper t.ex. ringa man kan bara logga in på MSN. F
- 67 Man kan bara skriva istället för att ringa varandra. F
- 33 Att man inte behöver göra mer än att gå in på en chatt. Man behöver inte planera något med sina vänner. P

Träffa nya människor:

- 196 Träffa nya kompisar. P
- 198, man kan hålla kontakt utanför skolan, man blir mer social man vågar mer t.ex. kärlek. P
- 192 Lära känna nya människor. F
- 189 Man träffar många fler, kan lära känna människor som man aldrig gjort annars. Man kan bygga upp självförtroendet om man hittar bra människor. F
- 187 Att man kan träffa människor och få nya kompisar. F
- 186 Träffa nya ungdomar F
- 185 De största fördelarna med internet är att man kan få en massa nya vänner. Och så har man någon man kan snacka med, man är aldrig ensam. F
- 182 Man kan träffa andra personer från andra länder. P
- 179 Lätt att träffas, kul P
- 174 Man kan träffa nya personer som är lik en själv. F

166 man träffar folk utanför sin vanliga umgängeskrets och hittar kanske bra vänner. P
159 Träffa vänner och ha kul. P
158 Lätt att träffas snabbt, man kan gå när man vill. P
155 man träffar nya vänner. F
154 Att man får kompisar. P
3 Man träffar folk. P
32 man träffar nytt folk. P
93 Man kan träffa nya människor. Man kan ha kontakt med sina vänner. Det är en bra sysselsättning. F
142 Lättare att träffa nya vänner P
134 man kan träffa fler trevliga människor. P
130 Träffa folk P
83 man kan träffa nya människor och prata med sina vänner. Man kan överföra t.ex. musik till varandra. F
136 man träffar många nya kompisar från hela världen. F
118 man träffar roligt folk P
157 Det är enklare att träffa någon med samma intressen. Man kan träffa folk från andra städer, långt bortifrån. F
138 Man träffar olika folk och man kan lära känna fler människor. Man kn välja vilka man vill prata med. F
117 Man kan träffa nya kompisar och prata med andra människor än sina vanliga kompisar som kanske har samma intressen som en själv F.
128 Man kan träffa nytt folk och kompisar. F
119 Man kan träffa många olika människor från många olika ställen i världen. Man kan också leta upp sådana med samma intressen som en själv. P
103 man kan träffa folk med samma intressen och det är lättare att utvidga sin vänskapskrets. F
102 Träffa andra och höra hur dom har det. P
96 Man träffar nya kompisar, man kan prata, skriva med sådana som bor långt bort. F
106 Träffa/chatta med folk i andra städer P
88 Man kan träffa folk som bor långt bort. Om någon är sjuk eller om man vill snacka om något viktigt. P
87 Man träffar massor med människor som man lär känna och blir bra vänner med. F
86 Man kan träffa nya personer och få nya kompisar. F
104 Man kan träffa folk från andra delar av Sverige t.om. från hela världen. Det är roligt att man kan göra presentationer m.m som alla kan ta del av. F
101 Man träffar massa nya kompisar. Man kan prata med alla som vill prata. F
81 Lättare att träffa folk där om man är blyg i verkligheten. Ganska säkert om man vet vad man gör. P
91 Man kan träffa nya människor. P
69 Träffar mycket kompisar över hela världen. P
110 Man får träffa folk man aldrig egentligen skulle kunna träffa. Träffade min pojkvän via internet och det ledde till att vi träffades i verkligheten, Nu träffas vi en gång i månaden. F
78 Då kan man träffa många nya kompisar. P
82 Det är sådana man har träffat och inte kan träffa i verkligheten. Då är det bra att kunna skriva med dem på internet. F
66 Man kan träffa likasinnade människor som man aldrig hade pratat med annars. Man kan ta kontakt och fortsätta prata med folk som bor långt bort. F
76 Träffa nya kompisar och ha kul. P
74 Träffa folk. P
49 Att man kan träffa nya människor som kanske gillar samma saker som en själv. F
58 Man kan träffa människor genom internet och man kan våga berätta något för någon som man inte skulle våga i verkligheten. F
57 Det ger ensamma personer en chans att träffa personer oberoende av utseende, omgivning och liknande. P
56 Man kan träffa andra personer. P
46 Man kan träffa nya människor. F
45 Man kan träffa på trevliga människor. F
19 Träffa människor. P
16 Man kan träffa fler personer än i verkligheten. Där är det inte viktigt vilken stad man kommer ifrån. Man kan ändå prata med varandra. Folk som är blyga kanske också har lättare att kommunicera med varandra. F
36 Träffa nya människor. Få en närmare relation om man bestämmer för att träffas. F
161 Lättare för folk som inte har vänner att skaffa nya. P
124. Man kan börja chatta med nya människor och kanske få nya vänner. F
7 Det är lättare att möta folk på internet. P
41 Fler vänner. P
40 Om man inte har kompisar kan man få internetkompisar. P

Lära känna nya människor:

- 98 Man lär känna nya människor och man håller kontakt med sina kompisar som bor långt bort. F
85 Nya kompisar. F
15 man lär känna andra och har kul. F
25 Man kan lära känna varandra. F
48 Man kan lära känna människor. F
35 man lär känna många nya t.ex. sådana som bor längre bort. Det är lättare att hålla kontakten. F
53 Man kan lära känna folk från andra platser runt om i världen. P
51 Man kan lära känna nya människor och umgås. F
137 Man kan umgås och skaffa mailvänner och att det är lite bättre F
71 Man får mer vänner man pratar mer med folk. P
70 Slipper åka till den man ska snacka med. Man kan träffa folk från andra länder. P
68 Skaffa nya kompisar. Träffa tjejer. P
146 Man kan ju göra personliga presentationer och bli den man vill. F

Kontakt med nya människor:

- 178 Du kan få kontakt med människor långt bort. I fall du inte har telefonnumret kan du alltid söka upp det. P
177 Att man kan skaffa nya kompisar, eller iaf prata med andra personer. F
170 Man får lätt kontakt F
143 Man kan lätt hålla kontakt med folk på långt håll P
135 Att man får kontakt med fler människor. F
129 På internet är det lättare att lära känna andra. Det är lättare att få kontakt via internet. Det är också kul att lära känna någon från tillexempel ett annat land. F
168 Man kan lära känna nya människor och vissa människor öppnar sig mer på internet. P
156 Jag tycker att det är bra för det är ett bra sätt att träffa nya kompisar. F
100 Man kan hålla kontakten med många. Man kan skaffa nya kontakter. Man kan snacka massa strunt med vem som helst. F
44 Man får mycket mera kontakter. Fastän de kanske bor långt bort. Och man kan lättare hålla kontakten. F
50 Man kan få kontakt med sådana från andra ställen. Om man börjar prata där så kanske man vågar prata i verkligheten F
113 Man är inte begränsad att bara kunna lära känna dom i närområdet utan man kan bli vän med någon från Brasilien. P
99 Kan prata med folk från hela världen. F
23 Att ha kul och lära känna andra sorts kompisar än de jag brukar ha. F
20 Det finns många bra människor där. F
24 Man kan diskutera aktuella ämnen och lära känna nya människor. F

Anonymitet:

- 153 det är öppet för alla. Man kan vara anonym och leva ett annat liv. P
94 Man kan vara anonym till man själv vill ta ett steg längre. P
60 Ingen vet vem man är eller vad man gör. P
54 man kan vara anonym. F
34 Man kan vara anonym. P
14 Man kan vara ganska anonym. F

Blyghet:

- 176 Man är inte lika blyg på internet som man är i det verkliga livet. P
160 Att folk som är för blyga för att gå fram och säga hej till folk på stan kan få chansen att träffa någon. Man träffar folk från andra ställen med. F
139 Man kanske är blyg av sig, då är det bra med internet P
79 Bra fråga som jag inte kan svara på. Gemenskap för blyga kanske. F
12 Om man är blyg så kan det vara positivt att möta/prata med någon på internet för att lära känna den personen. F

Kommunikation:

- 201, Man kan prata med många personer från olika delar av världen. P
200, Lätt att kommunicera med andra man känner P
199, man kan snacka med varandra och bestämma om man ska göra något eller spela spel P
194 man kan hålla kontakten utan att ringa till varandra. F
184 Det sker mer kommunikation och vän-skaffande än mobbning P

- 181 Det är lättare att börja prata med någon på det viset än att gå fram till någon på gatan. F
- 180 Hålla kontakt med bekanta, tidsfördriv F
- 171 Att man lätt kan snacka med vänner och träffa nya vänner F
- 169 Att snacka med varandra lätt hemifrån. P
- 6 Man kan snacka med nästan alla sina vänner samtidigt. P
- 4 Att man kanske inte behöver möta personen. Bara ha någon att snacka med. F
- 1 När man ska ut eller något sånt så kan man bestämma tid och hur man ska göra grejer tillsammans. P
- 17 Vet inte. Stor mängd ungdomar som man kan snacka med. P
- 116 Man kan lättare prata med folk och så finns det många att välja på F.
- 183 Man kan prata med likasinnade, träffa vänner och pojkvänner. Man kan dela tankar och åsikter och fördriva tiden. F
- 140 Man kan prata med människor från andra delar av världen och Sverige. Det är lätt att prata med folk. P
- 127 Man kan prata med många som bor lite varstans. Man kan öppna sig mer åt dem man litar på. Man får många nya vänner. F
- 105 Man kan prata med vem man vill. Träffa någon med samma gemensamma intressen. F
- 120 Man kan använda internet och prata med kompisar och man kan ha det som hjälp för att hitta information, tex till något arbete i skolan. P
- 75 Man kan snacka med folk från andra länder och andra ställen som man inte snackar med annars. F
- 65 Man kan prata med folk och det är billigare än att ringa. F
- 64 Man kan snacka med sina kompisar. P
- 63 Snabbt och lätt att prata med folk. P
- 62 Man kan snacka, träffas. P
- 61 man kan hålla kontakt med vänner som t.ex. bor långt bort eller har flyttat. Man kan träffa nya vänner. F
- 121 Man kan snacka med sina kompisar och få nya vänner. P
- 115 Har man inget liv kan det vara trevligt att snacka med andra som inte har något liv. P
- 112 Man kan snacka med kompisar och hitta nya kompisar P
- 107 Man kan snacka med folk som bor långt bort istället för att lägga ner dyra telefonpengar. Man umgås mer med dem man inte snackar med vanligtvis. F
- 92 Det är kul och man kan prata med många personer samtidigt. Som ett telefonsamtal nästan.F
- 90 Man kan komma bort från vardagen och prata av sig eller bara bli en helt ny människa. F
- 89 man kan skaffa vänner över internet om man känner sig ensam. Då kan man ha någon att prata med. P
- 30 Lära känna, prata med. F
- 28 Man kan snacka med folk som man inte känner så väl och på så sätt lära känna fler. F
- 27 Man kan prata om man har något arbete att göra. Det kan vara bra om man behöver någon att prata med. P
- 26 Det finns enormt många personer som man kan prata med, bli vänner med och kanske t.om. bli tillsammans med. P
- 39 man kan prata med flera olika och andra man inte känner. F
- 38 Man kan prata med flera olika och andra man inte känner. F
- 37 Man kan prata med människor man aldrig skulle ha pratat med i verkliga livet. F
- 22 Det är lätt att lära känna varandra. Man kan snacka länge på nätet och sedan träffas. Man kan prata med folk på ett annat sätt vilket kan vara bra. F
- 72 man kan prata med folk som inte bor i ens stad. P
- 47 Det är enkelt att kommunicera. P
- 42 man kan prata. P
- 77 Det är lättare att prata på internet. Man är inte lika blyg. Det är lättare att få vänner. F
- 125 Det är lättare att prata med någon än vad det är i verkligheten.
- 84 Till skillnad från en telefon så kan man prata med flera på en gång och man kan göra flera saker samtidigt. P
- 144 Man kan prata och skriva ostört. F
- 141 Kan prata med varann, få lite socialt umgänge när man ändå sitter vid dumberken P
- 152 Man kan bestämma vad man vill berätta. Man kan bestämma hur man vill framstå F
- 149 Att man kan samlas många samtidigt. Man kan göra saker samtidigt som man pratar osv. P

Samma intressen

- 148 Ett praktiskt forum för ens personliga intressen. P
- 126 Man kan möta nya människor och prata och diskutera olika saker. Man kn hitta folk med samma intressen som en själv F.
- 80 Man kan få kontakt med sådana som man själv. F

Övrigt:

- 165 Roligt! P
164 Det är skoj och man kan ta del av en viss kunskap. P
145 Just att det är en stor mötesplats för ungdomar. P
123 Man kan skicka skyddade filer till varandra. Typ musik och film.
109 Man kan chatta med sina polare samtidigt om man har samma chattprogram P
108 Man kan blocka kontakter på t.ex. MSN. P
73 Nöje F
8 Man kan spela counterstrike. Sitta vid datorn och lyssna på musik. Det är gött när man inte har något att göra.

Nackdelar med internet. Kvalitativ fråga, uppdelad i ämnesområden**Vet ej:**

- 2 – F
5 – F
8 Vet inte P
9 – P
13 Vet inte P
17 Vet inte P
18 – P
31 Vet inte F
43 – P
59 Vet ej P
63 Vet ej. P
68 – P
72 – P
95 – P
96 Vet ej F
121 Vet inte P
130 Vet ej P
131 Vet ej P
132 – P
133 Vet ej P
142 – P
151 Vet ej P
154 – P
197 – F
193 Vet ej P
191 – P
190 Vet ej P
188 Vet inte P
172 – P

Finns inga nackdelar:

- 38 Finns inget. F
39 Finns inga nackdelar F
70 Inga nackdelar. P
74 Inga. P
97 Inga P
115 Inga. Är man rädd för att bli mobbad behöver man ju inte sitta på sådana sidor. P
122 Finns inga P
150 Det finns ingen Hahahahahahahahaha P
195 Finns inga. P
173 Nej, det är mer positivt tycker jag. P
123 Det är tråkigt P

Virus

- 162 Virus P
163 Virus P

Att personer inte är dem de utger sig för att vara eller att man stöter på obehagliga människor:

- 11 Att man kan bli lurad. En kille kan exempel säga att han är i samma ålder som en själv men när man träffar honom kan han vara äldre och farlig. F
- 12 Att man kan träffa/prata med någon som inte är snäll och att man träffar den personen senare så kan det gå otrevligt till. F
- 14 Man vet inte riktigt vem man pratar med, hur personen är i verkligheten. F
- 20 Att man kan bli lurad för dom kan ju säga att det är en 15-årig flicka och ha en bild på dem men i verkligheten kan det vara en kille. F
- 22 Man kan lätt bli lurad. Man kan ha snackat med någon som sagt att den är 15 men egentligen är 45, och som bara är ute efter sex. Många våldtäkter sker ju så. Därför ska man prata i telefon eller se i webcam innan man träffas. F
- 24 Vet inte vilka människorna är och vad de vill. F
- 28 Man har hört av många att det är mycket äldre män som utsätter yngre flickor sexuellt och det är jättefel. F
- 33 pedofiler P
- 34 Mycket oseriöst folk, t.ex. pedofiler P
- 46 Det finns folk som låtsas vara andra. F
- 52 Du kan råka illa ut. Tex pedofiler kan lura unga flickor att de är någon annan, och så bestämmer de träff. F
- 57 Det kan leda till en del otrevliga möten t.ex. pedofiler eller personer som inte är så trevliga. P
- 61 Att det är så många som låtsas vara någon annan F
- 62 Att äldre än 25-åringar kan bli medlemmar på samma communities som yngre. P
- 60 Mycket lögner P
- 67 Pedofiler F
- 53 Virus, hackare och pedofiler. P
- 73 Finns idioter som lurar folk med vem dom är. F
- 75 Det finns killar som lurar tjejer att visa sig i camen och sedan lägger dom ut det på internet. F
- 77 Det finns mycket skit. Pedofiler mm. Man läser ju mycket i tidningarna. Personer som låtsas vara någon annan än dom egentligen är. F
- 81 Man vet inte alltid vem man pratar med. Kan vara en pedofil. P
- 82 Man vet inte vilka personerna är. Dom kan vara farliga så kan dom träffas och så kan man bli lurad. F
- 87 Man vet ju inte hur personerna är i verkligheten om man träffar dom på internet. F
- 94 Mycket oseriöst folk t.ex. pedofiler. P
- 103 Det finns folk som utger sig för att vara andra som pedofiler och sådana människor. F
- 104 Personen man pratar med kan vara någon annan än den personen utger sig för att vara. F
- 125 man kanske inte vet vem det är man pratar med. F
- 108 Pedofiler. P
- 110 Man kan träffa på folk som visar sig vara någon de egentligen inte är. T.ex en sextonåring som visar sig vara 40 år. F
- 114 Att man inte vet vem man egentligen chattar med. Det kan lika gärna vara en äcklig gubbe som bara vill utnyttja fjortisar och sådana idioter borde skjutas. P
- 129 Man kan stöta på läskiga personer som t.ex. kan börja kritisera en. F
- 118 Man vet inte om det roliga folket vill typ våldta en. P
- 135 Man kan ljuga om sin ålder och vilja träffas och så kanske det är en våldtäktsman. F
- 136 Pedofiler kan ljuga om kön, ålder, utseende. Man kan bli mobbad. F
- 134 Man kan möta störda människor. P
- 140 Man kan inte se om personen är den den beskriver sig vara. P
- 165 Personer kan ljuga om sin identitet vilket inte är trevligt när man berättar så pass mycket om sig själv. P
- 201 Man vet inte vem det är man pratar med och i vissa fall utnyttjas man av personer som säger att de är någon annan än vad de är i verkligheten. P
- 166 Eftersom det finns så många olika åsikter och röster kan man också skapa sämre bekantskaper. P
- 174 Det finns pedofiler och andra snuskgubbar på internet som man får passa sig för. Ska man träffa någon IRL så borde man se dem i webcams eller snacka i telefon först. F
- 177 Det är inte alltid ungdomar som tar sig in utan vuxna män/kvinnor som utger sig för att vara ungdomar. F
- 187 Att t.ex. man pratar med någon så ska man träffa henne eller honom i verkligheten så visar sig personen vara en pedofil eller något annat. F
- 186 Kan förekomma att man träffar personen i fråga från internet i verkligheten som man trodde man kunde lita på. Men sen när man väl träffar personen så visar det sig att personen inte alls var sådan som den var på internet. Det kan t.ex. leda till våldtäkt och mycket annat. F
- 196 Man kan träffa skumma personer P
- 194 Man kan aldrig veta säkert vem det är som skriver till dig. F
- 90 Man kan tro att man lär känna någon men det visar sig vara en 50-årig gubbe. F

- 146 Man kan låtsas vara någon man inte är och det är så lätt att utge sig för att vara någon annan. Det borde vara svårare på många sidor att vara anonym. F
- 83 Det finns många som låtsas vara någon annan. F
- 160 Osäkerheten med om personen är den de utger sig för att vara. Om man verkligen kan lita på varandra. F

Anonymitet:

- 16 Att det kan vara vem som helst på andra sidan av datorn. F
- 21 Att man inte behöver säga vem man är P
- 35 Man kan ljuga så mycket inte vara sig själv.
- 47 Man ser och hör inte personerna. Därför är det lätt att kränka någon av misstag. P
- 109 Man kan mobba anonymt. Man heter kanske inte sitt riktiga namn på internet. P
- 116 Man kan ljuga om sin identitet. F
- 137 Att vissa kan skicka anonyma hotmail och att man inte kan ta fast dom. F
- 141 Man kan vara väldigt anonym. P
- 182 Lätt att vara anonym. P
- 91 Man kan mobba andra anonymt. P
- 149 Att man kan vara anonym när man kränker någon. P
- 153 Att vissa missbrukar det med anonymiteten. P
- 155 Att man inte riktigt vet vem man pratar med. Man kan ljuga om t.ex. sin ålder. F
- 156 Man kan bli mobbad anonymt. F
- 184 Att det finns mobbning alls där. Att alla anonyma kanske inte är de man tror. P

Mobbning och kränkningar:

- 1 Att man kan bli mobbad ibland. P
- 3 Mobbning P
- 4 Att man kan bli väldigt utsatt. F
- 176 Lättare att kränka folk på internet. P
- 175 Man kan missbruka mötesplatsen, t.ex. med mobbning F
- 171 Det är väl att vissa blir mobbade och att man lätt kan bli lurad på vissa saker. F
- 170 Mobbning. F
- 169 Att det förekommer mycket kränkningar och mobbning. P
- 168 Mobbning och kränkningar blir lättare, och att vara mer anonym. P
- 10 Mobbning P
- 15 Personer som mobbar. Äckliga sajter. F
- 19 Utsatta för mobbning P
- 23 Sexuellt, hot. F
- 25 Kränkning F
- 26 Det finns respektlösa, störda ungar som mobbar och nedvärderar andra för deras utseende och personlighet. P
- 30 Att man blir retad/mobbad F
- 32 Att man blir utsatt P
- 36 Mobbning F
- 37 Att man kan bli mobbad och utsatt. Om man blir mobbad i skolan och sitter hemma vid datorn så kan ju mobbarna fortfarande mobba. Det är som att de följer med hem. F
- 40 Mobbning inträffar. P
- 41 Bråk P
- 42 Mobbning P
- 200 Mobbning och barnporr kommer fram. P
- 44 Mycket kränkning sker där. F
- 45 Ungdomar kan vara väldigt elaka mot varandra. F
- 49 Man kan bli utsatt för kränkning och dylikt. F
- 50 Man vågar öppna sig mer och på så sätt kränka/mobba. F
- 51 Mobbning/beroende F
- 54 Man kan lätt bli utnyttjad och mobbarna finns även på internet. F
- 55 Dom som blir mobbade på internet. P
- 56 Man kan mobbas/kränkas P
- 58 Folk kan bli trakasserade av skolkamrater utan att någon får reda på det. F
- 64 Mobbning om det förekommer. P
- 65 Man mobbar folk. Man lägger ut bilder på folk som inte vill m.m. F
- 85 Mobbning F
- 86 Vissa kan bli kränkta. F

- 89 Mobbningen är den största nackdelen på internet eftersom man kan mobba utan att känna skuld känslor eller se dem man mobbat i ögonen. P
- 148 I de yngre årskurserna tror jag att det är vanligare med nätmobbning. P
- 181 Förekommer mycket mobbning på internet. F
- 180 Lätt att kränka andra. Lätt att bli naiv och tro på vad folk skriver. F
- 179 Man kan bli mobbad. P
- 192 Mobbning F
- 111 Mobbning och kränkningar. P
- 189 Det är lättare att mobba människor och säga saker som man inte hade vågat säga i verkligheten. F
- 185 Nackdelarna är att man kan få en massa kränkningar och bli mobbad av andra. Det är inte så man vill att en mötesplats ska vara. F
- 161 Lättare utsatt för personlig kritik. P
- 158 Nätmobbning. Annars ingen P
- 159 Mobbning P
- 100 Att mobbning kan förekomma F
- 101 Man kan bli utsatt för olika saker såsom t.ex. sexuella trakasserier på bild och film. Mycket mobbning. F
- 117 Att det sker mycket nätmobbning. F
- 105 Kränkningar, glåpord och elaka kommentarer är inte kul att få. Pedofiler och andra snuskgubbar vimlar det av. Virus kan drabba nästan vem som helst. F
- 127 Det är lätt att kränka vem man vill när man vill. Oftast kommer det aldrig fram vem det är som gör det. Många kan fastna framför datorn länge och glömmer annat viktigt som de skulle ha gjort. F
- 128 Att alla inte kan vara inne på internet för de blir mobbade. Vissa kanske vill vara inne på internet just för att de är mobbade i verkligheten men då blir de mobbade där med. F
- 143 Att mobbning oftare förekommer på nätet. P
- 76 Man kan mobba någon och vara anonym så man slipper ta konsekvenserna. P
- 78 Det är att mobbarna är anonyma så man inte vet vem dom är. P
- 157 Tja, det är väl det här med nätmobbningen. Sen vet man ju inte om folk ljuger om sin identitet. F
- 106 Många är så jobbiga. Dom skriver kränkande saker. Dock brukar jag skratta åt dem. P
- 119 Mycket lättare att mobba folk där. Många kanske väljer nätet istället för riktiga vänner. F
- 98 Att det är så himla mycket skitsnack och skvaller. Att folk säger elaka saker som man blir ledsen av. F
- 107 Man säger saker man inte vågar säga i verkligheten. Det kan bli pinsamt när man träffas i verkligheten efter att ha snackat på internet. F
- 167 Man säger ofta kanske sådant som man inte vågar och menar i verkligheten. F
- 199 Man kan skicka kränkande bilder och annat. P
- 183 Lätt för att gå över gränserna och titta ner på andra. F
- 93 Mobbning, sexuella trakasserier. Sexuella bilder som kan användas på porrsidor. F
- 112 Jag antar att det är en stor nackdel för de mobbade.
- 102 Det finns sådana som är jobbiga och tror att de är coola. P
- 124 Man kan snacka mycket skit. F

Tar mycket av ens tid och man glömmer bort verkligheten:

- 6 Att man kanske sitter vid datorn och snackar hela tiden istället för att vara ute och umgås. P
- 7 Vissa glömmer att vara social mot sina vänner utanför internet. P
- 27 Man kan bli beroende för man vill prata med dom på internet istället för de riktiga kompisarna. P
- 66 Man tar inte tillvara på tiden som man träffas i verkligheten. F
84. Det är inte bra att sitta framför datorn för mycket. P
- 88 Man sköter inte kroppen ordentligt. Du glömmer bort det verkliga livet. P
- 178 Man kan träffas för lite fysiskt. På detta sätt kan din vänskap försvagas eller försvinna. P
- 164 Man kan bli beroende eller tjock. P
- 69 Man kan nästan aldrig träffa kompisarna från internet i verkligheten. P
- 126 Man kanske sluter sig och bara träffar vänner på nätet. Man kanske slutar att umgås med sina riktiga vänner. En annan nackdel är såklart att mobbare kan följa med ett offer hem. F
- 113 Man kan bli beroende och få svårt att göra något annat, t.ex. skola. P
- 120 Det är inte bra att sitta framför datorn hela dagen för då kan man bli beroende och då bryr man sig inte om något annat. P
- 99 Fyrkantiga ögon, övervikt, inget liv. F
- 138 Dom nackdelar jag tycker med internet som mötesplats är att man mer och mer sitter vid datorn och är social än att träffa folk mer på riktigt. F
- 144 Man kommer inte ut så mycket. Man blir sittande inne. F
- 147 Ungdomar sitter för länge framför internet varje dag utan att faktiskt lära sig något. P

Övriga citat:

- 79 Det leder till att ens person är öppen för allmänheten. Inget hindrar någon från att skriva något dumt. F
- 198 Att folk kan få reda på vem du är fastän du inte känner dom. P
- 80 Man kan skämta om en sak som den andra tar seriöst. Miner uttryck eller röstförändringar hörs eller syns inte på internet som i IRL. F
- 152 Att folk försöker lägga in andra i fack. F
- 48 Man kan aldrig lita på internetkompisar. F
- 29 Det kan hända många hemska saker. F
- 71 Finns sexuella saker som t.ex. inte barn får se men ser ändå. P
- 92 Bedrägeri och annat i den stilen. Mobbning samt pedofili. F
- 139 Föräldrarna, kapitalister och kommunister. P
- 145 Internet är en stor mötesplats för ungdomar, det kan vara både bra och dåligt. P

Bilaga 5. Tabeller från SPSS använda i resultatet:

8.1 Ungdomarnas intressen

Kön

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Pojke	107	53,2	53,2	53,2
	Flicka	94	46,8	46,8	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Teater/Musik/Konst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	67	33,3	33,3	33,3
	Nej	134	66,7	66,7	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Dator/internet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	170	84,6	84,6	84,6
	Nej	31	15,4	15,4	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Jobba extra

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	37	18,4	18,4	18,4
	Nej	164	81,6	81,6	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Tid per dag vid internet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Högst en timme	50	24,9	24,9	24,9
	2-3 timmar	88	43,8	43,8	68,7
	3-5 timmar	46	22,9	22,9	91,5
	Mer än 5 timmar	17	8,5	8,5	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Kön * Tid per dag vid internet Crosstabulation

			Tid per dag vid internet				Total
			Högst en timme	2-3 timmar	3-5 timmar	Mer än 5 timmar	
Kön	Pojke	Count	24	42	27	14	107
		% within Kö	22,4%	39,3%	25,2%	13,1%	100,0%
Kön	Flicka	Count	26	46	19	3	94
		% within Kö	27,7%	48,9%	20,2%	3,2%	100,0%
Total		Count	50	88	46	17	201
		% within Kö	24,9%	43,8%	22,9%	8,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,963(a)	3	,047
Likelihood Ratio	8,542	3	,036
Linear-by-Linear Association	5,660	1	,017
N of Valid Cases	201		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,95.

Begränsar dina föräldrar ditt internetanvändande

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	86	42,8	42,8	42,8
	Nej	115	57,2	57,2	100,0
	Total	201	100,0	100,0	

Kön * Begränsar dina föräldrar ditt internetanvändande

			Begränsar dina föräldrar ditt internetanvändande		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	43	64	107
		% within Kön	40,2%	59,8%	100,0%
	Flicka	Count	43	51	94
		% within Kön	45,7%	54,3%	100,0%
Total		Count	86	115	201
		% within Kön	42,8%	57,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,631(b)	1	,427		
Continuity Correction(a)	,425	1	,515		
Likelihood Ratio	,631	1	,427		
Fisher's Exact Test				,476	,257
Linear-by-Linear Association	,628	1	,428		
N of Valid Cases	201				

a. Computed only for a 2x2 table b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 40,22.

8.2.1 I vilken utsträckning förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?

Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aldrig	110	54,7	55,0	55,0
	Någon gång	70	34,8	35,0	90,0
	Flera gånger	14	7,0	7,0	97,0
	Ofta	6	3,0	3,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aldrig	71	35,3	35,5	35,5
	Någon gång	97	48,3	48,5	84,0
	Flera gånger	27	13,4	13,5	97,5
	Ofta	5	2,5	2,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aldrig	112	55,7	56,0	56,0
	Någon gång	73	36,3	36,5	92,5
	Flera gånger	11	5,5	5,5	98,0
	Ofta	4	2,0	2,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aldrig	85	42,3	42,5	42,5
	Någon gång	106	52,7	53,0	95,5
	Flera gånger	9	4,5	4,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Kön * Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet?

			Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet?				Total
			Aldrig	Någon gång	Flera gånger	Ofta	
Kön	Pojke	Count	68	33	2	3	106
		% within Kön	64,2%	31,1%	1,9%	2,8%	100,0%
	Flicka	Count	42	37	12	3	94
		% within Kön	44,7%	39,4%	12,8%	3,2%	100,0%
Total		Count	110	70	14	6	200
		% within Kön	55,0%	35,0%	7,0%	3,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,843(a)	3	,005
Likelihood Ratio	13,637	3	,003
Linear-by-Linear Association	8,492	1	,004
N of Valid Cases	200		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,82.

Kön * Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?

			Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?				Total
			Aldrig	Någon gång	Flera gånger	Ofta	
Kön	Pojke	Count	40	53	13	0	106
		% within Kön	37,7%	50,0%	12,3%	,0%	100,0%
	Flicka	Count	31	44	14	5	94
		% within Kön	33,0%	46,8%	14,9%	5,3%	100,0%
Total		Count	71	97	27	5	200
		% within Kön	35,5%	48,5%	13,5%	2,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,316(a)	3	,097
Likelihood Ratio	8,228	3	,042
Linear-by-Linear Association	2,870	1	,090
N of Valid Cases	200		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,35.

Kön * Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet? Crosstabulation

			Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet?				Total
			Aldrig	Någon gång	Flera gånger	Ofta	
Kön	Pojke	Count	56	39	8	3	106
		% within Kön	52,8%	36,8%	7,5%	2,8%	100,0%
	Flicka	Count	56	34	3	1	94
		% within Kön	59,6%	36,2%	3,2%	1,1%	100,0%
Total		Count	112	73	11	4	200
		% within Kön	56,0%	36,5%	5,5%	2,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,906(a)	3	,406
Likelihood Ratio	3,027	3	,387
Linear-by-Linear Association	2,217	1	,137
N of Valid Cases	200		

a 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,88.

Kön * Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?

		Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?			Total
		Aldrig	Någon gång	Flera gånger	
Kön	Pojke	Count 37	64	5	106
		% within Kön	34,9%	60,4%	4,7%
Flicka		Count 48	42	4	94
		% within Kön	51,1%	44,7%	4,3%
Total		Count 85	106	9	200
		% within Kön	42,5%	53,0%	4,5%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,400(a)	2	,067
Likelihood Ratio	5,418	2	,067
Linear-by-Linear Association	4,205	1	,040
N of Valid Cases	200		

a 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,23.

8.2.3 På vilka sätt förekommer mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet?

Blivit utsatt för personlig kritik på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	72	35,8	36,0	36,0
	Nej	128	63,7	64,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för sexuella glåpor på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	28	13,9	14,0	14,0
	Nej	172	85,6	86,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för rasistiska glåpor på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	9	4,5	4,5	4,5
	Nej	191	95,0	95,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för hot på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	25	12,4	12,5	12,5
	Nej	175	87,1	87,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för foto/film på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	7	3,5	3,5	3,5
	Nej	193	96,0	96,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för personlig kritik på internet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	71	35,3	35,5	35,5
	Nej	129	64,2	64,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för sexuella glåpor på internet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	13	6,5	6,5	6,5
	Nej	187	93,0	93,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för Rasistiska glåpor på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	9	4,5	4,5	4,5
	Nej	191	95,0	95,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för hot på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	14	7,0	7,0	7,0
	Nej	186	92,5	93,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för foto/film på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	6	3,0	3,0	3,0
	Nej	194	96,5	97,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för Personlig kritik i verkligheten

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	95	47,3	47,5	47,5
	Nej	105	52,2	52,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för sexuella glåpord i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	28	13,9	14,0	14,0
	Nej	172	85,6	86,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för rasistiska glåpord i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	16	8,0	8,0	8,0
	Nej	184	91,5	92,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för hot i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	40	19,9	20,0	20,0
	Nej	160	79,6	80,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för fysiskt våld i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	28	13,9	14,0	14,0
	Nej	172	85,6	86,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för utstötning i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	52	25,9	26,0	26,0
	Nej	148	73,6	74,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Blivit utsatt för foto/film i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	5	2,5	2,5	2,5
	Nej	195	97,0	97,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för personlig kritik i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	87	43,3	43,5	43,5
	Nej	113	56,2	56,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för sexuella glåpord i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	16	8,0	8,0	8,0
	Nej	184	91,5	92,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för rasistiska glåpord i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	16	8,0	8,0	8,0
	Nej	184	91,5	92,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för hot i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	17	8,5	8,5	8,5
	Nej	183	91,0	91,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för fysiskt våld i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	25	12,4	12,5	12,5
	Nej	175	87,1	87,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för utstötning i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	47	23,4	23,5	23,5
	Nej	153	76,1	76,5	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Utsatt andra för foto/film i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	2	1,0	1,0	1,0
	Nej	198	98,5	99,0	100,0
	Total	200	99,5	100,0	
Missing	99	1	,5		
Total		201	100,0		

Kön * Blivit utsatt för sexuella glåpord på internet?

		Blivit utsatt för sexuella glåpord på internet?			
			Ja	Nej	Total
Kön	Pojke	Count	10	96	106
		% within Kön	9,4%	90,6%	100,0%
	Flicka	Count	18	76	94
		% within Kön	19,1%	80,9%	100,0%
Total		Count	28	172	200
		% within Kön	14,0%	86,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,905(b)	1	,048		
Continuity Correction(a)	3,140	1	,076		
Likelihood Ratio	3,928	1	,047		
Fisher's Exact Test				,065	,038
Linear-by-Linear Association	3,886	1	,049		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,16.

Kön * Blivit utsatt för hot på internet?

		Blivit utsatt för hot på internet?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	10	96	106
		% within Kön	9,4%	90,6%	100,0%
	Flicka	Count	15	79	94
		% within Kön	16,0%	84,0%	100,0%
Total		Count	25	175	200
		% within Kön	12,5%	87,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,938(b)	1	,164		
Continuity Correction(a)	1,388	1	,239		
Likelihood Ratio	1,940	1	,164		
Fisher's Exact Test				,200	,119
Linear-by-Linear Association	1,929	1	,165		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,75.

Kön * Blivit utsatt för personlig kritik på internet?

		Blivit utsatt för personlig kritik på internet?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	26	80	106
		% within Kön	24,5%	75,5%	100,0%
	Flicka	Count	46	48	94
		% within Kön	48,9%	51,1%	100,0%
Total		Count	72	128	200
		% within Kön	36,0%	64,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,882(b)	1	,000		
Continuity Correction(a)	11,844	1	,001		
Likelihood Ratio	12,994	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	12,818	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,84.

Kön * Blivit utsatt för rasistiska glåpord på internet?

		Blivit utsatt för rasistiska glåpord på internet?		Total
		Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	5	101
		% within Kön	4,7%	95,3%
	Flicka	Count	4	90
		% within Kön	4,3%	95,7%
Total		Count	9	191
		% within Kön	4,5%	95,5%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,025(b)	1	,875		
Continuity Correction(a)	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,025	1	,875		
Fisher's Exact Test				1,000	,575
Linear-by-Linear Association	,025	1	,875		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 tableb 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,23.

Kön/Blivit utsatt för foto/film på internet?

		Blivit utsatt för foto/film på internet?		Total
		Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	1	105
		% within Kön	,9%	99,1%
	Flicka	Count	6	88
		% within Kön	6,4%	93,6%
Total		Count	7	193
		% within Kön	3,5%	96,5%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,365(b)	1	,037		
Continuity Correction(a)	2,903	1	,088		
Likelihood Ratio	4,741	1	,029		
Fisher's Exact Test				,053	,042
Linear-by-Linear Association	4,343	1	,037		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 tableb 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,29.

Kön * Blivit utsatt för fysiskt våld i verkligheten?

		Blivit utsatt för fysiskt våld i verkligheten?		Total
		Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	23	83
		% within Kön	21,7%	78,3%
	Flicka	Count	5	89
		% within Kön	5,3%	94,7%
Total		Count	28	172
		% within Kön	14,0%	86,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	11,101(b)	1	,001		
Continuity Correction(a)	9,782	1	,002		
Likelihood Ratio	12,029	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	11,045	1	,001		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,16.

Kön * Blivit utsatt för hot i verkligheten?

		Blivit utsatt för hot i verkligheten?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	27	79	106
		% within Kön	25,5%	74,5%	100,0%
	Flicka	Count	13	81	94
		% within Kön	13,8%	86,2%	100,0%
Total		Count	40	160	200
		% within Kön	20,0%	80,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,220(b)	1	,040		
Continuity Correction(a)	3,524	1	,060		
Likelihood Ratio	4,310	1	,038		
Fisher's Exact Test				,051	,029
Linear-by-Linear Association	4,199	1	,040		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,80.

Kön * Blivit utsatt för utstötning i verkligheten?

		Blivit utsatt för utstötning i verkligheten?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	19	87	106
		% within Kön	17,9%	82,1%	100,0%
	Flicka	Count	33	61	94
		% within Kön	35,1%	64,9%	100,0%
Total		Count	52	148	200
		% within Kön	26,0%	74,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	7,644(b)	1	,006		
Continuity Correction(a)	6,777	1	,009		
Likelihood Ratio	7,687	1	,006		
Fisher's Exact Test				,006	,005
Linear-by-Linear Association	7,606	1	,006		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,44.

Kön * Blivit utsatt för sexuella glåpord i verkligheten?

			Blivit utsatt för sexuella glåpord i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	12	94	106
		% within Kön	11,3%	88,7%	100,0%
	Flicka	Count	16	78	94
		% within Kön	17,0%	83,0%	100,0%
Total		Count	28	172	200
		% within Kön	14,0%	86,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,345(b)	1	,246		
Continuity Correction(a)	,913	1	,339		
Likelihood Ratio	1,343	1	,246		
Fisher's Exact Test				,308	,170
Linear-by-Linear Association	1,338	1	,247		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,16.

Kön * Blivit utsatt för Personlig kritik i verkligheten

			Blivit utsatt för Personlig kritik i verkligheten		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	46	60	106
		% within Kön	43,4%	56,6%	100,0%
	Flicka	Count	49	45	94
		% within Kön	52,1%	47,9%	100,0%
Total		Count	95	105	200
		% within Kön	47,5%	52,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,523(b)	1	,217		
Continuity Correction(a)	1,193	1	,275		
Likelihood Ratio	1,525	1	,217		
Fisher's Exact Test				,257	,137
Linear-by-Linear Association	1,515	1	,218		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 44,65.

Kön * Blivit utsatt för rasistiska glåpord i verkligheten?

			Blivit utsatt för rasistiska glåpord i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	9	97	106
		% within Kön	8,5%	91,5%	100,0%
	Flicka	Count	7	87	94
		% within Kön	7,4%	92,6%	100,0%
Total		Count	16	184	200
		% within Kön	8,0%	92,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,074(b)	1	,786		
Continuity Correction(a)	,000	1	,992		
Likelihood Ratio	,074	1	,786		
Fisher's Exact Test				1,000	,498
Linear-by-Linear Association	,073	1	,786		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,52.

Kön* Blivit utsatt för foto/film i verkligheten?

			Blivit utsatt för foto/film i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	2	104	106
		% within Kön	1,9%	98,1%	100,0%
	Flicka	Count	3	91	94
		% within Kön	3,2%	96,8%	100,0%
Total		Count	5	195	200
		% within Kön	2,5%	97,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,348(b)	1	,555		
Continuity Correction(a)	,019	1	,892		
Likelihood Ratio	,348	1	,555		
Fisher's Exact Test				,667	,443
Linear-by-Linear Association	,346	1	,556		
N of Valid Cases	200				

Kön * Utsatt andra för sexuella glåpord på internet

			Utsatt andra för sexuella glåpord på internet		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	9	97	106
		% within Kön	8,5%	91,5%	100,0%
	Flicka	Count	4	90	94
		% within Kön	4,3%	95,7%	100,0%
Total		Count	13	187	200
		% within Kön	6,5%	93,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,470(b)	1	,225		
Continuity Correction(a)	,856	1	,355		
Likelihood Ratio	1,515	1	,218		
Fisher's Exact Test				,263	,178
Linear-by-Linear Association	1,463	1	,226		
N of Valid Cases	200				

a Computed only for a 2x2 tableb 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,11.

Kön * Utsatt andra för Rasistiska glåpord på internet?

			Utsatt andra för Rasistiska glåpord på internet?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	6	100	106
		% within Kön	5,7%	94,3%	100,0%
	Flicka	Count	3	91	94
		% within Kön	3,2%	96,8%	100,0%
Total		Count	9	191	200
		% within Kön	4,5%	95,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,707(b)	1	,401		
Continuity Correction(a)	,249	1	,618		
Likelihood Ratio	,723	1	,395		
Fisher's Exact Test				,505	,312
Linear-by-Linear Association	,703	1	,402		
N of Valid Cases	200				

a Computed only for a 2x2 tableb 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,23.

Kön * Utsatt andra för hot på internet?

		Utsatt andra för hot på internet?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	10	96	106
		% within Kön	9,4%	90,6%	100,0%
	Flicka	Count	4	90	94
		% within Kön	4,3%	95,7%	100,0%
Total		Count	14	186	200
		% within Kön	7,0%	93,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,052(b)	1	,152		
Continuity Correction(a)	1,334	1	,248		
Likelihood Ratio	2,130	1	,144		
Fisher's Exact Test				,175	,123
Linear-by-Linear Association	2,042	1	,153		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,58

Kön * Utsatt andra för personlig kritik på internet?

		Utsatt andra för personlig kritik på internet		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	38	68	106
		% within Kön	35,8%	64,2%	100,0%
	Flicka	Count	33	61	94
		% within Kön	35,1%	64,9%	100,0%
Total		Count	71	129	200
		% within Kön	35,5%	64,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,012(b)	1	,913		
Continuity Correction(a)	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,012	1	,913		
Fisher's Exact Test				1,000	,516
Linear-by-Linear Association	,012	1	,913		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,37.

Kön * Utsatt andra för utstötning i verkligheten?

		Utsatt andra för utstötning i verkligheten?		Total	
		Ja	Nej		
Kön	Pojke	Count	20	86	106
		% within Kön	18,9%	81,1%	100,0%
	Flicka	Count	27	67	94
		% within Kön	28,7%	71,3%	100,0%
Total		Count	47	153	200
		% within Kön	23,5%	76,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,692(b)	1	,101		
Continuity Correction(a)	2,171	1	,141		
Likelihood Ratio	2,692	1	,101		
Fisher's Exact Test				,132	,070
Linear-by-Linear Association	2,678	1	,102		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,09.

Kön * Utsatt andra för hot i verkligheten?

			Utsatt andra för hot i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	16	90	106
		% within Kön	15,1%	84,9%	100,0%
	Flicka	Count	1	93	94
		% within Kön	1,1%	98,9%	100,0%
Total		Count	17	183	200
		% within Kön	8,5%	91,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,610(b)	1	,000		
Continuity Correction(a)	10,870	1	,001		
Likelihood Ratio	15,289	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	12,547	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,99.

Kön * Utsatt andra för fysiskt våld i verkligheten?

			Utsatt andra för fysiskt våld i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	19	87	106
		% within Kön	17,9%	82,1%	100,0%
	Flicka	Count	6	88	94
		% within Kön	6,4%	93,6%	100,0%
Total		Count	25	175	200
		% within Kön	12,5%	87,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,068(b)	1	,014		
Continuity Correction(a)	5,058	1	,025		
Likelihood Ratio	6,389	1	,011		
Fisher's Exact Test				,018	,011
Linear-by-Linear Association	6,037	1	,014		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,75.

Kön * Utsatt andra för personlig kritik i verkligheten?

			Utsatt andra för personlig kritik i verkligheten?		Total
			Ja	Nej	
Kön	Pojke	Count	53	53	106
		% within Kön	50,0%	50,0%	100,0%
	Flicka	Count	34	60	94
		% within Kön	36,2%	63,8%	100,0%
Total		Count	87	113	200
		% within Kön	43,5%	56,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,877(b)	1	,049		
Continuity Correction(a)	3,335	1	,068		
Likelihood Ratio	3,897	1	,048		
Fisher's Exact Test				,063	,034
Linear-by-Linear Association	3,858	1	,050		
N of Valid Cases	200				

a Computed only for a 2x2 table b 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 40,89.

8.3.1 Vänner och utsatthet på internet och i verkliga livet

Vänner i verkliga livet

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	6	3,0	3,0	3,0
1-2	29	14,4	14,4	17,4
3-5	80	39,8	39,8	57,2
Fler	86	42,8	42,8	100,0
Total	201	100,0	100,0	

Vänner på internet

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	44	21,9	22,1	22,1
1-2	51	25,4	25,6	47,7
3-5	39	19,4	19,6	67,3
Fler	65	32,3	32,7	100,0
Total	199	99,0	100,0	
Missing 99	2	1,0		
Total	201	100,0		

Hur många vänner har du i verkliga livet? * Hur många vänner har du på internet?

		Hur många vänner har du på internet?		Total
		0-2	3 eller fler	
Hur många vänner har du i verkliga livet?	0-2	Count 23	Count 11	Count 34
		% of Total 11,6%	% of Total 5,5%	% of Total 17,1%
	3 eller fler	Count 72	Count 93	Count 165
		% of Total 36,2%	% of Total 46,7%	% of Total 82,9%
Total		Count 95	Count 104	Count 199
		% of Total 47,7%	% of Total 52,3%	% of Total 100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,514(b)	1	,011		
Continuity Correction(a)	5,587	1	,018		
Likelihood Ratio	6,601	1	,010		
Fisher's Exact Test				,014	,009
Linear-by-Linear Association	6,482	1	,011		
N of Valid Cases	199				

a Computed only for a 2x2 table b 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,23.

Hur värderar du dina vänner i verkligheten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Lågt	8	4,0	4,0	4,0
Måttligt	18	9,0	9,0	13,0
Högt	174	86,6	87,0	100,0
Total	200	99,5	100,0	
Missing System	1	,5		
Total	201	100,0		

Hur värderar du dina vänner på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Lågt	51	25,4	26,2	26,2
	Måttligt	76	37,8	39,0	65,1
	Högt	68	33,8	34,9	100,0
	Total	195	97,0	100,0	
Missing	System	6	3,0		
Total		201	100,0		

Hur värderar du dina vänner i verkligheten? * Hur värderar du dina vänner på internet?

		Hur värderar du dina vänner på internet?			Total	
		Lågt	Måttligt	Högt		
Hur värderar du dina vänner i verkligheten?	Lågt	Count	6	1	1	8
		% of Total	3,1%	,5%	,5%	4,1%
	Måttligt	Count	7	10	1	18
		% of Total	3,6%	5,2%	,5%	9,3%
	Högt	Count	38	64	66	168
		% of Total	19,6%	33,0%	34,0%	86,6%
Total		Count	51	75	68	194
		% of Total	26,3%	38,7%	35,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	18,415(a)	4	,001
Likelihood Ratio	19,054	4	,001
Linear-by-Linear Association	13,433	1	,000
N of Valid Cases	194		

a. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,10.

Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på internet? * Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?

		Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning i verkligheten?				
		Aldrig	Utsatt	Total		
Har du någon gång blivit utsatt för mobbning/kränkning på Internet?	Aldrig	Count	56	54	110	
		% of Total	28,0%	27,0%	55,0%	
	Utsatt	Count	15	75	90	
		% of Total	7,5%	37,5%	45,0%	
	Total		Count	71	129	200
			% of Total	35,5%	64,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	25,348(b)	1	,000		
Continuity Correction(a)	23,875	1	,000		
Likelihood Ratio	26,638	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	25,221	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 31,95.

Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet? * Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?

			Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning i verkligheten?		Total
			Aldrig	Utsatt andra	
Har du någon gång utsatt andra för mobbning/kränkning på internet?	Aldrig	Count	60	52	112
		% of Total	30,0%	26,0%	56,0%
	Utsatt andra	Count	25	63	88
		% of Total	12,5%	31,5%	44,0%
Total		Count	85	115	200
		% of Total	42,5%	57,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,768(b)	1	,000		
Continuity Correction(a)	11,759	1	,001		
Likelihood Ratio	13,016	1	,000		
Fisher's Exact Test				,001	,000
Linear-by-Linear Association	12,704	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 37,40.

8.4.1 Ställningstaganden kring mobbning/kränkning på internet och i verkliga livet

Mobbning/kränkning i verkligheten är vanligare än mobbning/kränkning på internet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	57	28,4	30,3	30,3
	Instämmer delvis	103	51,2	54,8	85,1
	Instämmer helt	28	13,9	14,9	100,0
	Total	188	93,5	100,0	
Missing	99	13	6,5		
Total		201	100,0		

Det är lättare att mobba någon på internet då man kan vara anonym

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	6	3,0	3,0	3,0
	Instämmer delvis	62	30,8	31,2	34,2
	Instämmer helt	131	65,2	65,8	100,0
	Total	199	99,0	100,0	
Missing	99	2	1,0		
Total		201	100,0		

På internet mobbar man människor man inte skulle våga mobba i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	28	13,9	14,2	14,2
	Instämmer delvis	123	61,2	62,4	76,6
	Instämmer helt	46	22,9	23,4	100,0
	Total	197	98,0	100,0	
Missing	99	4	2,0		
Total		201	100,0		

Det är inte lika allvarligt att mobba någon på internet som i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	92	45,8	46,9	46,9
	Instämmer delvis	71	35,3	36,2	83,2
	Instämmer helt	33	16,4	16,8	100,0
	Total	196	97,5	100,0	
Missing	99	5	2,5		
Total		201	100,0		

Man blir inte lika ledsen när man blir utsatt för mobbning på internet som i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	62	30,8	31,3	31,3
	Instämmer delvis	86	42,8	43,4	74,7
	Instämmer helt	50	24,9	25,3	100,0
	Total	198	98,5	100,0	
Missing	99	3	1,5		
Total		201	100,0		

Det är lättare att öppna sig inför andra på internet än i verkligheten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Instämmer inte alls	34	16,9	17,1	17,1
	Instämmer delvis	101	50,2	50,8	67,8
	Instämmer helt	64	31,8	32,2	100,0
	Total	199	99,0	100,0	
Missing	99	2	1,0		
Total		201	100,0		